

Akademie múzických umění v Praze

Divadelní fakulta

Dramatická umění

Dramatická výchova

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Skvostná země na pomezí divadla poezie

Mgr. Oksana Kaplanová

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Gabriela Zelená Sittová, Ph.D.

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Louny, červen 2023

**The Academy of Performing Arts in Prague
Theatre Faculty**

Dramatic Arts
Drama in Education

BACHELOR'S THESIS

The Land of Decoration in the Space between Drama and Poetry

Mgr. Oksana Kaplanová

Thesis / Dissertation supervisor: MgA. Mgr. Gabriela Zelená Sittová, Ph.D
Academic title: BcA.

Louny, červen 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem

Skvostná země na pomezí divadla poezie

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím pouze uvedené literatury a pramenů a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna v souladu se zákonem a vnitřními předpisy AMU.

Louny, dne .....

.....

Mgr. Oksana Kaplanová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat především vedoucí mé práce MgA. Mgr. Gabriele Zelené Sittové, Ph.D., za čas, trpělivost, péči a cenné rady, které mi věnovala. Děkuji také svým žákům, kteří se mnou inscenaci vytvořili a věnovali tomu svůj osobní čas. V neposlední řadě děkuji své rodině, která mě podporuje po celou dobu studia.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zaměřuje na vznik (a posléze vývoj) inscenace *Skvostná země*, která vychází ze stejnojmenné knižní předlohy spisovatelky Grace McCleen. Inscenaci tvořil soubor *Slepé střevo* z literárně-dramatického oddělení ZUŠ Louny, který se skládal ze studentů ve věku šestnáct až devatenáct let.

Práce popisuje proces kolektivního hledání a zkoušení, které mj. využívá principů divadla poezie a kde by se za „hlavní divadelní složku“ mohla považovat cíleně zvolená obrazivost a symbolika. V rámci využití různých přístupů a postupů, často se slučujících právě v divadle poezie, se tak inscenace tvarem i žánrem dostává na jakési divadelní pomezí. Výstupem této práce je mj. popis, dílčí analýza a reflexe zvoleného pedagogicko-tvůrčího procesu a osvětlení přístupu k látce, kterou jsme se zabývali po dobu dvou let.

Klíčová slova: divadlo poezie, inscenace, proces

Abstract

This bachelor thesis focuses on the origin (and then the development) of staging *The Land of Decoration* based on the book of the same name by writer Grace Mac Gleen. The performance was created by the theatrical group *Slepé střevo* from Louny Art School, the young actors being from 16 to 19 years old.

The thesis describes the process of joint searching and experimenting, which besides other means uses elements of dramatic poetry and where the 'main theatrical element' could be represented by purposefully used imagery and symbolism. By using different approaches and methods, which often merge in dramatic poetry, this staging in its form and genre finds itself on a specific drama border. The outcome of this thesis is a description, partial analysis and reflection of the chosen pedagogical and artistic methods and an explanation of our approach to the theme that we were dealing with for two years.

Key words: dramatic poetry, staging, process

Obsah

Úvod	1
1 Dramatická výchova v Lounech	2
1.1 Historie	2
1.2 Aktuální stav oboru	2
2 Charakteristika skupiny „Slepé střevo“ a okolnosti jejího vzniku.....	4
2.1 Aplaus	4
2.2 Slepé střevo.....	4
2.3 Charakteristika jednotlivých účastníků skupiny (věk je udáván v období konce tvorby inscenace).....	5
3 Příprava inscenačního procesu.....	7
3.1 Výběr předlohy	7
3.2 Autor a stručný popis předlohy.....	7
3.3 Cesta k výběru ústředního tématu	8
3.4 Divadlo poezie jako cesta	9
4 Cíle inscenační práce	12
4.1 Dramatické (divadelní) cíle a rozvíjení dovedností	12
4.2 Osobnostní cíle.....	12
4.3 Sociální cíle	13
5 Inscenační proces.....	14
5.1 Průzkum témat inscenace.....	14
5.1.1 Svědci Jehovovi.....	15
5.1.2 Šikana	16
5.1.3 Vztah otce a dcery	17
5.1.4 Osamělost	19
5.2 Hledání inscenačního rámce – cesta od začátku ke konci?	20
5.3 Charakteristika hlavních postav a metody jejich ztvárnění	21
5.3.1 Charakterizace hlavních postav	22
5.3.2 Obsazení rolí	23
5.3.3 Metody ztvárnění postav v příběhu	24

5.3.4	Postava Boha	26
6	Scénografická koncepce a hledání vhodných prostředků.....	27
6.1	Společné hledání vhodného hracího prostoru.....	27
6.2	Scénografické prvky	27
6.2.1	Vytvoření kartonových domků.....	27
6.2.2	Sníh.....	28
6.3	Kostýmy a využití divadelních znaků	29
6.4	Hudba.....	29
6.5	Obrazovost jako inscenační klíč.....	30
6.5.1	Hledání konce.....	31
6.6	Vznik scénáře a jeho proměny.....	33
6.7	Tvarování inscenace.....	33
6.7.1	První zastavení.....	34
6.7.2	Druhé zastavení	34
6.8	Vztahy v souboru v průběhu inscenační práce.....	35
7	„Skvostná země“ na divadelních festivalech	37
7.1	Divadelní festival NaNečisto	37
7.2	Wolkrův Prostějov – krajské kolo	38
7.3	Divadelní festival PřeMostění	38
7.4	Šrámkův Písek	38
7.5	Wolkrův Prostějov – celostátní kolo	39
7.6	Jiráskův Hronov.....	40
7.7	DVD – Děti – Výchova – Divadlo	41
7.8	Skvostná země mimo festivaly.....	41
8	Život po Skvostné zemi.....	42
9	Skvostná země na pomezí divadla poezie	43
	Závěr	44
	Seznam použitých zdrojů.....	46

Seznam příloh

- Příloha 1 – Zpětné vazby členů souboru
- Příloha 2 – Text písně „Aleluja“
- Příloha 3 – Scénář Skvostné země
- Příloha 4 – Plakáty festivalových přehlídek
- Příloha 5 – Zpravodaje a blogy aneb napsali o nás
- Příloha 7 – Fotografie inscenace
- Příloha 8 – Fotografie souboru

Seznam použitého označování a zkratk

- WP – Wolkrův Prostějov

Úvod

Ve své bakalářské práci se věnuji inscenačnímu procesu se souborem Slepé střevo, který vznikl v rámci literárně-dramatického oboru na ZUŠ Louny. Prvním impulsem pro inscenační práci bylo mé seznámení s knižní předlohou od Grace McCleen *Skvostná země*. Zajímalo mě, jakým způsobem je možné zpracovat předlohu, která nabízí mnoho témat a několik rovin příběhu. Zároveň pro mě bylo výzvou vyzkoušet si práci se souborem, který má pouze šest členů. Práce si klade za cíl seznámit čtenáře s možnostmi inscenování jevištního tvaru za pomoci prostředků divadla poezie a využití symboliky a metafory na jevišti. Celý proces probíhal mezi lety 2018-2020 a byl významně ovlivněn covidovou situací.

Tato práce je rozdělená do osmi kapitol, ve kterých je čtenář seznámen s historickou a aktuální situací lounského oddělení dramatického oboru, přípravou inscenačního procesu, samotným procesem a jeho vývojem. V neposlední řadě je čtenáři přiblížena cesta inscenace přes nepostupové i postupové přehlídky. Bakalářská práce taktéž nabízí reflexi mladých herců na témata, která byla pro ně v inscenaci podstatná, a reflexi na samotný tvůrčí proces.

Mým cílem bylo rozvíjet dovednosti a schopnosti mladých herců pomocí technik a metod dramatické výchovy, posunout jejich osobnostně sociální rozvoj a vnímání divadla o krok dál. Nedílnou součástí práce je popis vývoje skupiny a proměny vztahů v rámci procesu. Také zde poukazuji na roli pedagoga v procesu a jeho mnohdy náročné postavení v roli učitel-kamarád. Tato bakalářská práce nemá ambice být návodem či ukazovat správnou cestu v inscenačním procesu, pouze se jej snaží přiblížit a dovoluje nahlédnout čtenáři do samotného jádra jedné skupiny a její společné tvorby.

1 Dramatická výchova v Lounech

Počátky literárně-dramatického oboru jsou datovány do roku 1961. V tomto roce uvedený obor na naší ZUŠ (tehdejší Lidové škole umění Louny) založil pedagog a divadelník Václav Šlajcher. O jeho učitelské divadelní činnosti toho není příliš mnoho známo, ovšem je možné o něm dohledat mnohé informace jakožto o divadelníkovi.

1.1 Historie

Václav Šlajcher (1911-1973) byl učitelem (matematika a deskriptivní geometrie), ředitelem lounského gymnázia (1970-1972)¹, režisérem a hercem loutkového divadla. Jeho jméno je v Lounech především spojováno s ochotnickým spolkem *J. K. Tyl* a výstavbou Vrchlického (dobovým názvem Fučíkova) divadla v Lounech. V 50. a na počátku 60. let patřil k jedněm z nejvýraznějších ochotnických režisérů.² V. Šlajcher začal vést divadelní spolek *Tyl* krátce po skončení nacistické okupace a stal se opravdovou osobností lounského divadelnictví.³ Především jeho aktivní přístup ve spolku Vrchlického divadla (založen roku 1947, pojmenován po lounském rodákovi Jaroslavu Vrchlickém) významně přispěl ke vzniku Vrchlického divadla v Lounech. Zajímavým faktem je, že první obnos pro výstavbu divadla věnoval E. F. Burian, který zároveň přislíbil, že zahraje jedno představení zdarma. Po otevření se divadlo stalo stálou scénou ochotnického souboru *Tyl*, jehož hlavním režisérem byl právě V. Šlajcher. Pod jeho vedením spolek nastudoval mnohé divadelní hry, nechyběla zde taková jména autorů jako např. William Shakespeare, Karel Čapek či Michail Lermontov. Spolek se též několikrát zúčastnil *Jiráskova Hronova*.

Mareš, Roedl a Řeřicha ve své knize *Dějiny gymnázia v Lounech* uvádějí, že v tehdejší lidové škole umění vedl recitační skupinu (tedy nezaměřoval se přímo na divadelní inscenace, ty realizoval prostřednictvím spolku *Tyl*), organizoval divadelní přehlídky a časté besedy. Se studenty gymnázia pořádal pravidelné *Poetické a recitační večery v Daliborce* a při příležitosti oslav založení reálky studenti gymnázia pod jeho vedením sehráli v divadle pásmo „*Bitva v gymplu*“. Jednalo se o satirické pásmo, které znázorňovalo střetávání kantorů a žáků. V týž den ve večerních hodinách studenti recitovali v parku Seifertův *Koncert na ostrově*.⁴

1.2 Aktuální stav oboru

Po nečekaném úmrtí V. Šlajchera (1973) zanikla i recitační skupina na lidové škole umění. Až v roce 1996 byla na Základní umělecké škole v Lounech tato činnost obnovena pod názvem Literárně-dramatický obor, a to pod vedením Mileny Syrovátkové, která byla až do roku 2013 jedinou učitelkou LDO na ZUŠ Louny. V roce 2013 na částečný úvazek nastoupil Petr Pidrman,

---

¹ MAREŠ, Karel, Bohumír ROEDL a Jaroslav ŘEŘICHA. *Dějiny gymnázia v Lounech: 115 let v životě školy*. Louny: Gymnázium Václava Hlavatého, 2011. ISBN 978-80-254-9763-0, s. 156

² *Databáze českého amatérského divadla* [online]. Praha: NIPOS [cit. 2023-04-04]. Dostupné z: <https://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=osobnost&id=4485>

³ Jaroslav KRÁTKÝ, Kapitoly z lounského divadelnictví, in: *Kulturní měsíčník Lounska* 2, 1963, s. 12-14

⁴ MAREŠ, Karel, Bohumír ROEDL a Jaroslav ŘEŘICHA. *Dějiny gymnázia v Lounech: 115 let v životě školy*. Louny: Gymnázium Václava Hlavatého, 2011. ISBN 978-80-254-9763-0, s. 170 -175

který v červnu 2015 obor opustil, a od září 2015 jsem nastoupila já. V průběhu několika let jsem získala plný pracovní úvazek. Společně se mnou zde nadále působí Milena Syrovátková, nově od září 2022 také Dominika Prokopová. Pod LDO v naší ZUŠ spadá i skupina historického šermu pod vedením Petra Dočkala.

Aktuálně vyučuji 15 hodin týdně a jsem vedoucí literárně-dramatického oboru na naší ZUŠ. Ve čtyřech souborech a jedné přípravné skupině vyučuji celkem 56 žáků. Kromě samotné výuky se s žáky pravidelně účastníme divadelních festivalů, jezdíme na soustředění, navštěvujeme divadla a vzděláváme se v rámci různorodých workshopů.

2 Charakteristika skupiny „Slepé střevo“ a okolnosti jejího vzniku

Soubor *Slepé střevo* vznikl jako výběrový soubor v ZUŠ Louny ve školním roce 2018/19. Jeho zakládajícími členy byli Sabina, Natálie, Sam, Mikuláš, Jakub a Natalia. Všichni zároveň byli součástí stálého souboru *Aplaus*, který jsem vedla od roku 2015. Soubor se scházel minimálně jednou týdně s dotací tří vyučovacích hodin, většinou se ale výuka protahovala a častá byla i víkendová setkání a soustředění. Pro tvořivý proces byla využívána třída LDO v ZUŠ Louny. Práce na inscenaci *Skvostná země* trvala dva roky, poté soubor ještě rok fungoval a následně z důvodu odchodu členů na vysoké školy, maturit a stěhování do jiných měst svou činnost ukončil.

2.1 Aplaus

Soubor *Aplaus* jsem převzala po svém předchůdci Petru Pidrmanovi, který v jeho vedení navázal na Milenu Syrovátkovou. Situace byla zpočátku náročná, protože žáci byli zvyklí na úplně jiný přístup. Také pro mě se tato práce stala velkou výzvou, neboť se jednalo o můj první rok na pozici učitele literárně-dramatického oboru. Navíc šlo také o první skupinu, kterou jsem vedla. Soubor měl tehdy 12 členů, což vydrželo až do jeho zániku v roce 2022.

Začala jsem tedy citlivě a postupně pracovat s využitím metod a technik dramatické výchovy. Především jsem potřebovala se skupinou navázat vztah a propojit její členy mezi sebou, protože spolupráce se jim dosud příliš nedařila. Věk členů souboru se v té době pohyboval v rozmezí 12-14 let, tudíž většina z nich procházela pubertou. Zpočátku mě přijímali negativně a bránili se změně pedagoga. Atmosféra byla napjatá i z důvodu, že jsem po členech vyžadovala aktivní a soustavnou práci. Postupně jsme k sobě ale našli cestu. Významně tomu napomohly účasti na festivalech, kam jsme se nejdříve vydávali jako diváci. Prvním takovým setkáním, které jsme společně navštívili, byl festival *Děti-výchova-divadlo*⁵. Později jsme se na obdobné akce vydávali již jako účastníci - poprvé na *PřeMostění*⁶ v roce 2017. Společné trávení času, workshopy a práce během hodin vztahy utužily a soubor, který nejdříve vypadal, že se s mým příchodem rozpadne, začal fungovat s větší jistotou.

2.2 Slepé střevo

V publikaci *Dramatická výchova v kurikulu současné školy* R. Marušák uvádí, že pro práci jsou neefektivnější skupiny po čtyřech až šesti členech. Ve velkých skupinách vidí především komplikaci v interakci jednotlivých členů. Uvádí též, že pro méně aktivní členy je ve větších skupinách složitější uplatnit svůj názor, pohled na věc atd.⁷ Práce se souborem o 12 členech

---

⁵ Nepostupový divadelní festival, který pořádá katedra Dramatické výchovy na DAMU.

⁶ Postupová divadelní přehlídka, kterou pořádá MgA. Pavel Skála v ZUŠ Most

⁷ MARUŠÁK, Radek, Olga KRÁLOVÁ a Veronika RODRIGUEZOVÁ. *Dramatická výchova v kurikulu současné školy: využití metod a technik*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-472-4, s. 20

je vždy náročnější, a proto jsem dlouhou dobu zvažovala variantu pracovat s menší skupinou. Zajímalo mě, jaký je v takové práci, a tedy i přístupu rozdíl. Též jsem chtěla věnovat více času těm žákům, u nichž jsem viděla větší zájem o tvůrčí proces. V neposlední řadě to byla velká výzva pro mě jako pedagoga. Vzhledem k tomu, že *Aplaus* byl nejstarším souborem a žáci v něm byli nejvíce zkušenější, rozhodla jsem se proto jeho členy oslovit, zda by někdo z nich měl zájem o intenzivnější práci nad rámec výuky. Souhlasilo pět členů: Natálie, Sam, Mikuláš, Jakub a Sabina. Později se k nim kvůli alternaci přidala Natalia. Bála jsem se, aby rozdělení nezpůsobilo rozepři v základním souboru, ale vzhledem k tomu, že *Aplaus* tou dobou pracoval na inscenaci, se kterou posléze postoupil na celostátní přehlídku *Popelka Rakovník*⁸, neměli jeho členové pocit, že by byli nějak ochuzeni.

Soubor *Slepé střevo* si nekladal za cíl účast na soutěžních přehlídkách, jeho snahou byl hlubší rozvoj s využitím metod a technik, které nabízí dramatická výchova, a současně osvojení si dalších postupů při práci na divadelním tvaru. Hlavním cílem souboru tedy bylo projít důkladným inscenačním procesem, a tedy výsledný produkt měl být až sekundárním výsledkem. Název souboru vznikl nahodile a nemá hlubší význam.

2.3 Charakteristika jednotlivých účastníků skupiny (věk je udáván v období konce tvorby inscenace)

- Sabina, 18 let. V LDO od roku 2011. Velké nadání na logické uvažování a matematiku, studentka gymnázia v Lounech. Tichá, obtížně projevuje svůj názor. Velice pracovitá, ve třídě má pouze dva kamarády, skupina v LDO je pro ni bezpečné místo.
- Mikuláš, 19 let. V LDO od roku 2011. Student gymnázia v Lounech. Umělecky nadaný, otevřený, společenský a komunikativní. LDO vnímá jako místo pro seberealizaci.
- Sam, 18 let. V LDO od roku 2008. Student gymnázia v Lounech. Sabinin spolužák. Silný spojovací článek celého souboru. Přátelský, komunikativní, otevřený všemu novému. Soubor vnímá jako uzavřenou skupinu lidí, ve které může být sám sebou.
- Jakub, 16 let. V LDO od roku 2016. Student gymnázia v Lounech. Jediný člen souboru, pro kterého jsem byla první a jedinou učitelkou. Milovník šachů, introvert, který se postupem času proměnil v extroverta. LDO bere jako svůj koníček, kam chodí odpočívat.
- Natálie, 16 let. V LDO od roku 2012. Studentka pražského gymnázia. Původně chodila na gymnázium v Lounech a byla spolužačkou Jakuba. Výborně hraje na housle a violu, hudebně nadaná. V souboru zůstala i přesto, že musela na zkoušky dojíždět, vnímá ho jako bezpečné místo.
- Natalia, 17 let. V LDO od roku 2008. Studentka střední pedagogické školy Most. Miluje tanec a je pohybově nadaná, v souboru *Aplaus* měla dlouhou dobu osobní krizi, která

---

⁸ Postupová přehlídka amatérského činoherního divadla pro děti a mládež, Rakovník.

se prohloubila dojížděním z Mostu do Loun. Poté, co jsme ji přizvali do souboru *Slepé střevo*, se její vztah k práci na inscenaci prohloubil.

3 Příprava inscenačního procesu

3.1 Výběr předlohy

Na začátku jsme se v souboru shodli, že chceme pracovat s literární předlohou. Charakteristika souboru a jeho zájem o preciznější práci nám dávaly možnosti rozmanitého výběru. Soubor totiž nechtěl hotový scénář a kladl si za cíl osvojit si dovednosti jako dramaturgický výběr, dramatizaci či scénografické zpracování. Toužil projít si procesem komplexněji. Zároveň odmítl autorskou tvorbu, i když by pro soubor představovala větší inscenační volnost.

Literatura jako východisko má četná pro, ale i proti. Především je náročné najít kvalitní, hodnotnou předlohu a jedinec či skupina musí být dostatečně sečtělí a mít příslušné znalosti v oblasti literatury. Samozřejmě zde hrozí omyl při výběru, a tak je zapotřebí opravdu důkladné analýzy a dramatizace předlohy před jejím převodem na jeviště. Ovšem nelze tvrdit, že výběr předlohy je usnadněním cesty, mnohdy je práce s literární předlohou náročnější než autorské divadlo či použití hotové divadelní hry.

Anna Tomková uvádí: „*Pro dramatickou výchovu přednostně hledáme tituly zobrazující člověka, jeho vztahy k jiným lidem, jeho konflikty a děje z nich plynoucí.*“⁹ Toto tvrzení neplatí jen pro oblast dramatické výchovy, ale i pro inscenační proces mimo ni (například v profesionálních divadlech). Mezilidské vztahy, konflikty a z nich plynoucí děje jsou velmi zajímavým a vhodným materiálem pro divadelní práci v různých typech divadel.

Téměř na všech přehlídkách a představeních, kterých jsme se účastnili, zazněla otázka: „Jak jste vybírali předlohu inscenace?“ Odpověď skupiny byla pokaždé stejná: „Předlohu přinesla Oksana a řekla, že by to chtěla zkusit.“ Předlohu pro inscenaci mi doporučila lektorka a režisérka Renata Vordová. Knihu jsem přečetla a vzala ji na výuku *Slepého střeva*, kde jsme v ten čas hledali téma i látku. V předloze jsem viděla několik potenciálních témat, která dle mého přesvědčení mohla být pro soubor zajímavá a zároveň splňovala požadavky souboru. Předlohu si všichni postupně přečetli a společně se rozhodli, že ji chtějí dramatizovat a převést do scénického tvaru. Pro mě jako pro pedagoga bylo základním pravidlem, že i přesto, že jsem literární předlohu přinesla já, rozhodnutí ji zpracovat bylo jejich.

3.2 Autor a stručný popis předlohy

Grace McCleen je oceňovanou autorkou (Desmond Elliot Prize, Betty Trask Award)¹⁰, která absolvovala na Univerzitě v Oxfordu. Kromě knihy *Skvostná země* je autorkou básní, povídek pro děti a románů (*The Professor of Poetry*, *The Offering*). Svou „slávu“ však získala díky románu *Skvostná země*, který byl přeložen do 16 jazyků.

---

⁹ TOMKOVÁ, Anna. Umělecká literatura a dramatická výchova. In: KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Vybrané kapitoly z dramatické výchovy*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-756-9, s. 177

¹⁰MCCLEEN, Grace. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-05-14]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Grace_McCleen#Awards

Kniha Grace McCleen *Skvostná země* (The Land of Decoration¹¹), která v sobě nese autobiografické prvky, byla vydána v roce 2010 a do češtiny přeložena v roce 2012 překladatelkou Kateřinou Novotnou. V českém divadelním prostředí byla v roce 2015 zdramatizována a zpracována jako hra pro mládež v Českém rozhlase v režii Hany Kofránkové.

Na 290 stránkách autorka vypráví příběh desetileté Judity, která žije se svým otcem (matka zemřela při porodu) v jehovistické komunitě. Judita se od svých spolužáků liší nejen náboženským vyznáním, ale i celkovým vnímáním světa. Věří stejně jako její otec, že lidstvo čeká Armagedon. Ve škole se straní dětí, a tak se stává terčem šikany, především pak ze strany spolužáka Nielse. Ani situace doma není zcela jednoduchá, otec prožívá šikanu na pracovišti a postupně ztrácí svou víru. Judita si s ním nerozumí. Ze situace kolem sebe hledá hrdinka východisko ve *Skvostné zemi*, kterou si vytváří z věcí, jež nachází všude kolem. Postupně tak v jejím pokoji vzniká alternativní svět. S gradující šikanou začne Judita víc a víc utíkat do svého světa fantazie, přičemž jednou ve *Skvostné zemi* vytvoří vánici a druhý den je celé skutečné město pod sněhem. Judita začne být přesvědčená, že tvoří zázraky. Čím více se propadá do světa fantazie, tím více ztrácí kontakt s realitou a začíná slyšet „boží hlas“, který ji ponouká k horším a horším věcem. Paralelně s tím vším však sledujeme příběh jejího otce, který zápasí sám se sebou a svou vírou. Současně vyplouvá na povrch silné téma jeho vztahu s Juditou, kdy od pocitu nelásky rodiče k dítěti přecházíme k úplnému sebeobětování Juditě a změny postoje otce k celému životu a hodnotám. Příběh je mnohvrstevnatý a nabízí témata náboženská, vztahová, rodinná, společenská, ale i mnohá další.

Kniha je psaná velmi srozumitelně, a to i přes to, že obsahuje mnoho témat a několik dějových linek. Hlavní hrdinka (Judita) mluví spisovně, používá archaická slova, která zná z bible (kniha několikrát odkazuje na biblické pasáže), čímž se odlišuje od svých spolužáků, kteří mluví běžným jazykem. Kapitoly jsou jasně členěné, příběh plyne a po chvíli čtenář porozumí i dějovým liniím světa dospělých a světa dětí, které se mezi sebou proplétají.

3.3 Cesta k výběru ústředního tématu

Jak uvádí zdrojová literatura, pojem téma můžeme uchopit různě: „*Termíny téma, námět, látka mají v dramatické výchově dvojí uplatnění. Na jedné straně označují stejně jako v literární teorii některé prvky struktury literárního či dramatického díla. Tématem se v literární teorii rozumí to, co podmiňuje a vytváří obsah sdělení, spojnicí významových, obsahových složek díla, jeho vůdčí myšlenku („o čem to je“), tedy i obsah a význam toho, čím se hráči zabývají, co jim sděluje jejich činnost. Námětem nebo látkou se v literární teorii rozumí věcný obsah díla, mimoliterární skutečnost, již se dílo zabývá. Námět může být zpracován, několikaletým způsobem, s různými tématy. I dramatická činnost, která nemá jiného adresáta než hráče, má*

---

¹¹ MCCLEEN, Grace. *Skvostná země*. Praha: Argo, 2012. ISBN 978-80-257-0693-0.

svůj námět, látku. Na druhé straně však bývá v denní praxi dramatické výchovy význam těchto termínů posunut...“¹²

S ohledem na předchozí text je jasné, že naší předlohou se stala kniha *Skvostná země*. Co nám však chybělo, bylo jasně definované téma. Uvažovala jsem nad dvěma cestami: hledat téma společně se souborem, nebo nechat soubor, aby si našel téma bez mého zásahu. Druhá varianta znamenala poněkud větší riziko, a to v podobě případné konfrontace mé představy s představami souboru. Rozhodla jsem se však, aby si soubor své téma vybral sám.

Dříve než se soubor zaměřil na hledání tématu, zodpověděli jsme si několik otázek. Čí je to příběh? Kdo ho vypráví? Proč ho vypráví? Jaký je záměr jeho vyprávění? V předloze je několik ústředních postav, které nabízejí možné pohledy na příběh. Zpočátku si soubor pohrával s myšlenkou vyprávět příběh skrze otce Judity. Nabízel tak různé možnosti zpracování světa dětí prizmatem dospělého pohledu. Dále přišel v úvahu Niels, jehož motivace k šikaně druhých se postupně odkrývají a my vidíme příběh doma týraného kluka. Nakonec se celý soubor shodl na tom, že se pokusíme předat příběh skrze hlavní hrdinku - Juditu.

Jak jsem již zmiňovala dříve, předloha nabízí široké spektrum témat. Se souborem jsme dlouho hledali, které téma je pro nás dominantní a v čem vidíme hlavní linii Juditina příběhu. Samozřejmě u všech rezonovalo téma šikany, kterou větší část souboru zažila v různé podobě. Nicméně mnohem silnější zájem vzbudila náboženská otázka a společenství svědků Jehovových. Také vztah Judity a jejího otce byl zajímavý a vybízel k hlubšímu rozpracování tématu vztahu rodičů a dětí.

Vytvořili jsme si několik myšlenkových map, v jejichž středu stála témata: Skvostná země, Judita, rodiče a děti, šikana, víra. Mezi nimi jsme pak hledali společné jmenovatele a propojené asociace. Na povrch se dostala následující témata: osamělost, víra, vztah s otcem, šikana. Pracovali jsme dál na definování hlavního tématu, které by bylo z oněch čtyř uvedených pro nás stěžejní. Použili jsme tentokrát techniku sociogramů (graficky jimi znázorníme vztahy mezi jevy nebo systémy a strukturami).¹³ Za pomoci lineární formy jsme zaznamenávali životní linii Judity, prostřednictvím formy větvené jsme zobrazili vztahy, které byly pro Juditu podstatné a ovlivňovaly dějovou linku. Hledali jsme základní události a body, které by byly zásadní. Společně jsme pak dospěli k hlavnímu tématu - osamělosti. Témata víra, šikana a vztah s otcem zůstala pořád důležitá, ale stala se vedlejšími.

3.4 Divadlo poezie jako cesta

Fenomén divadla poezie vznikl v 50. letech 20. století. Ačkoliv k tomuto pojmu existuje nespočet definicí, dodnes se o něm v amatérských i profesionálních divadelních kruzích vedou diskuze. Detailně tuto problematiku probíral ve své diplomové práci *Divadlo poezie?* Daniel

---

¹² MACHKOVÁ, Eva. *Úvod do studia dramatické výchovy*. Praha: IPOS, 1998. ISBN 80-7068-103-9, s. 123

¹³ Tamtéž, s. 206

Razím,¹⁴ ve které porovnává a prozkoumává terminologii a definice, které za dobu existence pojmu vznikla.

V propozicích NIPOS-ARTAMA je pro zájemce o účast na divadelní a recitační přehlídce Wolkrův Prostějov (dále WP), který je hlavní scénou divadla poezie, uvedena tato definice:

„Divadlo poezie představuje specifický druh na pomezí divadla a uměleckého přednesu. S přednesem má společné zaměření na tvůrčí výklad a interpretaci literární předlohy (básnického či prozaického textu), kdy do popředí vystupuje mluvené slovo. K zesílení účinku a předání sdělení může inscenace využít i pohybových, výtvarných a zvukových prvků, jejichž cílem není ilustrovat či dramatizovat literární text, nýbrž vytvořit jeho metaforickou scénickou podobu. Pro celostátní přehlídku Wolkrův Prostějov jsou inspirativní zvláště ty inscenace, v nichž se literární text stává podnětem pro sebevýpověď inscenátorů.“¹⁵

S divadlem poezie jsem se poprvé setkala právě na *Wolkrově Prostějově* v roce 2017, kam Mikuláš (jeden z budoucích členů *Slepého střeva*) postoupil jako recitátor. Byl to pro mě v té době zcela nový druh divadla. Po absolvování několika ročníků *WP* a několika workshopů zaměřených na práci s poezií a literární předlohou (lektoři: Renata Vordová, Jana Machalíková atd.) jsem si osvojila několik základních poznatků k práci s divadlem poezie.

- Divadlo poezie nevychází z původního scénáře. Jak píše D. Razím v závěru své práce: *„Předlohou inscenace nemusí být jen poezie, ale jakýkoli literární text, nebo nakonec jakýkoli písemný či verbální projev; textovou předlohu je možné jakkoli zkrátit či jinak upravit a z většiny převést i do nonverbálního (např. tanečního) projevu; kompozice tvaru může, ale nemusí být lyrická nebo dramatická atd.“¹⁶*
- Důležitá je osobní interpretace textů tvůrci a přenesení významů a poetičnosti prostřednictvím divadelního jazyka na jeviště. Tvůrce inscenace se stává tzv. zprostředkovatelem literatury, který nabízí i texty neznámé.
- Při interpretaci divadlo poezie využívá především tvorbu obrazů prostřednictvím vizuálních prostředků (hudba, pohyb, světlo, audionahrávky, scénografické prostředky atd.) a mluveného slova.
- Divadlo komunikuje s divákem s využitím znaků, metafor a symbolů.

Se souborem jsme se dostali do fáze, kdy si všichni přečetli knihu, a společně jsme si ujasnili hlavní téma. Nyní nastal moment, kdy jsme si položili otázku, který žánr pro naši inscenaci zvolíme? Naším cílem bylo vytvořit inscenaci, která by si nekladla za cíl odehrát celý příběh slovo od slova (ostatně by to ani nebylo v silách či možnostech souboru). Chtěli jsme na motivy knihy a s velkou oporou v textu předat Juditin příběh. Takový proces nám nepřipadal pro činohru příliš vhodný, loutkový ani alternativnější způsob práce se zase neshodoval s naším

---

¹⁴ RAZÍM, Daniel. *Divadlo poezie?*. Praha, 2016. Diplomová práce. DAMU.

¹⁵ LUBINOVÁ, Ivana. *Wolkrův Prostějov 2022 – propozice*. on-line. [edit. 2022-01]. [cit. 2023-4-12]. Dostupné na WWW: <https://www.nipos.cz/wolkruv-prostejov-2022-propozice/>

¹⁶ RAZÍM, Daniel. *Divadlo poezie?* Praha: Akademie múzických umění. Divadelní fakulta 2016. Diplomová práce, s. 83

viděním příběhu. Vzhledem ke snovosti a místy až „nereálnosti“ vyobrazovaného jsme se shodli, že zkusíme žánr, který dovoluje pracovat s obrazovostí a snovostí naplno, ale přesto v sobě má činoherní kořeny. Tím je právě výše popisované divadlo poezie.

4 Cíle inscenační práce

Stanovení cílů je důležitým krokem v každém pedagogickém a inscenačním procesu. Soubor *Slepé střevo* si nekladl za cíl vytvoření inscenace, která by dosahovala přehlídkových kvalit, ale usiloval o prohloubení svých schopností a dovedností a osvojení si nových. Cíle, které tato práce naplňovala, můžeme rozdělit do tří kategorií: dramatické, osobnostní a sociální. Toto rozdělení uvádí i E. Machková ve své publikaci *Jak se učí dramatická výchova* jako tři hlavní kategorie cílů dramatické výchovy.¹⁷

4.1 Dramatické (divadelní) cíle a rozvíjení dovedností

- Rozvíjet práci s hlasem na jevišti i mimo něj;
- rozvíjet schopnost výrazu pohybem, tvorbu pohybové obrazovosti;
- rozvíjet verbální i nonverbální komunikaci na jevišti;
- rozvíjet hru v roli, cit pro tvorbu postavy a vstup do postavy, dramatické jednání;
- rozvíjet improvizální dovednosti a schopnosti (hlasové, pohybové);
- rozvíjet práci s partnerem na jevišti (tzv. partneřina);
- umět pracovat s mizanscénou a dramatickým prostorem;
- rozvíjet rytmické cítění a umět pracovat s gradací;
- umět pracovat s uměleckou literaturou a dramaturgicky ji zpracovat;
- umět vytvořit scénář a pracovat s textem;
- umět pracovat se stylizací;
- umět vyjádřit téma;
- umět scénograficky pojmout prostor;
- porozumět dramaticčnosti a divadlu, umět pracovat s kontextem;
- rozvíjet schopnost pracovat s divadelní technikou (světlo, zvuk).

4.2 Osobnostní cíle

- Rozvíjet práci s vlastním tělem, hlasem a vnímáním sebe jako jedince;
- rozvíjet imaginaci a schopnost pracovat s obrazovostí a tvořivostí;
- umět přijmout kritiku, diskutovat o tématech, reflektovat a obhájit svůj názor;
- umět rozvíjet své nápady a nebát se je uplatnit;
- rozvíjet schopnost být zodpovědný vůči sobě i skupině;
- umět řešit problémy ve skupině i mimo ni;
- umět kontrolovat emoce a pracovat s nimi;
- rozvíjet vnímavost a své vyjadřovací schopnosti (verbální i neverbální).

---

¹⁷ MACHKOVÁ, Eva. *Jak se učí dramatická výchova: didaktika dramatické výchovy*. Praha: Akademie múzických umění, Divadelní fakulta, Katedra výchovné dramatiky, 2004. ISBN 80-7331-021-X, s. 36

4.3 Sociální cíle

- Rozvíjet sociální porozumění;
- umět naslouchat druhým a vnímat partnera;
- rozvíjet spolupráci ve skupině;
- umět nést spoluzodpovědnost za proces tvorby;
- rozvíjet empatii a pochopení.

5 Inscenační proces

Mnohé LDO v ZUŠ často fungují v režimu, kdy usilují o uskutečnění jedné inscenace za rok s každým souborem, což v nabízené dotaci (2-3 vyučovací hodiny) bývá mnohdy velmi obtížné a nenabízí potřebný prostor pro očekávané výsledky. Se skupinou *Slepé střevo* trval tvůrčí proces téměř dva roky. Byl náročný, občas se zadrhl na jednom místě a narážel na komplikace, které pro nás nebylo snadné řešit. V důsledku to znamenalo, že celková doba trvání zkoušek byla na standardní poměry ZUŠ dost dlouhá. Je důležité zmínit, že část procesu probíhala během pandemie COVID-19, a tak některé zkoušky probíhaly v on-line režimu. Bylo to obtížné, protože se jednalo o období, kdy jsme dokončovali přípravu inscenace před postupovou přehlídkou *PřeMostění*. Stávalo se, že členové souboru „hráli“ každý na své straně obrazovky. Často jsme takto hodiny debatovali o problémech, které by se naživo daly vyřešit během chvíle. Musím však poznamenat, že v rámci celé situace byla pro nás tato setkání důležitá a svým způsobem nás paradoxně ještě více sblížila, což lze vyvodit i ze zpětných vazeb členů souboru:

„Celkově jsem si celý proces velmi užila a hodnotím ho pozitivně. První rok jsme promýšleli každý nápad a dostali se i do spousty slepých uliček. Druhý rok jsme si pro zrychlení dávali více deadlinů a tím se proces urychlil.“¹⁸

„Jelikož jsme si na tvorbu dali dva roky, tak jsme měli volnost v samotném procesu a mohli jsme zkoušet bez stresu, že nestíháme, a měli jsme prostor experimentovat. Když už hra byla hotová, tak jsme měli dost času ji nazkoušet a já si v ní osobně byl fakt jistý. Neměl jsem strach, že zapomenou text, a neměl jsem problém před hrou vstoupit do role a být postavou, a ne sám sebou. Čemuž rozhodně pomohl čas, co jsme měli.“¹⁹

„Inscenace samotná pak pro mě bylo asi nejpropracovanější představení, kterého jsem byl součástí, a výjimečné myslím bylo to, že jsme to opravdu všichni mysleli vážně a chtěli to udělat dobře, ne jen tak, aby nás to bavilo, ale aby to bylo zajímavé i pro diváky.“²⁰

5.1 Průzkum témat inscenace

Na začátku byla kniha. Kniha zajímavá, komplexní a v leccems složitá. První půlrok jsme věnovali zkoumání knihy, hledání informací o fungování společenství svědků Jehovových (které je ústředním motivem knihy) a především mapování cesty hlavní hrdinky Judity.

S každým tématem jsme pracovali minimálně dvě až tři setkání. Využívali jsme různé metody a techniky v práci s psaným textem, jeho analýzou a zpracováním.

---

¹⁸ Příloha 1: úryvek ze zpětné vazby od Sabiny

¹⁹ Příloha 1: úryvek zpětné vazby od Jakuba

²⁰ Příloha 1: úryvek zpětné vazby od Mikuláše

5.1.1 Svědci Jehovovi

V prvním kroku jsme se rozhodli obeznámit s početnějšími církevními organizacemi, které existují na území ČR. Proto jsme využili metodu sběru dat. Každý z nás si vybral dvě církve, které následně představil ostatním. Důležité byly základní náboženské otázky a zvyky. Tři z nás si přečetli Bibli. Následně jsme přešli k analýze společenství svědků Jehovových.

Počátek Svědků Jehovových se váže již k roku 1870, kdy jejich zakladatel Ch. T. Russell založil studijní spolek Badatelé Bible.²¹ Zajímavostí je, že Badatelé Bible šířili osvětu svého učení prostřednictvím tzv. „Fotodramatu stvoření“. Jednalo se o osmihodinové představení, jež v sobě obsahovalo projekci diapositivů a gramofonových nahrávek s proslovem a hudbou. Celé představení pojednávalo o událostech od stvoření světa až po konec tisíciletí.²² Dnešní podobu názvu a stanov získává hnutí v roce 1931, kdy jej J. T. Rutherford přejmenovává na Svědky Jehovovy.

Pro naši práci byly stěžejními některé praktiky a názory, jimiž se společenství vyznačuje a které jsou často předmětem diskuze:

- společenství Svědků Jehovových odmítá transfúzi – v knize je to příčina smrti Juditiny matky. Při porodu ztratila mnoho krve a zemřela;
- společenství Svědků Jehovových neuznává kříž;
- společenství Svědků Jehovových neslaví Vánoce, jmeniny, narozeniny ani výročí – v knize je zmíněno, že Judita je považována i mezi dětmi za divnou právě i z tohoto důvodu;
- společenství Svědků Jehovových věří v příchod Armagedonu a záchranu „božích služebníků“, kteří tuto událost přežijí a nastolí nový svět.

Autorka knihy byla členkou britského společenství svědků Jehovových, my jsme se však rozhodli řídit se informacemi, které jsme schopni ověřit si v prostředí českých svědků Jehovových (<https://www.jw.org/>). Pomohlo nám především to, že jsme měli přátele, jejichž rodiny byly součástí tohoto náboženského hnutí. Následně v průběhu tvorby scénáře jsme se s nimi mnohdy radili a ověřovali si věrohodnost motivací postav.

„Vy Vánoce neslavíte, že?“ obrátila se ke mně Gemma.

„Ne,“ odpověděla jsem, „protože žádné Ježíšovy narozeniny nejsou. Je to den zrození římského boha slunce.“

„A narozeniny taky nemáte,“ ozval se Rhian.

„Ne, protože to byly pohanské svátky, a jediné narozeniny, o kterých se v Bibli píše, stály jednoho člověka hlavu.“²³

---

²¹ REMEŠ, Prokop. *Svědkové Jehovovi: historický přehled*. Praha: Oliva, 1995. Přednášky, studie a texty. ISBN 80-85942-03-8, s. 5

²² *Svědkové Jehovovi: Hlasatelé božího království*. Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, 1993, s. 55-60

²³ MCCLEEN, Grace. *Skvostná země*. Praha: Argo, 2012. ISBN 978-80-257-0693-0, s. 92

Zajímavým faktem je, že v polovině procesu našeho bádání přišla Natalia s informací, že její prarodiče a její matka byli dlouhou dobu svědci Jehovovi. Z církve však vystoupili, když bylo Nataliině matce 16 let. Její rodiče o tom před ní nikdy nemluvili a až v souvislosti s naší prací na inscenaci se rozhodli o své zkušenosti podělit. Pro nás to bylo velmi cenné, protože již v tu dobu jsme věděli, že Natalia bude hrát hlavní představitelku.

„A proč Bůh vyžaduje Naprostou oddanost?“

„Protože ví, co je pro nás nejlepší.“ Vysvětlil mi táta. ²⁴

5.1.2 Šikana

M. Kolář přibližuje pohled na šikanu skrze trojrozměrnou definici tohoto pojmu: *„Jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně, týrá a zotročuje spolužáka či spolužáky a používá k tomu agresi a manipulaci.“²⁵*

„Další rozměr šikanování je již vnějším pohledu nepřístupný. Jde o vzájemnou vazbu mezi agresorem a obětí.“²⁶

„Poslední pohled na tento fenomén zla je jeho pochopení jako onemocnění celé skupiny. V podstatě jde o to, že šikanování není nikdy pouze záležitostí agresora a oběti. Neděje se ve vzduchoprázdnu, ale v kontextu vztahů nějaké konkrétní skupiny. V tomto smyslu je šikanování vždy těžkou poruchou vztahů skupinového organismu, který podlehl infekci.“²⁷

Šikana je téma, se kterým jsme pracovali velmi dlouho. Šikanu v různých formách totiž zažil každý člen souboru, a tak některé hodiny připomínaly spíše terapeutická sezení. Zvolili jsme dva způsoby sběru informací. Nejprve dokumentární, kdy jsme posbírali z publikací, článků a jiných periodik dostupné informace o šikaně. Poté jsme pracovali s osobními zkušenostmi. Především jsme řešili motivace těch, kteří šikanují, diskutovali jsme o druzích šikany a reakcích šikanovaných. Každý z nás na základě svých osobních zkušeností napsal jeden dopis tomu, kdo jej šikanoval. Následně jsme dopisy četli nahlas a mluvili o svých pocitech. I přesto, že mnohdy to nebylo úplně jednoduché, soubor to stmelilo. Je důležité upozornit, že v době projektu všem účastníkům již bylo více než 15 let a se svou zkušeností byli vyrovnáni. Pokud by se jednalo o mladší děti, do takové detailní analýzy bych se nepouštěla, protože je to psychicky náročné téma a nejsem v této oblasti kvalifikovaný odborník. Bylo však pro nás důležité některé věci si pojmenovat, především pak pro pochopení vývoje Juditina chování. V příběhu je šikanována, a to nejen fyzicky, ale i psychicky. Tento motiv navíc podporuje linii příběhu jejího otce, který je také šikanován. Základním důvodem pro šikanu obou je jejich víra a s tím spojené určité stranění se lidí a chování.

Kluk s vlasy jak sláma mě vytáhne na nohy a říká: „Co s ní uděláme?“

„Oběs ji na zábradlí.“

---

²⁴ Tamtéž, s. 142

²⁵ KOLÁŘ, Michal. *Skrytý svět šikanování ve školách: příčiny, diagnostika a praktická pomoc*. Praha: Portál, 1997. ISBN 8071781231, s. 45

²⁶ Tamtéž, s. 37

²⁷ Tamtéž, s. 45

„Stáhni jí kalhotky.“

A kluk s vlasy jak sláma řekne: „Vidělas už někdy záchod zevnitř, píčo?“²⁸

Reflexe souboru: Jak vnímáte šikanu?

Natalia: „Šikana je pro mě určitý druh nespokojenosti sám se sebou. Dotyčný to však popírá a hledá chyby především v ostatních.“

Jakub: „Šikana je velmi komplikované téma. Pro mě je šikana chování, které po dlouhou dobu ubližuje a poškozuje fyzické a psychické zdraví. Šikana je z mé zkušenosti situace, ve které mi bylo fyzicky ubližováno, a i přes můj odpor a prosby bylo ve fyzickém násilí pokračováno.“

Sam: „Já jako šikanu vnímám, když někdo někomu ubližuje jenom z důvodu toho, že se něčím odlišuje, nebo že se šikanátor sám cítí odlišný a cítí potřebu zapadnout, či se pomstít.“

Natálie: „Jako šikanu vnímám jakékoliv posmívání se, či fyzické ublížení. Lidí, kteří šikanují jiné, jsou velmi nešťastní lidé.“

Sabina: „Nesnáším šikanu a myslím, že může napáchat velké škody na životech obětí šikany.“

Miky: „Jakékoliv nepřiměřené chování vůči sobě i jiným, které způsobuje nevyžádanou psychickou či fyzickou bolest, újmu, ponížení nebo celkově prožitek.“

Oksana: „Zažila jsem šikanu jako dítě a měla jsem štěstí, že jsem se nebála to říct a moje rodiče se rozhodli jednat. Dítě by mělo mít podporu rodičů, to je důležité, nemělo by se bát se jim svěřit, či někomu dospělému, který mu může pomoci.“

5.1.3 Vztah otce a dcery

V příběhu Judity figurují především postavy mužů. Nejpodstatnějším je její vztah s otcem, o to víc složitý kvůli absenci matky a pocitu hlavní hrdinky, že není otcem milována.

Podle Adrienne Burgess je na roli otce v dnešní společnosti pohlíženo spíše negativně. „Otcové jsou kritizováni nejen za to, co dělají, ale také za to, co nedělají.“²⁹ V současné společnosti není jejich role tak jasně daná jako role matky. Role otce může být každým mužem naplňována jinak. R. Dudová ve své práci „Otcovství po rozchodu rodičovského páru“ uvádí čtyři základní role, které současný otec může naplňovat (a to jak samostatně, tak i společně)³⁰:

- Otec jako živitel;
- otec jako pečovatel;
- otec jako blízký dítěte;
- otec jako vychovatel.

Se souborem jsme hodně mluvili o rodičích. Je podstatné říci, že téměř všichni členové *Slepého střeva* jsou z úplných rodin, jejich rodiče nejsou rozvedeni a stále žijí společně. Jediným členem z rozvedené rodiny je Sabina. Každý z nás se pokusil definovat svůj vztah

²⁸ MCCLEEN, Grace. *Skvozná země*. Praha: Argo, 2012. ISBN 978-80-257-0693-0, s. 14

²⁹ BURGESS, Adrienne. *Návrat otcovství: jak se stát moderním otcem*. Brno: Jota, 2004. ISBN 80-7217-296-4, s. 25

³⁰ DUDOVÁ, R. *Otcovství po rozchodu rodičovského páru*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2008. 234 s. ISBN: 978-80-7330-136-1, s. 44-46

k matce i otci. Tvořili jsme si mapy osobních pocitů, které nás ke každému z nich pojí. Společně jsme reflektovali prožitek hrdinky v příběhu. Hlavním cílem bylo pochopení nejen jejího vztahu k otci, ale také vztahu otce k ní, protože nám obě roviny připadaly dost komplikované a podstatné. Pro mě jako pedagoga bylo důležité, abych se do procesu zapojila také. Mnohdy popisy vztahu k rodičům byly dost osobní a bylo by nečestné, aby nebyly sdíleny vzájemně. Tedy svůj vztah ke svým rodičům jsem popisovala i já a zároveň jsem vnesla svůj osobní pohled z druhé strany - již jako matka dcery. Bylo zároveň velmi důležité si ujasnit důvody a důsledky chování Juditina otce ke své dceři a zároveň i z toho plynoucí Juditino vnímání sebe sama a světa kolem ní.

„Mám tajemství a to tajemství je, že mě táta nemá rád. Nevím, kdy mě to napadlo poprvé, ale teď už to nějakou dobu vím jistě.“³¹

„A tehdy jsem si myslela, že dokážu tátů přimět, aby mě měl rád, ale už se o to nesnažím, protože to, proč mě nemá rád, se stalo už dávno, a já s tím teď už nic nezmůžu, i když nebýt mě, nikdy by se to nestalo.“³²

V našem příběhu figuroval otec jako vychovatel, živitel, pečovatel, ale ne jako blízký dítěte. Právě tuto cestu blízkosti a hledání blízkého i sebe sama jsme vnímali jako zásadní pro naši dějovou linii.

Reflexe souboru: Co pro vás znamená role otce ve vašem životě?

Natalia: *„Otec je pro mě životním učitelem a ochráncem.“*

Jakub: *„Možná je to stereotypní postoj k rodičovským rolím, ale v mém životě je pro mě role otce k předání důležitých znalostí a schopností. Zatím co role matky je spíše přes sociální schopnosti. Role otce je spíše praktická.“*

Sam: *„Táta pro mě byl někdo, za kým jsem mohl vždycky přijít, s mámou mám fakt dobrý vztah, ale tátovi řeknu všechno, je to taková moje „safe“ person. Myslím, že lidé v mém okolí ale, i v souboru by řekli, že jsem si bližší s mojí mámou, protože o mém tátovi a našem vztahu jsem nikdy tolik nemluvil.“*

Sabina: *„Mí rodiče jsou rozvedení a to hodně ovlivnilo roli otce v mém životě. Vztah mezi námi není moc hluboký a obvykle spolu řešíme jen praktické věci, jako jsou počítače nebo vaření. Každopádně vztah spolu máme hezký. Když potřebuji s něčím poradit nebo něco potřebuji, vím, že se na něj můžu obrátit.“*

Natálie: *„Můj otec je pro mě vzor, je to člověk, který mě ve všem a vždy podporuje a důvěřuje mi.“*

Miky: *„Role otce z pohledu syna je student. Role otce z pohledu otce je také student. Ani jeden to často neví a ani si neuvědomí, že jsou spolužáci a přátelé.“*

Oksana: *„Díky otci jsem tím, kým jsem, a jsem tam, kde jsem.“*

---

³¹ MCCLEEN, Grace. *Skvostná země*. Praha: Argo, 2012. ISBN 978-80-257-0693-0, s. 66

³² Tamtéž, s. 69

5.1.4 Osamělost

Osamělost se stala tématem, které pro nás bylo stěžejní. V Juditině příběhu otec plní především roli živitele, pečovatele a vychovatele. Juditě chybí otec jako blízký člověk a svůj křehký dětský svět si uzavírá do svého nitra. Podle R. Boothy je osamělost nepříjemným emočním stavem, který je doprovázen množstvím nepříjemných situací. Osamělí lidé se cítí prázdně, nedůležitě, bezcenně a izolovaně.³³ Osamělý člověk nemá kolem sebe většinou téměř žádnou sociální síť, což ještě více vede k jeho izolovanosti a uzavření se do sebe. S osamělostí se v různých obdobích svého života setká většina lidí, ale je důležité, aby nepřerostla v chronickou osamělost, která posléze ovlivňuje fyzický i psychický stav jedince. V různých studiích můžeme najít zmínky o sociálních potřebách u dětí a adolescentů, především o jejich potřebě kvalitních vrstevnických vztahů, jejichž absence může způsobit sociální izolaci a větší předpoklad k pokusům o sebevraždu a nízkému sebevědomí.³⁴

„Osamělost jedinec prožívá, pokud touží po někom blízkém, má potřebu kontaktu a vztahů s jinými osobami, ale těch se mu nedostává. Osamělost se vyskytuje tehdy, když určitá osoba považuje svoje zapojení do sociálních vztahů za slabší a méně uspokojivé, než by si sama přála.“³⁵

Tématem osamělosti jsme se zabývali dlouho, ať už to bylo při hledání různých definic v odborných publikacích nebo našeho osobního pojetí osamělosti a zachycení způsobů, které nám pomáhají v boji s ní. Společně jsme se pokusili definovat, co znamená osamělost pro nás jakožto členy *Slepého střeva*, a pojmenovat, v čem spočívala Juditina osamělost. Mnohdy to byl proces velmi náročný, který nás nutil k diskuzím a hledání mimo rozsah našich znalostí. Mluvit o vlastní osamělosti bylo pro mnohé z nás zpočátku obtížné, proto jsme především zkoumali příčiny a důsledky osamělosti hlavní hrdinky příběhu. Judita je polovičním sirotkem, jelikož jí matka zemřela při jejím porodu. Tuto skutečnost si hrdinka klade za vinu a mateřský prvek jí velmi chybí. Není však sama, kdo postrádá ženský prvek, její otec se s touto ztrátou vyrovnává též a ve svém osamělém hledání toho druhého oba procházejí složitou cestou.

„Ty nechodíš na ranní shromáždění, Judito?“ zeptala se.

„Ne. Musím se stranit Světa.“

„Aha.“ Paní Pierceová zamrkala. „A co je na něm špatného?“

„Je to Doupě neřesti,“ odpověděla jsem.“³⁶

---

³³ Loneliness: Clinical Import and Interventions: Definition of Loneliness. *National Library of Medicine* [online]. Maryland, USA, 2016 [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4391342/>

³⁴ HALL-LANDE, Jennifer A, Marla E EISENBERG, Sandra L CHRISTENSON a Dianne NEUMARK-SZTAINER. Social isolation, psychological health, and protective factors in adolescence. *Adolescence* [online]. 2007, **42**(166), 265-286 [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/195943213>

³⁵ TYLOVÁ, Václava, Hana KUŽELOVÁ a Radek PTÁČEK. EMOČNÍ A SOCIÁLNÍ OSAMĚLOST V ETIOLOGII A LÉČBĚ DUŠEVNÍCH PORUCH. *Česká a slovenská psychiatrie* [online]. 2014, **110**(3), 151-157 [cit. 2023-05-18]. ISSN 1212-0383. Dostupné z: <http://www.cspychiatr.cz/detail.php?stat=959>

³⁶ MCCLEEN, Grace. *Skvostná země*. Praha: Argo, 2012. ISBN 978-80-257-0693-0, s. 108

Reflexe souboru: Co pro tebe znamená osamělost?

Natalia: *„Být sám je někdy i docela fajn. Ale osamělost je dost špatná pro vývoj jedince, díky nesocializaci a nedostatečnému pozitivnímu přijímání ostatních.“*

Jakub: *„Pro mě osamělost je často příjemný oddech od společnosti. Zní to zvláště, ale mám samotu rád. Už od malička jsem byl rád sám. Ačkoliv se ze mě během puberty stal z introvertního člověka člověk extrovertní a mohlo by se zdát, že samota pro mě bude nesnesitelná, tak ji mám rád. Nacházím v ní ticho a klid na přemýšlení. Cítím se v ní jednoduše dobře...“*

Sam: *„Na tohle přesně nemůžu odpovědět. Já jsem se nikdy osaměle necítil, aspoň ne takový typ osamělosti jako prožívala Judita. Já si myslím, že osamělost je strašná bezmoc, uvědomění si, že jsi sám a že všichni ti lidi okolo tebe tě nechápu nebo nechtějí chápat.“*

Sabina: *„Samota je pro mě velmi nepříjemný pocit. Je to pocit, že nemám ve svém životě nikoho, na koho se můžu spolehnout ve chvíli, kdy cítím, že to opravdu potřebuji. Myslím si, že by nikdo neměl být sám, protože bez ostatních lidí je život mnohem náročnější.“*

Natálie: *„Osamělost je stav, který nikdo nechce zažívat. Někdy se člověk může cítit natolik osamělý, že to není už k vydržení. Je důležité o tom mluvit a je důležité se nebát někomu svěřit.“*

Miky: *„Moc nevím, co se na této otázce dá zjistit za odlišnosti. Snad jako každý. Velice niterně a zranitelně.“*

Oksana: *„S pocitem osamělosti bojuji již několik let. V určitých fázích mého života se jednalo o chronický pocit osamělosti i přesto, že jsem byla neustále obklopená lidmi. V těchto fázích jsem vždy pracovala se svým duševním zdravím skrz terapie. Nikdo by na to neměl být sám.“*

5.2 Hledání inscenačního rámce – cesta od začátku ke konci?

Hledání inscenačního rámce úzce souvisí s výběrem hlavního tématu a témat vedlejších. Po prozkoumání výše zmíněného jsme si položili otázky: O čem chceme hrát? Co chceme inscenací říct? O čem je to pro nás? A jakým způsobem tento příběh chceme ukázat divákům? Odpovědí bylo několik vzhledem k tomu, že jsme již věděli, že chceme jít cestou divadla poezie. Bylo nám jasné, že příběh musíme zpracovat prostřednictvím obrazů a našeho vnitřního vnímání Juditiny cesty. Po jistou dobu jsme uvažovali o retrospektivním pojetí celého příběhu, ale po několika pokusech jsme zjistili, že nám linie příběhu nedává tolik smysl. Rozhodli jsme se tedy pro lineární vyprávění příběhu. Podrobně jsme se ponořili do zkoumání kapitol, což i přesto, že jsme všichni knihu četli, zabralo dost práce, protože jak jsme v průběhu času zjistili, každý z nás poněkud jinak vnímal různé kapitoly a jejich důležitost.

Samotná kniha je rozdělená do pěti kapitol, které jsou pojmenovány jako Kniha I až V. Každá kapitola má v sobě několik podkapitol popisujících děj příběhu. Navíc obsahuje dva návody: jak udělat člověka a jak vyrobit horkovzdušný balon. Celý příběh je vyprávěn ich-formou a funguje napůl jako deníkový záznam. Podkapitoly často začínají názvy dnů, což pomáhá se lépe orientovat v časové ose. Rozhodli jsme se tedy jít po této časové ose a provést diváka

příběhem ve stejné posloupnosti, jak ho vede kniha. Díky formátu divadla poezie jsme věděli, že nechceme příliš zneužívat slova, ale pracovat spíše s obrazy. Hlavní slovo jsme poté ponechali Juditě.

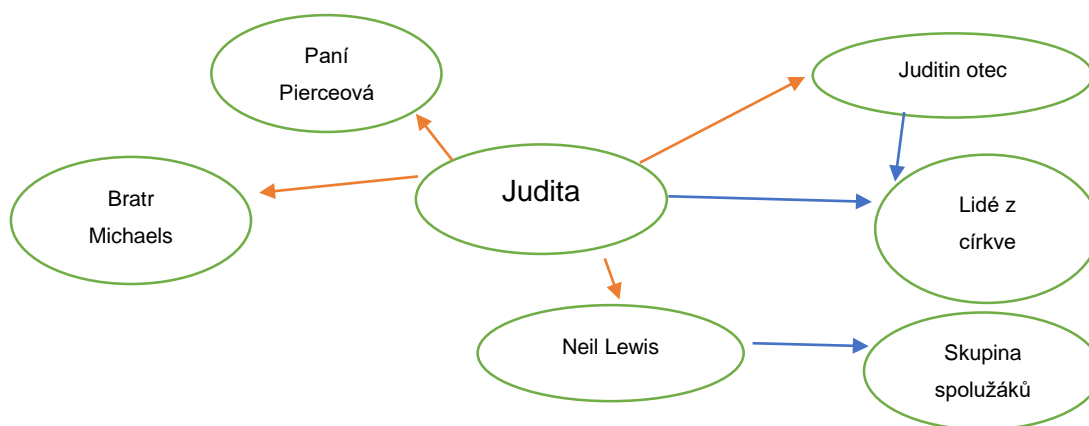
V tomto procesu hledání pro mě bylo především z pedagogického hlediska důležité, aby si soubor sám vybral cestu, kterou chce jít. Musím však říct, že se to neobešlo bez určitých konfliktů a mých zásahů v roli pedagoga. Avšak i tato úvodní ujasnění ještě více upevnila soubor, protože si dokázal najít společnou cestu a inscenace byla pro všechny natolik důležitá, že členové souboru dokázali fungovat jako skupina.

5.3 Charakteristika hlavních postav a metody jejich ztvárnění

Rozhodování nad výběrem postav bylo složité. Věděli jsme, že základní dvojicí příběhu je Judita a její otec. Kladli jsme si však otázku, které další postavy jsou pro příběh důležité? Při diskuzi nad rámcem inscenace a procházení jednotlivých kapitol jsme postupně vybírali ty, které nám připadaly zásadní, a diskutovali o nich. Vznikl nám tedy následující seznam postav:

- Judita – hlavní hrdinka příběhu, 10 let, žije s otcem, je členkou jehovistů.
- Pan McPherson – Juditin otec, pracuje v továrně, jeho žena (Juditina matka) zemřela při porodu, je členem jehovistů.
- Neil Lewis – spolužák Judity, jeho otec pracuje ve stejné továrně jako Juditin otec, doma ho bijí. Niel Juditu šikanuje jak fyzicky, tak psychicky.
- Pan Lewis – Neilův otec, stejně jako jeho syn šikanuje Juditu, on v práci šikanuje jejího otce.
- Paní Pierceová – nová Juditina třídní učitelka, výrazná ženská postava v příběhu, má o Juditu opravdu zájem a chrání ji.
- Paní Pewová – sousedka, starší osoba, která má kladný vztah k rodině Judity.
- Bratr Michaels – kazatel z jiného města, který má velkou důvěru svých věřících.
- Skupina spolužáků kolem Niela – Lee, Gareth, Gemma.
- Skupina lidí kolem církve jehovistů – Stan, Elsie, Gordon, Josie, Alf, May.

Seznam byl dlouhý, nechtěli jsme však příběh zahlcovat postavami, ale vytvořit jasnou linii vztahu mezi těmi nejdůležitějšími. Vzhledem k tomu, že hlavní postavou našeho příběhu byla Judita, vytvořili jsme si základní vztahovou osnovu lidí, kteří pro nás byli v jejím příběhu důležití.

Obrázek 1: Vztahová osnova postav

Vyšlo nám tedy, že hlavních postav linie našeho příběhu je pět seskupených do dvou skupin lidí, jejichž složení může být variabilní. Pro příběh jsme nepovažovali za důležitou postavu Neilova otce vzhledem k tomu, že dějová linie je viděna Juditou, a stejně tak ani postavu sousedky paní Pewové.

Čekala nás tedy vcelku dlouhá debata o postavách a následně především o tom, kdo je ztvární a jakou metodou k tomu budeme přistupovat. Nechtěli jsme jít cestou psychologického herectví, zároveň jsme si ovšem uvědomovali, že jak samo téma, tak věk souboru vybízí k propracovanějšímu přístupu. Nejprve jsme proto začali charakteristikou postav a jejich rozbořem.

5.3.1 Charakterizace hlavních postav

Kdo jsou hlavní postavy příběhu? Odpověď jsme hledali cestou sběru dat a informací z knihy. Nejdříve jsme si ke každé postavě vypsali to, co o sobě v knize říká sama postava, a posléze to, co o postavě říká další osoba. Dbali jsme na detailní průzkum dialogů a povahových rysů.

Judita – je osamělá desetiletá dívka, která je ve škole šikanována a trpí představou, že může za smrt své matky. Je velmi chytrá, ve škole má dobré známky a rozumí poezii, mluví pouze spisovně. Vzhledem ke všem okolnostem v jejím životě začne trpět představou, že rozmlouvá s bohem a přivolává zázraky.

Neil Lewis – je Juditin spolužák, kluk, který má zpočátku velmi silné postavení ve třídě, šikanuje děti a nemá respekt k učitelům. Není příliš chytrý a velmi špatně čte. Postupně se dozvídáme, že doma má násilnického otce, který ho fyzicky trestá.

Juditin otec (pan McPherson) – kvůli své jehovistické víře přišel o svou ženu (ta při porodu odmítla krevní transfuzi), trpí osamělostí stejně jako jeho dcera. Snaží se vychovávat Juditu, ale neumí si k ní najít správnou cestu, je uzavřený do sebe. V práci zažívá šikanu od otce Neila Lewise. Postupně se vnitřně zklame ve své víře a rozhodne se z církve vystoupit.

Bratr Michaels – je kazatelem jehovistické církve, má vysoké postavení. Ve věřících vzbuzuje důvěru a získá si Juditinu přízeň, avšak prostřednictvím jeho chování vidíme, že ho věřící mimo prostor kostela nezajímají. Vytváří kolem sebe jakýsi kult osobnosti.

Paní Pierceová – nová učitelka Judity, která velmi rychle rozpozná křehký svět dívky, snaží se jí pomoci a chrání ji před Nielem. Po jejím příchodu se situace ve třídě razantně proměňuje. Je také jediná, která tuší, že psychické zdraví Judity je narušeno. V knize zastupuje „pečující“ funkci matky. V příběhu je pro Judit nejdůležitější ženou a osobou, které začne věřit.

Skupina spolužáků – trojice spolužáků, která pomáhá Neilovi v šikanování Judity, povětšinou ji nešikanují přímo, ale Neila v tom podporují či jeho počínání přihlížejí.

Skupina lidí z církve – v podstatě jediné okolí, které Judita a její otec kolem sebe mají. Postupně však Juditin otec tyto lidi odstřihává, a tak Judita ztrácí i je. Nejsou však až tolik podstatní pro příběh, spíše vykreslují atmosféru a poměry v jehovistické církvi.

5.3.2 Obsazení rolí

Po prozkoumání jednotlivých postav vyvstala v souboru otázka: A koho budu hrát já? Věděli jsme, že nejtěžší rolí bude Judita, především proto, že je to její příběh, ve kterém bude veškerá pozornost upřena na ni. V souboru byly zpočátku dvě dívky, Sabina a Natálie. Sabina od této role odstoupila ihned, argumentovala tím, že nedokáže po celou dobu unést pozornost soustředěnou na ni a že by jí bylo příjemnější být v méně dominantní roli. Její názor i přání skupina plně akceptovala. Sabina již se skupinou tvořila a věděli jsme, že je velmi poctivá v přístupu k inscenacím, avšak pokud je na ni kladena až příliš velká zodpovědnost, stává se jí, že se naprosto zablokuje a nelze s tím nijak hnout. Zbývala nám tedy Natálie. Soubor tuto volbu vzhledem k jejím zkušenostem v předešlých inscenacích společně vyhodnotil jako nejlepší. Navíc je Natálie také velmi dobrou recitátorkou a má kladný vztah k práci s větším množstvím textu. Po několika zkouškách nám však Natálie oznámila, že se jí povedlo udělat konkurz do studentského orchestru v Praze, a tak byl její čas pro zkoušení poněkud omezen. Její rozhodnutí soubor akceptoval a musím říci, že mě velice potěšilo, že jí nic nikdo nevyčítal. Podporovali ji a měli z jejího úspěchu radost. Přineslo to ovšem komplikace spojené s obsazením role hlavní představitelky. Uvědomovali jsme si, že Natálie nebude mít tolik času, a proto jsme museli najít někoho, kdo by tuto roli zvládl stejně dobře a zároveň měl dostatek času. Volba byla pro soubor dost náročná především proto, že v našem kmenovém souboru *Aplaus* bylo dost dívek, které by se pro tuto roli hodily a měly o práci ve *Slepém střevě* zájem. Pro mě jako pro pedagoga to byla složitá situace, věděla jsem, že mezi soubory panuje přátelská atmosféra (jak jsem avizovala na začátku, soubor *Aplaus* v té době pracoval na inscenaci *Šest malých tučňáků*), a nechtěla jsem, aby se vyvolal jakýkoliv střet. Chtěla jsem, aby se jednalo především o výběr samotného souboru. Věděla jsem, že práce, která je čeká, bude náročná, a proto bylo potřeba, aby skupině bylo společně dobře. Soubor se nakonec rozhodl oslovit Natálii. Překvapilo mě to a zároveň potěšilo, neboť Natalia v té době procházela krizí, jež souvisela s celkovým působením v dramatickém oboru. Inscenace v *Aplausu* ji nenaplňovala tak, jak byla u předešlých inscenací zvyklá (s jinou žákyní z téhož souboru rok předtím vytvořila duo *Něžná facka*, se kterým postoupily na celostátní přehlídku *Wolkrův*

Prostějov). Věděla jsem, že Natalia dobře pracuje spíše v menších uskupeních a že tento krok by mohl být důležitý i pro ni. Natalia nabídku *Slepého střeva* přijala, což se následně ukázalo jako velmi správný krok pro celý soubor.

Zpočátku se měly obě Natky alternovat, avšak po společné diskuzi souboru se rozhodlo, že roli Judit bude hrát pouze Natalia a že Natálie bude alternovat jinou roli.

Věděli jsme, že ostatní členové se budou muset ujmout dvou rolí v inscenaci, protože počet námi určených postav zcela neodpovídal počtu herců³⁷.

Každý člen souboru měl za úkol se zamyslet, která postava a proč je mu nejbližší, případně která postava by pro něj byla výzvou a jaké motivy k této výzvě má. Následně jsme společně o výběru a jeho důvodech diskutovali, až jsme došli k tomuto rozdělení rolí:

Natalia – Judit: spojují je společné rysy křehkosti a uzavírání se do vlastního světa, navíc Nataliina matka byla do jejích 16 let jehovistka, což jí následně velmi pomohlo pro pochopení některých skutečností ze života Judity.

Mikuláš – otec Judit: z celé skupiny byl nejvyrovnanější, navíc s Natalií měli velmi blízký přátelský vztah i mimo soubor, s otcem Judit ho spojoval rys ochránářského pudu a přemýšlivosti.

Sabina – paní Pierceová: Sabině vyhovovala tato postava, protože měla pozitivní rysy v příběhu. Je to postava, která nejde příliš do hloubky, má jasnou motivaci a vnáší „mateřský rys“ do příběhu.

Jakub/Natálie – bratr Michaels: oba zhodnotili tuto postavu jako pozitivní i negativní zároveň, což nabízelo různé možnosti jejího ztvárnění. Natálie se navíc nezalekla hrát mužskou postavu, což ve výsledku naopak působilo velmi zajímavě, protože se nesnažila parodovat muže, nýbrž předat energii postavy.

Sam – Neil Lewis: tato volba byla nejtěžší. Sam byl v dětství šikanován spolužáky, a proto jsem si nebyla jista, zda je to dobrá volba. Sam ale argumentoval své rozhodnutí tím, že chce více pochopit motivy postavy, a i tím více porozumět motivům dětí ze svého dětství. Nakonec jsem po dlouhé diskuzi souhlasila i proto, že Samovi v té době bylo téměř 17 let, a věděla jsem, že nad svým rozhodnutím dlouze přemýšlel a má logické opodstatnění.

Postavy spolužáků a členů jehovistické církve si soubor rozdělil mezi sebou rovnou měrou, nebyla tam žádná postava, která by nějak vyčnívala či měla silnější váhu než ostatní.

5.3.3 Metody ztvárnění postav v příběhu

Bylo pro mě pedagogicky důležité uhlídat tenkou hranici toho, aby studenti neupadli do psychologického herectví, k čemuž tato předloha byla otevřená a mnohdy k tomu až vybízela. Stále jsem ale zdůrazňovala, že jde především o předání příběhu, o jeho „převyprávění“ prostřednictvím divadelních obrazů. Bylo důležité zůstat v rovině „jako“ pro

---

³⁷ Pojem *herce* budu následně v práci používat pro členy souboru v rámci jejich herecké práce.

vytvoření bezpečného prostoru pro mladé herce - ať už vzhledem k jejich věku, tak i k tématu inscenace.

5.3.3.1 Metody graficko-písemné

Nejprve jsme pracovali s *grafickými metodami*. Herci tvořili deníkové záznamy svých postav, psali si vzájemně dopisy, „které se nikdy nedoručí“, vytvářeli možné scénáře před situacemi, které byly v knižní předloze, a také po nich. Malovali svou postavu, jak si ji představují do detailů (tedy oblečení, výraz, postoj atd.) a vytvářeli její strukturovaný životopis. Důležitou pro nás byla metoda *obrazných představ*, skrze kterou jsme se snažili lépe charakterizovat postavy (vizualizovali jsme jejich vůni, výrazy, chůzi, gestikulaci atd.) Bylo velice zajímavé pozorovat, jak každý z nich přistupoval k postavě trochu jinak, jak hledal cesty (někdo jednoduše, jiný obtížněji). Bylo neuvěřitelné vidět první pevná gesta, výrazy a chůze v prostoru.

5.3.3.2 Metody improvizací

Poté jsme se pustili do improvizací. Nejprve jsme pracovali s volnou improvizací a herci pouze vystupovali za své postavy. Improvizace však neměly nic společného s dějem ani situací v příběhu. Šlo cíleně o sžití se s charakterem postavy a průzkumem jejího jednání. Následně jsme pracovali se situacemi z příběhu, avšak cíleně jsme nevyužívali text předlohy, ale spíše jsme se snažili vnímat situaci jako takovou.

5.3.3.3 Práce s etudou a situací

Posledním krokem byla práce s etudou (tedy jsme již přešli k připraveným improvizacím celkům), kdy herci pracovali nejen s prostředím, ale i s úryvkem textu z knižní předlohy. Herci měli za úkol nereprodukovat pouze děj z knihy, ale především vytvořit počáteční motivaci pro základní děj a finální jednání, které by situaci uzavřelo. Práce se situacemi byla velmi důležitá, protože jejich prostřednictvím se nám vytvářely vztahy mezi postavami a vedly postavy k jednání a řešení nastolených konfliktů. Tyto improvizace jsme zaznamenávali a uchovávali si je pro další práci.

5.3.3.4 Hra v roli a plná hra

Základní metodou pro ztvárnění postav v příběhu byla *hra v roli*, což je metoda, která je pro dramatickou výchovu velmi podstatná. Jak píše E. Machková ve své knize, *Jak se učí dramatická výchova: „Hru v roli provádí hráč svou vlastní osobou, celým svým reálným psychosomatickým aparátem, tedy nikoli jen tělem ani jen myšlením nebo slovem. Je to jednání reálně uskutečněné, ne pouze myšlené nebo slovně popsané, je v něm přítomen prožitek a utváří vlastní zkušenost. Psychologicky je základem hry v roli vnitřní představa.“*³⁸

Ve světě dramatické výchovy se o hře v roli obvykle uvažuje ve třech rovinách – simulaci, alteraci a charakterizaci.³⁹ Charakterizace jde nejvíce do vnitřních motivací postav, do jejich

---

³⁸ MACHKOVÁ, Eva. *Jak se učí dramatická výchova: didaktika dramatické výchovy*. Praha: Akademie múzických umění, Divadelní fakulta, Katedra výchovné dramatiky, 2004. ISBN 80-7331-021-X, s. 96

³⁹ VALENTA, Josef. *Metody a techniky dramatické výchovy*. Praha: Grada, 2008. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1865-1, s. 54-59

zkoumání a vytváření jejich vnitřních světů. Proto jsme především šli skrze tuto rovinu a pomocí dílčích kroků se snažili do postav proniknout. Soubor již o nich měl informace, které si vytvořil během hledání hlavních postav příběhu. Herci přesně věděli, proč si vybrali tu kterou konkrétní postavu, a proto jsme nyní hledali cestu, jak s postavou budeme pracovat. Samozřejmě všem dost pomáhalo to, že si důkladně prostudovali knižní předlohu, a proto věděli, odkud a kam vede jejich příběh.

Myslím, že celý proces „hledání a charakterizace“ postav byl pro soubor velmi zábavný. Mnohdy jsme odhalili roviny, které jsme si zpočátku vůbec neuvědomovali, a bylo pro nás pak mnohem jednodušší pochopit jejich jednání. Pro mě bylo mimořádně důležité, aby soubor měl z procesu radost a aby se na sebe napojil prostřednictvím společné tvorby. Kromě společné tvorby to bylo období naplněné nocováním v ZUŠ, vařením společných večeří, návštěvami divadel a chozením do kaváren. V určitou chvíli se tak pro každého z nás soubor *Slepé střevo* stal důležitým bodem.

5.3.4 Postava Boha

V předchozím textu jsem psala o základních postavách podstatných pro příběh Judity. Byly to však postavy reálné, postavy, které fungovaly ve světě kolem ní. Jedna postava byla ale v jejím vnitřním světě a byla současně pro příběh také velmi důležitá - postava Boha. V určitý okamžik začne Judita rozmlouvat s Bohem a slyší boží hlas. Bůh v příběhu zpočátku vystupuje jako záchranný prvek v její osamělosti. Judita uvěří, že je božím nástrojem a může konat zázraky, které ji ochrání. Postupně se však postava Boha proměňuje a čtenář zjišťuje, že hlas, který Judita slyší, ji vede cestou, která není cestou spasení.

Bůh jako „*bytosť nadpřirozená*“ byl pro soubor oříškem. Prvně měl být Bohem Jakub, jelikož má zvučný a hluboký hlas a soubor šel cestou sluchového vjemu. Posléze po diskuzích jsme zkusili obsadit do role Boha naopak Natálii, neboť zde jsme hledali paralelu s Juditinou potřebou ženského elementu. Nakonec jsme dospěli do fáze kolektivní role, která se ukázala jako funkční, co se zvukového i souborového ztvárnění týče. Kombinace mužských i ženských hlasů působila dost výrazně. Navíc tato varianta soubor naučila ještě více se na sebe tzv. „nacítit“, synchronizovaně mluvit a používat intonací v kolektivní roli. Důležité bylo také postavení postavy Boha. Stál vždy na kostkách a díval se směrem k divákům, používal velmi výrazná gesta a plný hlas. Chtěli jsme tím docílit větší „majestátnosti“ této postavy, zároveň ale také postojem zády k Juditě naznačit jakousi zrádnost uvedené postavy. Role Boha byla pro soubor technicky náročná.

6 Scénografická koncepce a hledání vhodných prostředků

6.1 Společné hledání vhodného hracího prostoru

Hned od začátku nám bylo jasné, že *Skvostná země* potřebuje vytvořit intimní prostor, který by vytvářel silnější propojení s divákem. Věděli jsme, že nechceme hrát v klasickém kukátku. Soubor si chtěl vyzkoušet nějakou novou možnost hracího prostoru. E. Machková v knize *Jak se učí dramatická výchova* nabízí devět základních možností práce s prostorem pro divadlo s dětmi.⁴⁰ Se souborem jsme se shodli, že pro divákovo přiblížení k Juditě jsou pro nás zajímavé aréna, poloaréna a avenue. Vyzkoušeli jsme si několik improvizčních situací v těchto prostorech a vzájemně jsme se shodli, že nejzajímavější a nejbližší divákovi bude aréna. Dlouze jsme diskutovali, zda všichni herci budou po celou dobu v prostoru. Rozhodli jsme se, že jediný, kdo bude uzavřen prostorem, bude Judita, která z něj po celou dobu neodchází (chtěli jsme tím umocnit její pocit stísněnosti a osamělosti). Pro ostatní jsme vytvořili čtyři uličky, kdy každá směřovala k jedné bílé kostce⁴¹, jež byla na úrovni diváků a tím hercům umožňovala ještě více v divácích vzbudit pocit společného prožitku a být součástí inscenace.

6.2 Scénografické prvky

Hrát v aréně přináší mnoho komplikací, co se jevištního a hracího prostoru týče. Bylo nám jasné, že naše scénografie musí být minimalistická, pokud nechceme diváka zahltit a zároveň poskytnout hercům dostatečný prostor pro pohyb. Hlavní myšlenkou bylo vytvoření Skvostné země uprostřed arény. Chtěli jsme, aby se divák ocitl ve světě pro Juditu nejdůležitějším. Nejprve jsme vytvořili pokoj podle předlohy, vyzkoušeli jsme nanosit co nejvíce věcí podobných předloze do arény a zjistili jsme, že prostor vizuálně nevypadá dobře. Začali jsme ho tedy čistit. Ubírali jsme postupně věci, až nám zůstal kufr, kartónové krabice, šála a kulich.

6.2.1 Vytvoření kartonových domků

Mikuláše napadlo, že by bylo funkční vyrobit z kartonových krabic domečky, které by mohla Judita skládat, a tím vytvářet Skvostnou zemi. Nápad to byl skvělý a Mikuláš se ho ujal. Vznikly nám tedy domky v prostoru. Souboru však připadala Skvostná země poněkud strohá, a proto se jeho členové rozhodli, že domky pomalují a vytvoří opravdové budovy (cukrárnu, obchod, školu atd.). Pokoj najednou začal ožívat. V procesu jsme přidali ještě malý květináč s hlínou a hořčicovými semínky, které pro Juditu představují naději a víru. Starý kufr měl symbolizovat vzpomínku na matku, domky odkazovaly k dětským hrám, čepice a šála zase k období, ve kterém se celý příběh odehrával (přelom podzim/zima). Pro hudební motiv jsme využili xylofon.

---

⁴⁰ MACHKOVÁ, Eva. *Jak se učí dramatická výchova: didaktika dramatické výchovy*. Praha: Akademie múzických umění, Divadelní fakulta, Katedra výchovné dramatiky, 2004. ISBN 80-7331-021-X, s. 172-173

⁴¹ Bílý policový díl Ikea Kallax, je možné si na něj sednout i do něj vstoupit.

6.2.2 Sníh

V příběhu je velmi podstatný motiv sněhu, díky kterému Judita nabude pocitu, že umí dělat zázraky.

„Dívala jsem se na oblohu. Byla tak bílá, jako by vůbec neexistovala. Připomínala papír nebo peří. Připomínala sníh. ‚Kdyby tak začalo sněžit,‘ pronesla jsem nahlas.

„Přešla jsem k máminu lodnímu kufru v rohu pokoje. Jsou v něm její látky, korálky a nitě a všechny věci, které jsem našla. Hledala jsem a vybrala si bílou bavlněnou látku. Ustříhla jsem kus a zavěsila ho nad louky a kopce Skvostné země.“

„KDYŽ JSEM SE PROBUDILA, bylo ráno. Vzduch byl nehybný a těžký. Tížil jako peřina, a ta peřina studila. Vylezla jsem z postele, roztáhla závěsy a celý svět byl bílý.“⁴²

Téma vyobrazení sněhu bylo pro nás podstatné, neboť soubor cítil, že sníh je důležitým a křehkým motivem, který dokáže posunout vnímání celé scény. Rozhodli jsme se, že v tomto případě se prvotně budeme řídit knihou, a proto do kufru přibyly ještě bílé šátky, kterými Judita pokrývala domy ve Skvostné zemi. Bylo nám ale jasné, že co se týče scénografických a obrazových prostředků jsou šátky málo – a tak přišel nápad využít polystyrénových kuliček. Byly levné, nabízely vzdušnost, lepily se na oblečení a vytvářely „sněhový nepořádek“, který soubor požadoval. Nastala ale otázka, kde a jak se budou kuličky nacházet a kdo bude „tvůrce“ sněhu. Přemýšleli jsme zároveň nad praktickou stránkou, neboť polystyrénové kuličky jsme nemohli dát do plastických nádob ani igelitového pytle. Sabinu napadlo použít velké papírové pytle, které se jevíly za prvé jako praktické, za druhé měly stejnou barvu a papírový základ jako domy ve Skvostné zemi.

Co se týče „tvůrce“ sněhu, jako první se objevil nápad, že se opravdu odehraje zázrak a že shora poletí sníh, případně se bude sníh vhadzovat z prostoru za diváky. Po několika různých zkouškách nám došlo, že je to nejen vizuálně neefektivní, ale především pro herce velmi nepraktické. Poté přišel Jakub s nápadem, aby sníh přinášela kolektivní postava Boha, která ho následně vysype jak do prostoru *Skvostné země*, tak i do prostoru diváků.

Na celostátní přehlídce *Šrámkův Písek* naši inscenaci viděl Ivo Kristián Kubák, který nám poté doporučil, ať vyměníme kuličky za papírové konfety. Tento návrh argumentoval dodržením jednoty materiálů (papírové domky budou zasněženy papírovými konfetami). Soubor nejprve toto doporučení negoval, ale po několika diskuzích, ve kterých nepadl žádný rozumný argument proti této variantě, jsme nakonec vyzkoušeli papírové konfety, které fungovaly dokonale. Měly mnohem jemnější dopad, působily více „sněhově“ a mnohem lépe se uklízely. Posléze všechny následující inscenace byly odehrány s navrženou změnou materiálu sněhu.

---

⁴² MCCLEEN, Grace. *Skvostná země*. Praha: Argo, 2012. ISBN 978-80-257-0693-0, s. 38-43

6.3 Kostýmy a využití divadelních znaků

Minimalistickou cestu jsme si zvolili i v případě kostýmů. Chtěli jsme podpořit odkaz k církvi jehovistů, a proto všichni herci kromě Judity měli na sobě bílé košile, černé kalhoty a společenskou černou obuv. Pro odlišení jednotlivých postav jsme použili kostýmní znaky a určitá pravidla pro pohyb v prostoru a držení těla.

Příslušníci církve – košile zapnuté až nahoru, rukávy dole, smí se pohybovat v prostoru, ale nevyužívají kostky, postoj těla vzpřímený.

Niel a spolužáci – košile u krku rozepnuté, rukávy vyhrnuté, postoj těla uvolněný, smí používat kostky a celý prostor.

Bratr Michael – oblečen stejně jako příslušníci církve, navíc má černý klobouk. Využívá pouze prostor kostky, stojí na ní pro zdůraznění svého postavení.

Otec Judity – stejný oděv jako příslušníci církve plus Bible a šle (když není herec v roli otce, jsou šle dole). Smí používat kostku.

Paní Pierceová – má vlasy stažené ve skřipci. Smí používat kostku.

Kolektivní postava Boha – stejný jako příslušníci církve. Bůh vždy stojí na kostce, otočen tváří směrem k divákům a k Juditě zády. Využití velmi výrazného celotělového projevu.

Judita – celá v černém, smí se pohybovat v prostoru Skvostné země a použít kostky.

Obecně jsme se řídili principem prostorových úrovní, tedy že ten, kdo stojí na kostce, vyjadřuje znak nadřazenosti, síly či něčeho vyššího. Sed na kostce fungoval jako znak pro konkrétní prostor (škola), či „rodičovská snaha“ (tedy určité přiblížení se Juditě). Prostor země využívala jenom Judita, byla to ta nejnižší rovina.

6.4 Hudba

Původně soubor chtěl použít reprodukovanou hudbu, dlouho se diskutovalo o posílení obrazů využitím hudebního prožitku. Nakonec se však herci rozhodli, že použijí jednu křesťanskou píseň s názvem „Aleluja“⁴³, kterou jsme během zkoušky našli na internetu⁴⁴ a kterou, jak jsme zjistili, zpívá i jehovistická komunita. Píseň byla podstatná především pro obraz „bohoslužby“. Původní návrh byl, aby zpíval celý soubor, což, jak musím přiznat, byl úkol dost nereálný. Proto jsme se dohodli, že bude píseň dalším znakem pro Juditu, jejího otce a Bratra Michaela. Ostatní herci se připojovali pouze v refrénu. Ve výsledku v rámci inscenace to fungovalo velmi dobře, tyto tři postavy získaly jisté spojení nad rámec daných vztahů. Motiv uvedené melodie je v inscenaci využit dvakrát, a to poprvé v kostele a podruhé v obraze, kdy Judita

---

⁴³ Příloha 2: text písně „Aleluja“

⁴⁴ *Zpěvník pro scholy* [online]. MUSICA SACRA [cit. 2023-06-03]. Dostupné z: <https://zpevník.proscholy.cz/pisen/2723/aleluja-8>

prostřednictvím písně překonává prožitek šikany. Následně je text písně využit ve finálním obraze. Pro vytvoření atmosféry v kostele Judita používá pro melodii písně xylofon. Ve zbytku inscenace jsme nepoužili žádný hudební motiv, zaměřili jsme se na práci s rytmem (sloužily nám k tomu bílé kostky a práce s tělem).

6.5 Obrazovost jako inscenační klíč

Jak jsem již psala v kapitole 3.4 *Divadlo poezie jako cesta*, práce s obrazovostí inscenace byla pro nás základním klíčem. Vzhledem k tématům, která nás v předloze zajímala, jsme se chtěli vyhnout drsným scénám či psychologickému herectví. Situace jsme se snažili předat přes práci se znakem a vytvořením obrazů, které by v sobě obsahovaly metafory a symboly. Proto jsme například zvolili pro postavu Boha velká a jasně daná gesta (viz kapitola 5.3.4 *Postava Boha*). V obraze, kde je dominantní šikana Judity, pracujeme s rytmem, kdy rytmická gradace funguje jako gradace šikany a herečka, která ztvárňuje postavu Judity, na tento rytmus reaguje tělem. Záměrně jsme se v takových obrazech snažili vyhnout přímému doteku a vše se odehrává skrze pohyb a rytmus. Celkově je inscenace založena na silné kooperaci herců, na jejich napojení, na sborových promluvách, práci s rytmem a gradací. Mnohdy byly obrazy založené na drobných detailech, jako například v obraze s hořčicovými semínky, které otec Juditě vytrhne při hádce z ruky: zde Judita sbírá semínka ze země, která je pokrytá sněhem a hlínou. Při této činnosti (která je založená na titěrném vyhledávání semínek) Juditě dojde, že symbol hořčicového semínka jakožto symbol její víry je pouze iluze. Dalším obrazem je setkání třídy s novou učitelkou, ve kterém herci využívají bílé kostky jako prostor pro nakreslení symbolu, jenž má urazit Juditu. Celý proces je rozfázován tak, aby zvuk křídý dokresloval atmosféru, kterou vytváří situace.

Hledání vhodných obrazů byl vždy náročný proces, chtěli jsme, aby gesta, pohyby, výrazy promlouvaly více než slova, případně aby slova doplňovaly v dokonalém souladu. Inscenace probíhá již během příchodu diváků, neboť představitelka Judity během tohoto času je již na jevišti a vybarvuje domečky své *Skvostné země*. Chtěli jsme diváka ihned uvést do prostoru jejího pokoje. Ve středu prostoru byl již zmiňovaný kufr (6.2 *Scénografické prvky*), ze kterého Judita postupně vyndává věci, jež tvoří její svět. Příběh Judita vypráví přímo divákům, pozoruje spolu s nimi svůj vytvořený svět a vtahuje je do něj. Naším záměrem bylo nejen diváka vtáhnout do příběhu, ale udělat z něj jeho součást.

Velmi dlouho jsme hledali způsob, jak vyjádřit křehkost vztahu mezi Juditou a jejím otcem. Myslím, že nejsilnějším je obraz pohybové šikany. Během něj mluví jen Judita: „*Ani ne za devatenáct hodin mě Neil utopí. Představovala jsem si, jak najdou moje tělo na zemi na školních záchodcích. Neil se bude dívat taky, to on zavolal pomoc. Nikdo se nic nedozví. Viděla sem svůj pohřeb. Nedovedla jsem si představit, co bude dělat táta.*“⁴⁵

---

⁴⁵ Příloha 3: Scénář *Skvostné země*

Ostatní členové souboru gesty naznačují fyzickou šikanu hlavní postavy, vše končí hromadným natažením ruky k facce. Tleskne však jen třikrát. Mikuláš a Natalia zůstanou stát a vytvoří se mezi nimi napětí. Finální větou „*Nedovedla jsem si představit, co bude dělat táta.*“ se Mikuláš pohledem a postojem těla promění v otce a vycouvá ven z prostoru. Mnozí diváci nám následně popisovali, že to pro ně byl extrémně silný okamžik, kdy nebylo potřeba téměř mluvit, vše se odehrálo v pohledech a pohybech. Mimořádně silným je i finální obraz, kdy dochází k prvnímu fyzickému kontaktu mezi Juditou a otcem. V předchozích obrazech zazní, že si Judita myslí, že ji otec nemá rád. Projev nelásky se ukazuje i skrz nulový dotek během celé inscenace. Na konci vezme otec Juditu do náruče a odnese ji ven z hracího prostoru (je to také poprvé, kdy Judita opustí hrací prostor). Chtěli jsme zde naznačit změnu vztahu otce a dítěte a záchranu Judity. Obraz je jemný, bez velkých promluv, založen na doteku dvou lidí. Stejně silně vnímám i obraz padajícího sněhu, ovšem zde oproti emociálnímu dojmu funguje dojem vizuální. Judita mluví o sněhu: „*Začala jsem myslet na sních a myslěla jsem na něj usilovně. Na to, jak křupe, jak čistě voní a jak všechno pokryje a svět je jako nový. A čím víc jsem na sních myslěla, tím víc byla obloha zatažená a tím víc studila okenní tabulka pod mými prsty. Dostala jsem z ničeho nic nápad.*“⁴⁶

Během svého vyprávění Judita pokrývá *Skvostnou zemi* bílými šátky, ostatní herci jsou v roli boha a povzbuzují ji hesly, zároveň hází do vzduchu papírové konfety. Judita graduje svou promluvu a ostatní gradují házení konfet. V určitou chvíli stojí Judita v zasněženém prostoru a ve vzduchu poletují konfety, na které se ona dívá. Vizuální poetika tohoto obrazu je velmi silná, křehkost „sněhových vloček“ se propojuje s křehkostí víry malého dítěte v zázrak spasení.

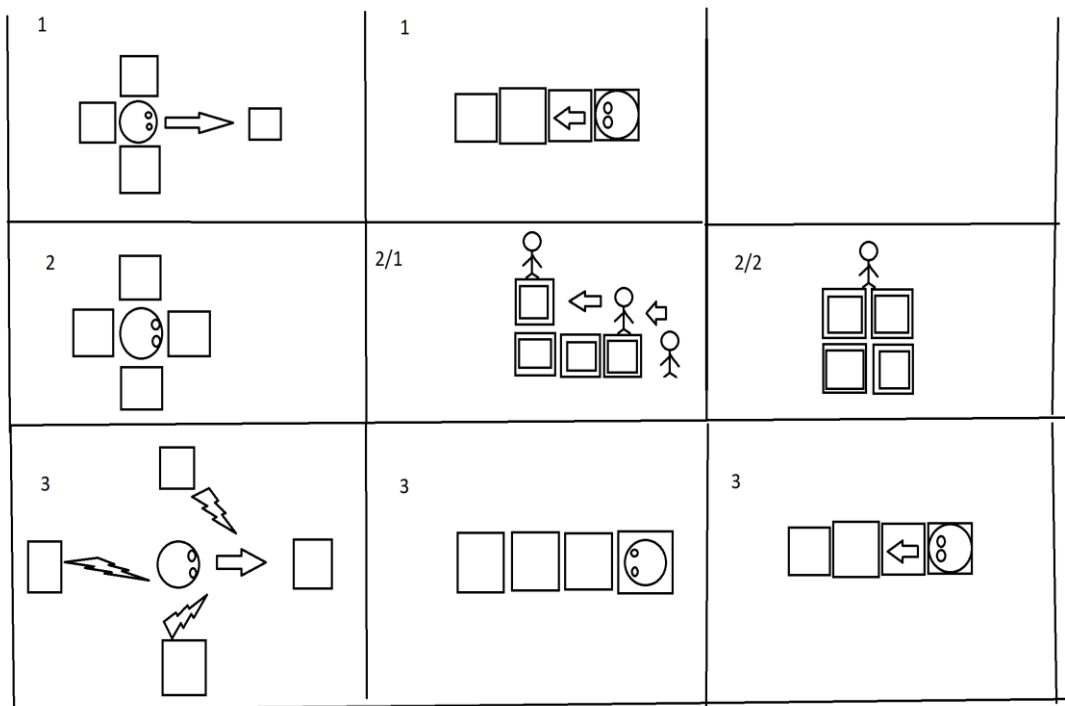
6.5.1 Hledání konce

Nejnáročnějším bylo pro soubor hledání obrazovosti konce. V knižní předloze se Judita pokusí o sebevraždu. Chtěli jsme tento motiv zachovat, protože k němu celý příběh Judity graduje a sebevražda je jakýmsi vykoupením pro celou její situaci. Bylo ovšem velmi těžké najít správnou metaforu či symbol, ze kterého by divák pochopil děj. Zároveň jsme nechtěli, aby herečka musela názorně předvádět pokus o sebevraždu, či aby vstupovala do psychologického herectví. Rozhodli jsme se využít bílých kostek, které byly dominantním scénografickým prvkem po celou dobu inscenace, a za doprovodu textu písně *Aleluja* vygradovat Juditinu touhu ukončit svůj život. Nápadů, jakým způsobem by měly být kostky použity, bylo několik. Jakub nakreslil několik možností, jak by vše mohlo vypadat v prostoru (viz obrázek 2). Minimálně tři setkání jsme věnovali jenom finální scéně a neustálému zkoušení jak vyjádřit gradaci v textu také pomocí práce s kostkou.

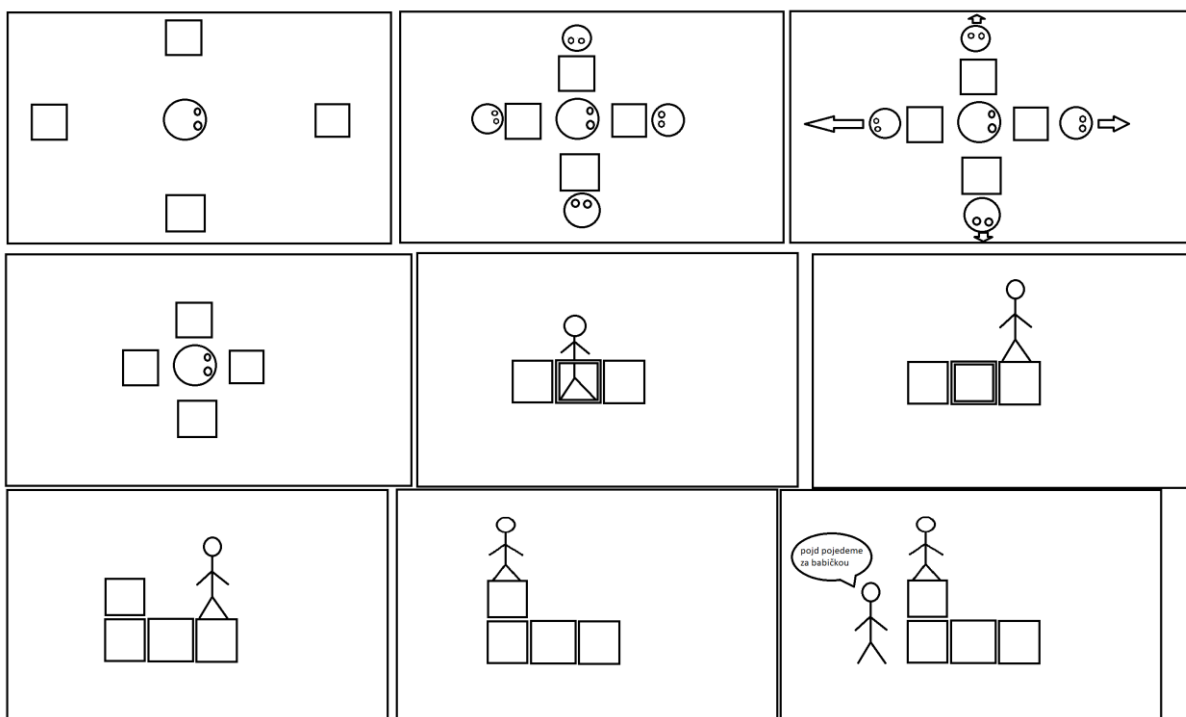
⁴⁶ Příloha 3: Scénář *Skvostné země*

Obrázek 2: Návrh prostoru

Z pedagogického hlediska to byly náročné zkoušky, protože jsem si uvědomovala důležitost koncové scény a křehkost významů, o jejichž vyjádření nám šlo. Zároveň se soubor v tomto momentě rozdělil na dvě části a vedl vzájemně dost silné spory. V určitý okamžik jsem měla pocit, že k finální podobě nedojdeme. Na poslední ze tří zkoušek, které se týkaly konce, přišel Kuba s dalším nákresem, který k mému nadšení přijal i zbytek souboru a po vyzkoušení ho shledal funkčním (viz obrázek 3).

Obrázek 3: Finální návrh prostoru

6.6 Vznik scénáře a jeho proměny

Scénář⁴⁷ byl kolektivní tvorbou celého souboru. Prvním krokem pro celou inscenační práci bylo přečtení knihy, dalším pak hledání témat. Následně jsme diskutovali o výběru kapitol, které jsou stěžejní pro náš příběh. Z 290 stran bylo potřeba vybrat pro nás zásadní, což nebylo vůbec jednoduché. První verze vznikaly pomalu, repliky se vybíraly a hned vzápětí škrtyly. Snažili jsme se text minimalizovat, nezahlcovat prostor textem a nechat více místa pro herecké jednání.

Scénář je koncipován do dvou pomyslných částí, které se mezi sebou prolínají. Jsou to osobní výpovědi Judity a také jednotlivé situace jejího příběhu, které děj posouvají dál. Příběh využívá chronologického vyprávění, což jsme ve scénáři dodrželi také a postupovali dle kapitol. V průběhu výuky jsme vždy společně hledali pasáže, které zapadaly do našeho konceptu. Posléze je jeden z nás přepsal a ostatní připomínkovali či komentovali, zda navazují na zbytek textu. První ucelená podoba scénáře vznikla doslova den před premiérou inscenace na přehlídce *NaNečisto*⁴⁸ dne 7. února 2020.

Po každé divadelní přehlídce jsme udělali větší či menší zásahy podle doporučení porotců a vždy jsme se snažili obrazy více ukotvit proto, aby jim diváci lépe rozuměli. Například v první podobě scénáře inscenace začínala přímo šikanou Judity přes promluvy jejích spolužáků. Po přehlídce *NaNečisto* jsme upravili úvodní scénu dle rad poroty a začátek ještě doplnili o promluvu Judity, která víc ukotvuje prostor inscenace a vtahuje diváka do děje. Po přehlídce *Přemostění* jsme zase více upřesňovali jednotlivé obrazy, ve kterých je Judita se svým otcem, aby se nám ještě více otevřel a ujasnil jejich vztah i jeho vývoj (který je důležitý pro Juditino finální rozhodnutí sebeobětování). Úpravy nebyly veliké, avšak mnohdy jedna-dvě repliky dokázaly posunout obraz zase dál a umožnit divákům lépe pochopit motivace a jednání postav. O každé replice soubor vždy společně diskutoval a měl finální slovo. Cítila jsem, že všichni jsou v inscenaci zainteresovaní natolik, že jejich vnitřní zodpovědnost za společné dílo byla opravdu velká. Pedagogicky to pro mě byla cenná zkušenost, neboť to bylo poprvé, kdy soubor ke tvorbě scénáře přistupoval opravdu zodpovědně, přes samotné přepisování textu až po finální úpravy, korektury atd. Uvědomila jsem si, že pokud jsou žáci od začátku vedeni procesem tak, aby vnímali každý jeho detail, fungují jejich motivace úplně jinak. „Dramaťák“ pro ně přestává být pouze „kroužkem“, na který rádi chodí, ale vnímají ho jako nadstavbu svého běžného vzdělávání.

6.7 Tvarování inscenace

Proces tvarování inscenace trval několik měsíců, svou první finální podobu dostal těsně před *NaNečistem* a po premiéře ještě několik měsíců pokračoval. Z počátku jsme postupovali přes improvizální situace až ke konkrétním celkům. Hodně jsme pracovali se situací,

---

⁴⁷ Příloha 3: Scénář inscenace *Skvostná země*

⁴⁸ Nesoutěžní divadelní festival, ZUŠ Most

temporytmem, významem a smyslem slov. V období mezi březnem a dubnem 2020 nastalo první uzavření škol z důvodu pandemie COVID-19, tedy naše zkoušky probíhaly přes online platformy, kdy jsme diskutovali o připomínkách z premiéry a upravovali text. Zaměřovali jsme se na vyznění slov, intonační rovinu, tempo řeči atd. To vše bylo v těchto podmínkách možné, nebylo však reálné zkoušet naplno. V dubnu došlo ke změně protipandemických opatření. Hodně nám pomáhalo, že v souboru bylo pouze 5 herců a já. Před každým setkáním jsme se všichni testovali, abychom nikoho neohrozili. O to více jsme však museli zkoušet v období duben až červen, protože jsme se chystali na krajskou přehlídku *PřeMostění* a krajské kolo *Wolkrova Prostějova „Louny, Poeticky!“* Trávili jsme spolu téměř každý druhý víkend, někdy se stávalo, že jsem nemohla být přítomna, a tak se soubor setkával beze mě a pracoval samostatně s využitím našich společných poznámek a připomínek.

6.7.1 První zastavení

Je nutné podotknout, že Sabina, Sam a Kuba paralelně ke *Skvostné zemi* zkoušeli se souborem *Aplaus* inscenaci *Šest malých tučňáků*, se kterou se též chystali na *PřeMostění* (kde následně získali doporučení na festival *Popelka Rakovník*) a ve které všichni tři měli zásadní role. Pro ně i pro mě jako pedagoga to bylo náročné období. V určité chvíli (začátek května 2020) jsme si všichni uvědomili, že nás proces začíná víc vyčerpávat než nám dávat. Se souborem jsme udělali společnou poradou, na které jsme si znovu připomněli, jaké jsou naše cíle, že účast na festivalech nesmí být za cenu našeho osobního pohodlí. Zastavili jsme se. Rozhodli jsme se týden se nevidět, neslyšet a nescházet. Potřebovali jsme si ujasnit, proč a co děláme. Myslím, že tento moment mi dal obrovskou pedagogickou lekci, která mě významně ovlivnila v tom, jakým jsem pedagogem nyní. Zároveň mi to poskytlo prostor pro nasměrování další cesty procesu. Po týdnu jsme se sešli, domluvili se, že není potřeba se scházet více jak jednou týdně na určitý počet hodin. Zároveň jsme se shodli, že nám všem soubor a proces chyběl, ale že se potřebujeme chvíli „nadechnout“.

6.7.2 Druhé zastavení

Druhé zastavení a uvědomění si toho, co může přinášet, ale i brát intenzivní proces, nastalo začátkem června. Natalia začala o sobě pochybovat, bát se, že obě přehlídky neuhraje, že nedokáže přesvědčivě předat Juditin příběh, do kterého byla herecky naplno ponořená. Jako pedagog jsem si v tu chvíli jasně uvědomila, jak velká tíha je kladena na mladé herce během postupových přehlídek a jak silnou zodpovědnost v sobě nesou, pokud je inscenace opravdu jejich dílem. Paradoxně, ač by to mohlo vypadat, že to soubor rozdělí, se naopak silně semknul. Chodili jsme společně na procházky, mluvili jsme, učili jsme se nebát se a stát si za tím, jak mnoho práce soubor udělal a co všechno to mladým hercům přineslo.

Musím zcela upřímně napsat, že i já jako pedagog jsem měla chvíle, kdy jsem pociťovala, že hranice, přes které jsem nikdy nechtěla v procesu přejít, se najednou posunuly. Bylo někdy

náročné zastavovat mladé ambiciózní umělce a připomínat důležitost procesu. I přesto se nám povedlo udržovat přednost procesu před produktem.

6.8 Vztahy v souboru v průběhu inscenační práce

Obecně vzato jsou vztahy v souborech základním kamenem pro fungování „dramatáků“. Velmi často se ve své praxi setkávám s tím, že do dramatického souboru se chodí kvůli kamarádům. Přátelská atmosféra, pocit bezpečí, sounáležitost - to vše tvoří základní stavební kameny. Zároveň jsou vztahy tou křehkou esencí, která když se poruší, může zásadně narušit celé fungování souboru. Myslím, že nejenom já, ale i mnoho dalších pedagogů muselo ve své praxi řešit takové kolize, jakými jsou rozchody, hádky či konce přátelství. Nejednou se to dělo během inscenačního procesu. Pro pedagoga je to vždy složitá situace, kterou musí řešit citlivě a s ohledem na všechny zúčastněné.

Myslím, že již z výše napsaného výrazně vyplývá, že vztahy v souboru byly nadprůměrně pozitivní. Počáteční přátelství Natalie a Mikuláše jako nejsilnější pouto se rozrostlo o druhou Natálii a utvořilo společnou silnou trojici. Sam a Sabina si ještě víc posílili svůj vztah jako spolužáci i spoluherci. Avšak v procesu nastal velký incident mezi Natálií a Kubou (oba alternují postavu bratra Michaelse). Jakub se bohužel nezachoval zcela čestně v osobní rovině mimo soubor a Natálie s ním přestala mluvit. Nějakou dobu musely být zkoušky rozdělené na přítomnost jednoho nebo druhého. Pro soubor to bylo náročné období, v jednu chvíli se rozdělil na dívky, které stály na straně Natálie, a na chlapce, kteří nechápali, proč nedokáže docházet na společné zkoušky s Jakubem. Uvědomovala jsem si, že vzhledem k jejich věku a s ohledem na situaci bylo potřeba najít cestu, abychom zvládli společně fungovat, aniž by se to celé rozpadlo. S Natálií jsem o situaci několikrát mluvila a její stanovisko lidsky chápu dodnes, avšak bylo potřeba, aby si uvědomila zodpovědnost za celý proces tvorby. Na druhou stranu jsem ji nechtěla do ničeho nutit. Myslím si, že dramatický soubor je prostorem pro svobodnou volbu a vlastní rozhodnutí. Zasáhl zbytek souboru, který cítil potřebu situaci vyřešit, a vyzval je ke společné diskuzi. Po Kubově omluvě Natálie docházela na všechny společné zkoušky (jejich vztah se však neurovnal dodnes a přáteli už nejsou).

Dalším silným faktorem byl samozřejmě osobní život mladých herců, který mnohdy ovlivňoval průběhy zkoušek. Během celého procesu soubor společně prožíval několik rozchodů, nešťastných lásek a hledání svého místa ve světě kolem nás. Mnohé zkoušky byly tím dost ovlivněny a já musela občas ponechat prostor pro chvíle společné terapie a někdy tyto chvíle ukončit v zájmu společné práce. I zde jsem si pedagogicky uvědomovala, jak tenká je hranice mezi slovem pedagog a kamarád, pokud trávíte se souborem víc času, než je obvyklá časová dotace, a jak je občas náročné přecházet z jedné roviny do druhé.

Celkově jsem velmi oceňovala, že soubor se veškeré spory, které vznikaly mimo proces, snažil urovnávat vně ZUŠ. Na svůj věk se jeho členové chovali velmi zodpovědně, vše, co vznikalo v průběhu procesu (drobné konflikty, nepochopení atd.), jsme vždy řešili společnou diskuzí a bez zbytečných emocí. Soubor velmi sblížil i společný prožitek na festivalech, v čemž vidím

velký přínos festivalů i z pedagogické roviny. Mladí herci se učili i mimo ZUŠ být jedním kolektivem a budovat svůj vztah k divadlu nejen mezi sebou, ale i skrze ostatní účastníky.

7 „Skvostná země“ na divadelních festivalech

Na začátku této práce zaznělo, že cílem našeho inscenačního procesu nebyla účast na přehlídkách, avšak v procesu tvorby jsme si uvědomili, že potřebujeme kvalifikovanou zpětnou vazbu pro další kroky a další posun inscenace. Vnitřně jsem však měla velké obavy, věděla jsem, že proces, kterým procházíme, je velmi křehký. Bála jsem se, že naše záměry nebudou pochopeny. Společně jsme se však shodli, že si za celým procesem a realizací našich nápadů stojíme a že zpětná vazba od diváků a porotců nás rozhodně posune dál.

7.1 Divadelní festival NaNečisto

První divadelní festival, na kterém jsme hráli inscenaci *Skvostná země*, probíhal ve dnech 6. - 9. února 2020. Soubor *Slepé střevo* na tomto festivalu premiéroval 7. února 2020. Bylo to náročné vzhledem k tomu, že se jednalo o první prezentaci inscenace, která navíc neprobíhala před rodiči a kamarády (kteří jsou vždy shovívavějším publikem), ale před porotou a veřejností. Zpětná vazba, kterou soubor obdržel, byla vesměs pozitivní. Lektori (Marie Nováková, Renata Vordová, Vítězslav Větrovec) nám doporučili více propracovat motivaci postav, zaměřit se na silnější dramatický oblouk a najít momenty odlehčení. Celkově ale naši cestu a směr chválili. Ocenili funkční scénografii a celkovou atmosféru inscenace. Měli jsme taktéž velmi pěknou zpětnou vazbu od diváků, kteří za mladými herci přicházeli a o inscenaci se zaujetím diskutovali.

Všechny připomínky jsme akceptovali a snažili se je zapracovat. Jak jsem již psala v kapitole 6.6 *Vznik scénáře a jeho proměny*, zásadní změnou byl úvod inscenace, kde oproti původnímu obrazu šikanování jsme začali promluvou Judity, která diváka seznámí s jedním z témat inscenace a uvede ho do místa dění.

„V sobotu jsme byli kázat ve městě. Klepali jsme na domy, ale nikdo nám neotevřel. Kolem projela parta kluků na kolech a pokřikovali na nás: „Jehovisti!“

Táta šel dál. Nezastavil se, neohlédl se a pořád mě držel za ruku. Kluci stále křičeli. Hodili kámen nebo dva. Pak se dali na ústup. Zůstali jsme jen my s tátou.

Ještě chvíli mě vedl za ruku. Potom mě pustil. Doma o tom nemluvíme, ale stává se to docela často...“⁴⁹

Dále jsme se snažili víc zpřesnit motivace postav, znovu a znovu jsme se vraceli ke kapitolám z knihy a snažili se postavy prostřednictvím vět a gest více propracovat. Jak jsem již psala dříve, většina této práce se odehrávala v on-line prostoru, což bylo mnohdy velmi komplikované. Byly chvíle, kdy jsem měla pocit, že soubor stojí na mrtvém bodě a není schopen najít řešení, která by posouvala proces dál. Zde musím zmínit velkou proměnu Natalie, o které jsem na začátku psala, že před vstupem do *Slepého střevo* měla velkou krizi,

---

⁴⁹ Příloha 3: Scénář inscenace *Skvostná země*

co se tvorby a fungování v dramatickém oboru týče. V této chvíli to však byla ona, kdo se stal hnacím motorem skupiny a neustále nás motivoval.

7.2 Wolkrův Prostějov – krajské kolo

Krajské kolo festivalu proběhlo dne 13. června 2020. Soubor v té době prošel několika vnitřními změnami a celkově se mu proměnila motivace. Proces byl mnohem důležitější než produkt, což na inscenaci jako takové bylo patrné. Mladí herci si byli mnohem jistější v hracím prostoru, jeden druhému byli oporou a výsledné umístění pro ně nebylo důležité. Odborná porota (Renata Vordová, Jan Anderle, František Kaska) ocenila souhru na jevišti, křehkost inscenace a dramaturgii příběhu. Renata Vordová zhodnotila posun inscenace od *NaNečista* za velmi citelný a zdařilý. Soubor *Slepé střevo* dostal doporučení na celostátní přehlídku divadel poezie *Wolkrův Prostějov 2020*.

7.3 Divadelní festival PřeMostění

Postupová přehlídka *PřeMostění* proběhla 14. června 2020, tedy den následující po krajském kole *Wolkrova Prostějova*. Celý víkend 13. – 14. června byl pro soubor náročný, ale díky pozitivnímu hodnocení na kraji *WP* byl soubor dobře naladěný. Na zpracování připomínek z *WP* bohužel nebyl čas, ale měla jsem pocit, že to mladé herce celkově více namotivovalo a zkoncentrovalo, o čemž svědčí i zpětná vazba od Pavla Skály (organizátor přehlídky): „*Skvostná země od Slepého střevo je precizní, formálně propracovanou a stylově vyříbenou interpretací stejnojmenné prózy, která vypráví příběh dospívající dívky ze společensky ostrakizované jehovistické rodiny. Soubor podává příběh, resp. pár jeho fragmentů, v působivých scénických obrazech, pohrávajících si s důmyslnou černobílou estetikou, ale také například s polystyrenovými kuličkami a celým jejich magickým i komickým potenciálem.*“⁵⁰ Porota ve složení Lukáš Černý, Jakub Hulák, Eva Spoustová a Milan Schejbal ocenila kvality inscenace, zároveň se ale opět diskutovalo o významech, které nabízí konečný obraz. Někteří rozklíčkovali pokus o sebevraždu, jiní ho nepochopili. Ve výsledku byla inscenace doporučena na celostátní přehlídku *Šrámkův Písek*. Pro soubor to byl obrovský úspěch, během jednoho víkendu dosáhl dvou postupů na celostátní přehlídky a především získal cennou zpětnou vazbu, díky které si mladí herci uvědomili hodnotu své práce a inscenace. Znamenalo to však obrovskou zodpovědnost a potřebu pracovat dál.

7.4 Šrámkův Písek

Na celostátní přehlídku *Šrámkův Písek*⁵¹ se lounský dramatický soubor vydal poprvé. Zcela upřímně - nevěděla jsem, co od přehlídky očekávat. Nebyla jsem si ani zcela jistá, zda naše doporučení na přehlídku experimentálního divadla je správné. Myslím, že se inscenace spíše

---

⁵⁰ SKÁLA, Pavel. Přemostilo se – podesáté, i když jenom napůl. *Databáze českého amatérského divadla* [online]. Praha: NIPOS, 2020 [cit. 2023-06-03]. Dostupné z: <https://www.amaterskedivadlo.cz/>

⁵¹ Celostátní přehlídka experimentujícího divadla v Písku.

hodila na přehlídku *Mladá scéna*⁵², která byla bohužel v roce 2020 kvůli coronavirové situaci zrušena. Soubor se na přehlídce těšil, byla to pro něj nová zkušenost a především další čas, který mohli trávit společně. Před přehlídkou jsme opět měli víkendové soustředění, během kterého jsme se pokusili vstřebat všechny zpětné vazby porotců a zpřesnit vše, co nebylo jasné. Především jsme se zaměřili na preciznost promluv, na správné intonační vyjádření, na přesnou gestikulaci a na již několikrát zmiňovaný konec, který jsme doplnili finální větou: „*Tak pojd', pojedeme za babičkou...*“⁵³ Chápali jsme ji jako jasnější finální tečku a zpřesnění proměny vztahu otce k dceři.

Porota *Šrámkova Písku* ve složení Petr Váša, Jakub Hulák, Vladimír Hulec a Tomáš Žižka inscenaci nepochopili tak, jak jsme byli zvyklí předtím. Slovy Petra Váši: „*Já jsem si myslel, že jsem hloupej, že mi to nedochází. My jsme si půl hodiny vysvětlovali, o čem to je, a každý jsme to pochopili jinak. A pokud to tak není míněné, tak by se to dalo pár větami vysvětlit. Na mě to působilo jako krásný rozmalovaný obraz, který ale není dokončený, musíte ještě přidat kontury a akcenty.*“⁵⁴ Celá diskuze probíhala v dost podobném duchu, kdy mne nejvíce mrzelo, že oproti předchozím diskuzím zde porotci pojmenovávali věci v tak nejasných pojmech, že jim mladí herci nerozuměli, a po diskuzi zcela zmatení přišli za mnou s tím, že vůbec nepochopili, co jim bylo řečeno. Musím ale zdůraznit, že porota nebyla k nám nepřijemná či odsuzující, neboť po rozboru jsem s porotci vedla velmi přátelskou diskuzi, ve které o inscenaci hovořili vesměs kladně. Dodnes jsem přesvědčena, že inscenace na přehlídce *Šrámkův Písek* prostě nepatřila a její doporučení tam nebylo zcela šťastné.

Bála jsem se, že tato zkušenost soubor nějakým způsobem ovlivní, že začnou mít pocit, že vše, co do teď udělali, nemělo smysl a nebylo pochopeno. Před námi byla již výše zmiňovaná celostátní přehlídka *WP* a já nevěděla, zda ji po *Šrámkově Písku* zvládneme. Soubor procházel nejistotou, mladí herci se snažili pochopit rozbor poroty a hledali východiska. Vedli jsme dlouhé diskuze, během kterých jsme si ujasnili, s čím souhlasíme a s čím naopak ne. Změnili jsme materiál sněhu (viz 6.2.2 *Sníh*), doplnili několik vět, které ještě více zpřesňovaly situace, a pracovali nad gradací a napětím v příběhu. I přes mé obavy soubor tato zkušenost ještě víc utužila a já si znovu uvědomila, jak skvělých šest mladých lidí mám kolem sebe.

7.5 Wolkrův Prostějov – celostátní kolo

Celostátní kolo *Wolkrova Prostějova* se odehrávalo kvůli covidové pandemii až v září 2020. Pro soubor *Slepé střevo* to byl neopakovatelný zážitek nejen proto, že všichni účastníci již na celostátním kole, ať už v rámci inscenace či jako recitátoři, byli a *Wolkrův Prostějov* patří k jejich srdcovým festivalům, ale především proto, že inscenace, která neměla soutěžní

---

⁵² Celostátní přehlídka studentských divadelních souborů.

⁵³ Příloha 3: Scénář inscenace *Skvostná země*

⁵⁴ *Debata: Skvostná země- ZUŠ Louny, soubor Slepé střevo* [online]. Písek, 2020 [cit. 2023-06-03]. Dostupné z: <https://blog.sramkuvpisek.cz/index.php/2020/06/27/debata-skvostna-zeme-zus-louny-soubor-slepe-strevo/>

ambice, se najednou dostala výš, než jsme všichni čekali. Na soubor to mělo velmi motivační vliv, ale zároveň je to stavělo do zodpovědné pozice.

Po zkušenosti na *Šrámkově Písku* soubor prošel nejistotou, se kterou bylo zapotřebí pracovat. Přes léto jsme se několikrát sešli, abychom zapracovali připomínky z krajských kol (*Wolkrův Prostějov, Přemostění*) a celostátního kola *Šrámkova Písku*. Ke konci srpna jsme společně měli víkendové soustředění, ve kterém se řešil především konec inscenace. Cítili jsme, že není zcela jasná Juditina motivace pokusu o sebevraždu. Zároveň jsme si uvědomovali, že v inscenaci žijeme už příliš dlouho a nejsme schopni získat odstup potřebný pro nějaký zásadní krok ke změně závěru inscenace. Snažili jsme se zpřesnit motivace postav pomocí prohlubování prožitku postavy v totožné situaci. Zaměřili jsme se na zlepšení temporytmu a stále si drželi odstup od psychologického herectví. Věděli jsme, že inscenace je stále v procesu, ale stáli jsme si za celým procesem a již hotovým tvarem, který měla. Začátkem září jsme odjeli do Prostějova.

V porotě celostátního kola byl Ivo Kristián Kubák, Vít Malota, Jarek Jurečka, Vojtěch Bárta a Renata Vordová. Bylo přínosné, že Renata naši inscenaci viděla již potřetí a tím pádem mohla vidět, kam a jak směřuje. Hodnocení poroty bylo vesměs kladné.⁵⁵ Dle našeho očekávání porotci měli otázky, které se především týkaly konce inscenace, který nebyl i nadále zcela srozumitelný. Oceňovali herectví hlavní představitelky, funkčnost arény i výpovědní hodnotu tvaru. Silnou odezvu inscenace získala od diváků, kdy zpětná vazba byla extrémně pozitivní. Mnozí reflektovali inscenaci jako velmi silný prožitek. Na konci festivalu jsme pro nás dost překvapivě dostali doporučení na mezinárodní přehlídku amatérského divadla *Jiráskův Hronov* 2021. Pro celý soubor to bylo významným ohodnocením jeho práce a času, který tomu věnoval. Bylo to poprvé, kdy lounský dramatický soubor získal takové ocenění. Zároveň v nás ale vzbuzovalo otázku: „Co dál?“

7.6 Jiráskův Hronov

Po celostátním kole *WP* začala být situace s covidovou pandemií opravdu velmi náročná, protože od 14. října 2020 došlo k uzavření všech škol a my se opět nemohli scházet. Bylo to obtížné, soubor byl plný dojmů a myšlenek o inscenaci za posledních několik měsíců. Bohužel jsme byli opět odkázáni na on-line výuku. Vládní nařízení se neustále měnila a možnosti zkoušení či hraní byly velice omezené. Soubor se rozhodl pustit do nové inscenace, kterou zkoušel v on-line prostoru. Každý týden jsme společně trávili několik hodin prostřednictvím kamer, což se stalo mnohdy naším jediným kontaktem s okolním světem. Postupně jsme spolu začali vést život on-line, vařili jsme, mluvili, večereli spolu či diskutovali na různá témata. *Skvostná země* se ztratila z našich myšlenek.

V květnu 2021 byla povolena rotační výuka, v červnu se už během výuky nemusely nosit roušky. *Slepé střevo* téměř po deseti měsících mělo tzv. „oprašovací“ zkoušku *Skvostné země*

---

⁵⁵ Příloha 4: Zpravodaj Wolkrova Prostějova

a k potěšení všech nám vše pořád fungovalo. Mladí herci vyspěli, měli mnohem větší nadhled a v hracím prostoru působili víc sebejistě. V červenci mi zavolał organizátor *Jiráskova Hronova*, že jsme byli vybráni na přehlídku a položil dotaz, zda se jí zúčastníme... A my jsme řekli, že ne. Nebylo to rozhodnutí jednoduché, dlouze jsme mluvili o tom, co nám celý proces vzal a dal. Pojmenovali jsme si cíle, které jsme chtěli naplnit, a ptali se, zda jsme je naplnili. Společně jsme se rozhodli, že doporučení na *Jiráskův Hronov* je víc, než jsme chtěli. Zcela jsme naplnili náš proces a netoužili jsme jít dál. *Skvostná země* na *Jiráskův Hronov* neodjela.

7.7 DVD – Děti – Výchova – Divadlo

Festival *DVD* je pro mě osobně mou největší srdcovou záležitostí. Nejen proto, že je to festival mé katedry, ale především proto, že to byl historicky úplně první festival, na který jsme jeli společně v roli diváků. Proto pro mě bylo velmi radostné, když byla *Skvostná země* vybrána do programu. Pro mladé herce je tato nesoutěžní přehlídka obrovskou zkušeností, protože získají možnost hrát v prostoru divadla Disk na pražské DAMU. Soubor zároveň cítil potřebu představení uzavřít a dopřát mu důstojnou derniéru, k čemuž se účast na přehlídce *DVD* jevila jako ideální příležitost. Myslím, že derniéra byla nejlépe odehraným představením. Přisuzuji to vnitřnímu posunu mladých herců, velmi přátelské atmosféře festivalu a neskutečně podporujícímu publiku. Společná diskuze se nesla ve velmi pozitivním duchu a pro soubor byla krásnou závěrečnou tečkou. Na festivalu *DVD* jsme se dne 28. 10. 2021 se *Skvostnou zemí* rozloučili a již více ji nehráli.

7.8 Skvostná země mimo festivaly

Mimo divadelní přehlídky měla inscenace pouze dvě reprízy. První se uskutečnila v únoru 2020 po premiéře na přehlídce *NaNečisto*, druhá v červnu na konci školního roku. Obě reprízy byly kvůli pandemickým omezením odehrány před malým počtem diváků. Na obou představeních byly většinou přítomny rodiny a kamarádi členů souboru. Při první repríze byl soubor více nervózní, především Natalia se obávala reakce své matky a babičky, ostatní členové byli zvědaví, jak publikum inscenaci přijme. Celému souboru záleželo na tom, aby jejich rodiny a přátele alespoň částečně spoluprožili tvorbu, kterou jsme žili předchozí dva roky. Chtěli jsme, aby viděli nejen Juditin příběh, ale i to, co jsme se na něm naučili. Na následující představení si již soubor byl více jistý v jednání na jevišti a hereckém projevu, nervozita už nebyla patrná a mladí herci hráli s energií a přesvědčivým výkonem. Diváci z řad rodičů a přátel si této proměny všimli a zhodnotili celkový posun inscenace za znatelný a funkční.

8 Život po Skvostné zemi

Po derniéře se soubor najednou ocitl ve stavu, kdy nebylo jasné, jak bude vypadat jeho další fungování. Mikuláš byl studentem prvního ročníku na UMPRUM, Sam a Sabina měli před maturitou, Natálie začala hrát v dalším orchestru a na zkoušky v dramatickém souboru se dostávala čím dál tím méně. Soubor se pomalu začal rozpadat na dílčí skupiny. Mikuláš se v prosinci 2021 rozhodl, že své studium na naší ZUŠ ukončí, neboť jeho studium na UMPRUM vyžadovalo hodně času a nebylo pro něj již reálné dojíždět na zkoušky. Sam a Natalia začali spolu pracovat na nové inscenaci (kterou nikdy nedokončili). Natálie, Sabina a Jakub se navrátili k práci v jejich kmenovém souboru *Aplaus*.

V dubnu 2022 z deseti členů souboru *Aplaus* jich osm odmaturovalo. Bylo nám jasné, že to je konec jedné kapitoly. I přesto, že se mnozí členové obou souborů snažili všemožně najít způsoby, jak dojíždět do Loun z vysokých škol, bylo jasné, že je to téměř nereálné. V červenci 2022 soubory *Slepé střevo* a kmenový soubor *Aplaus* ukončily svou činnost. Jediný, kdo z původní skupiny zůstal, je Jakub, který přešel do jiného souboru a působí v něm dodnes.

Ukončení a rozloučení se s tímto ročníkem bylo pro mě náročné, jelikož skupina těchto mladých lidí byla mým úplně prvním souborem na lounské ZUŠ a inscenační procesy, kterými jsme spolu procházeli, mě pedagogicky ovlivnily a posunuly v mé další práci. *Skvostná země* byla pro mě dosud nejnáročnější inscenací co se času, obsahu práce i emočního vytížení týče. V době tohoto procesu jsem prošla osobní pedagogickou krizí, uvědomila si, které pedagogické cesty jsou pro mě důležité, které směry chci následovat a které naopak ze své praxe vynechat.

Po práci na *Skvostné zemi* jsem se rozhodla pro roční přestávku od přehlídek a velkých inscenačních tvarů. Zaměřila jsem se především na svůj osobní rozvoj a hledání své další pedagogické cesty. Díky této inscenaci jsem si znovu uvědomila, jak důležitý je proces v dramatické výchově, jak křehká je hranice pedagog-kamarád a jak je důležité si udržovat osobní hranice, aby Vám zůstal i život mimo dramatický soubor. *Skvostná země* mi dala hodně zážitků, zkušeností, posunula mě profesně i lidsky, ale zároveň mi vzala hodně času. Posunula mi mé osobní hranice až tam, kam jsem je posunout nechtěla. Se členy souboru *Slepé střevo* jsme dodnes v blízkém kontaktu, z některých z nich se stali mí přátelé, s jinými jsme stále ve vztahu učitel-žák.

9 Skvostná země na pomezí divadla poezie

V českém divadelním prostředí je definice divadla poezie předmětem časté diskuze. Při inscenačním procesu *Skvostné země* v souboru vyvstala otázka, zda ten či onen přístup je přístupem divadla poezie či jiného divadelního typu. Mnohdy jsme se ocitli na pomezí a slučovali několik různých přístupů v rámci jednoho obrazu. Tyto postupy se poté odrazily i na hodnocení porotců během divadelních festivalů. Ivo Kristián Kubák pojmenoval Skvostnou zemi jako divadlo – rituál, ve kterém cítil náběh k divadlu fórum. Jarek Jurečka naopak místy pociťoval, že inscenace „vyklouzává“ ze své snovosti a stylizace a využívá příliš realistické herectví.⁵⁶ V kapitole 3.4 *Divadlo poezie jako cesta*, jsem popisovala základní znaky divadla poezie. Inscenace, kterou jsme vytvořili, všechny tyto znaky v sobě obsahovala. Čili můžeme říct, že divadlo poezie přirozeně prostupuje do jiných druhů, žánrů, některým se někdy přibližuje víc, jiným méně. Být na pomezí je pro divadlo poezie přirozené.

---

⁵⁶ Příloha 4: Zpravodaj Wolkrova Prostějova

Závěr

Inscenační proces *Skvostné země* trval dva roky. Během těchto dvou let jsme převedli knižní předlohu do jevištního tvaru. Zpočátku jsme pracovali především s textem a tématy, která nabízí. Dramaturgicky jsme společně upravovali text a hledali nosné repliky a důležité dialogy. Postupně jsme vytvořili dějovou linii, kterou jsme pomocí divadelních prostředků zpracovali do inscenačního tvaru. K vytvoření atmosféry a vtažení diváka do příběhu jsme převážně využili metody práce s divadlem poezie. Postupně jsme zjistili, že divadlo poezie nabízí nejen práci s metaforou a symbolem, ale také je jakýmsi pomezím oborem, kdy v sobě slučuje různé divadelní přístupy, které společně vytváří „snové“ obrazy. Při práci s hereckou postavou jsme vycházeli z metod a technik dramatické výchovy, stěžejní pro nás byla charakterizace postav a následně jejich cizelování.

Na začátku procesu jsme si se souborem stanovili několik základních cílů:

1. Vytvořit funkční inscenaci dle předlohy
2. Zpracovat témata, která pro nás byla v předloze přínosná.
3. Využít prostředky dramatické výchovy k citlivému přenosu témat na diváka.
4. Využít postupy divadla poezie v naší tvorbě.
5. Rozvinout divadelní schopnosti a dovednosti členů souboru.
6. Zodpovědně přistupovat k celé tvorbě a výsledku.

Tyto cíle se nám podařilo naplnit, ba dokonce překonat. Vzniklý divadelní tvar prokázal své kvality zejména díky divadelním přehlídkám a tím nás utvrdil v názoru na správnost naší cesty. Díky možnostem hrát inscenaci opakovaně jsme byli schopni posouvat naši práci dál a dál. Každá reflexe (ať už pozitivní či negativní) s sebou přinesla nový možný pohled na již fungující (některé lépe, jiné hůře) situace a obrazy. Reprízování inscenace přinášelo mladým hercům větší jistotu, sebevědomí, ale zároveň na ně kladlo větší a větší nároky, se kterými si museli poradit jak oni, tak i já.

Značná část procesu byla ovlivněná coronavirovou pandemií, i proto pro nás proces nebyl pouze tvůrčím a zábavným, ale mnohdy zdoluhavým, opakujícím se, často provázeným pocitem nekonečné a nekončící práce. Výsledné obrazy se opakovaně přepracovávaly a neustále se hledala ta správná cesta. Mladí herci se však díky tomu naučili spolu více komunikovat, diskutovat, nabízet nápady vlastní i přijímat nápady ostatních. Tvůrčí proces nám dovolil pochopit a osvojit si nové divadelní postupy a členové souboru se tím posunuli ve své divadelní cestě dál. Za dva roky práce mladí herci vyspěli, mnozí z nich odmaturovali a pokračovali ve své cestě na vysoké školy. V roce 2021 se soubor rozhodl pro derniéru inscenace.

Pedagogicky byla pro mě tato práce přínosná v několika aspektech:

1. V procesu je důležitá správná motivace herců a připravenost pedagoga.
2. Souhra v kolektivu je základním stavebním kamenem fungování souborů v dramatické výchově.

3. Vytvoření přátelského a podporujícího prostředí je nedílnou součástí celého procesu.

Proces tvorby *Skvostné země* hodnotím jako velmi přínosný pro všechny zúčastněné, neboť i přes drobné rozepře soubor fungoval jako jeden tým a jeho zájem o inscenaci byl dost silný na to, aby překonal překážky a docílil hotového divadelního tvaru. Domnívám se, že *Skvostná země* byla pro nás pro všechny svým způsobem přelomová, ať už v osobní či profesní rovině.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

- BURGESS, Adrienne. *Návrat otcovství: jak se stát moderním otcem*. Brno: Jota, 2004. ISBN 80-7217-296-4.
- DUDOVÁ, Radka. *Otcovství po rozchodu rodičovského páru*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2008. Sociologické disertace. ISBN 978-80-7330-136-1.
- KOLÁŘ, Michal. *Skrytý svět šikanování ve školách: příčiny, diagnostika a praktická pomoc*. Praha: Portál, 1997. ISBN 8071781231.
- KRÁTKÝ, Jaroslav, Kapitoly z lounského divadelnictví, in: *Kulturní měsíčník Lounska* 2, 1963.
- MACHKOVÁ, Eva. *Jak se učí dramatická výchova: didaktika dramatické výchovy*. Praha: Akademie múzických umění, Divadelní fakulta, Katedra výchovné dramatiky, 2004. ISBN 80-7331-021-X.
- MACHKOVÁ, Eva. *Úvod do studia dramatické výchovy*. Praha: IPOS, 1998. ISBN 80-7068-103-9.
- MAREŠ, Karel, Bohumír ROEDL a Jaroslav ŘEŘIČHA. *Dějiny gymnázia v Lounech: 115 let v životě školy*. Louny: Gymnázium Václava Hlavatého, 2011. ISBN 978-80-254-9763-0.
- MARUŠÁK, Radek, Olga KRÁLOVÁ a Veronika RODRIGUEZOVÁ. *Dramatická výchova v kurikulu současné školy: využití metod a technik*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-472-4.
- RAZÍM, Daniel. *Divadlo poezie?* Praha: Akademie múzických umění. Divadelní fakulta 2016. Diplomová práce.
- REMEŠ, Prokop. *Svědkové Jehovovi: historický přehled*. Praha: Oliva, 1995. Přednášky, studie a texty. ISBN 80-85942-03-8.
- *Svědkové Jehovovi: Hlasatelé božího království*. Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, 1993.
- TOMKOVÁ, Anna. Umělecká literatura a dramatická výchova. In: KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Vybrané kapitoly z dramatické výchovy*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-756-9.
- VALENTA, Josef. *Metody a techniky dramatické výchovy*. Praha: Grada, 2008. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1865-1.

Elektronické zdroje

- *Debata: Skvostná země- ZUŠ Louny, soubor Slepé střevo* [online]. Písek, 2020 [cit. 2023-06-03]. Dostupné z: <https://blog.sramkuvpisek.cz/index.php/2020/06/27/debata-skvostna-zeme-zus-louny-soubor-slepe-strevo/>
- HALL-LANDE, Jennifer A, Marla E EISENBERG, Sandra L CHRISTENSON a Dianne NEUMARK-SZTAINER. Social isolation, psychological health, and protective factors in adolescence. *Adolescence* [online]. 2007, **42**(166), Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/195943213>
- Loneliness: Clinical Import and Interventions: Definition of Loneliness. *National Library of Medicine* [online]. Maryland, USA, 2016. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4391342/>
- LUBINOVÁ, Ivana. *Wolkrův Prostějov 2022 – propozice*. on-line. [edit. 2022-01]. Dostupné z: <https://www.nipos.cz/wolkruv-prostejov-2022-propozice/>
- SKÁLA, Pavel. Přemostilo se – podesáté, i když jenom napůl. *Databáze českého amatérského divadla* [online]. Praha: NIPOS, 2020 [cit. 2023-06-03]. Dostupné z: <https://www.amaterskedivadlo.cz/>
- TYLOVÁ, Václava, Hana KUŽELOVÁ a Radek PTÁČEK. Emoční a sociální osamělost v etiologii a léčbě duševních poruch. *Česká a slovenská psychiatrie* [online]. 2014, **110**(3), ISSN 1212-0383. Dostupné z: <http://www.cspychiatr.cz/detail.php?stat=959>
- *Databáze českého amatérského divadla* [online]. Praha: NIPOS. [Dostupné z: <https://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=osobnost&id=4485>
- *Zpěvník pro scholy* [online]. MUSICA SACRA [cit. 2023-06-03]. Dostupné z: <https://zpevník.proscholy.cz/pisen/2723/aleluja-8>

Prameny

- MCCLEEN, Grace. *Skvostná země*. Praha: Argo, 2012. ISBN 978-80-257-0693-0.

Příloha 1 – Reflexe členů souboru

Reflexe jsou v původní podobě, bez jakýchkoliv úprav, bez korektury, a to kvůli jejich autentičnosti.

Reflexe Jakub

1. **Co pro vás práce na inscenaci znamenala?** – Bylo to poprvé, co jsem dělal na seriózním divadle. A bylo to něco, na co jsem byl opravdu pyšný. A pracoval jsem na tom s lidmi, kteří to měli stejně. Byli jsme schopni tomu obětovat spoustu volných víkendů a pracovat a spojit se. Což pro mě bylo velkou motivací a motor vidět, že i ostatním na inscenaci hodně záleží.
2. **Zda vás někam posunula, a pokud ano, tak v čem?** – V době, kdy jsme na Skvostné zemi začali pracovat tak mi bylo 16 a chodil jsem na dramaťák třetím rokem. Hra mě posunula samotným procesem tvorby a otevřela mi oči, jak nad tvorbou a divadlem přemýšlet co kde je, co se kde děje, jaké jsou motivace postav proč, co dělají. Z dnešního posledu už odrostlejšího dramaťáka ve mě zformovala to, jak nad samotným divadlem přemýšlím a jak k němu přistupuji. A také mě posunula herecky. Poprvé jsem musel odpojit svoje já od svojí postavy a lidi na jevišti nevnímat jako svoje kamarády ale jako určité postavy což pro mě osobně bylo v té době dost komplikované.
3. **Co vám společná práce přinesla, případně vzala?** – Asi nejdůležitější věc, kterou jsem si odnesl ze společné práce je schopnost vzít nápad někoho jiného a pracovat s ním. Při procesu tvorby jsem musel nejen pracovat s mým nápadem ale i někoho jiného a převzít ho a pracovat s ním. A stejně tak jsem věděl, že můžu do pléna hodit i nápad svůj a věřit, že ho někdo vezme a bude s ním pracovat. Asi jedinou věc, co mi inscenace vzala, je požitek z jednoduššího divadla. Nemá teď pro mě takovou váhu divadlo, které je jakoby dětské a nemá hlubší smysl.
4. **Jak ze svého pohledu hodnotíte celý proces?** – Celkově jsem si celý proces užil a hodnotím ho pozitivně. Celkově jsem si celý proces velmi užila a hodnotím ho pozitivně. První rok jsme promýšleli každý nápad a dostali se i do spousty slepých uliček. Druhý rok jsme si pro zrychlení dávali více deadlinů a tím se proces urychlil. Týden před premiérou jsme ještě rychle dodělávali několik scén.
5. **Co vnímáte jako šikanu?** – Šikana je velmi komplikované téma. Pro mě je šikana chování, které po dlouhou dobu ubližuje a poškozuje fyzické a psychické zdraví. Šikana je z mé zkušenosti situace, ve které mi bylo fyzicky ubližováno, a i přes můj odpor a prosby bylo ve fyzickém násilí pokračováno.
6. **Co pro vás znamená role otce ve vašem životě?** – Možná je to stereotypní postoj k rodičovským rolím ale v mém životě je pro mě role otce k předání důležitých znalostí a schopností. Zatím co role matky je spíše před sociální schopností. Role otce je spíše praktická.

7. **Jak vnímáte a pociťujete osamělost?** – Pro mě osamělost je často příjemný oddech od společnosti. Zní to zvláště, ale mám samotu rád. Už od malička jsem byl rád sám. Ačkoliv se ze mě během puberty stal z introvertního člověka člověk extrovertní a mohlo by se zdát, že samota pro mě bude nesnesitelná tak jí mám rád. Nacházím v ní ticho a klid na přemýšlení. Cítím se v ní jednoduše dobře.

Reflexe Sabina

1. **Co pro vás práce na inscenaci znamenala?** - Dobře strávený čas s lidmi, které mám ráda a možnost vystupovat před lidmi na divadelních festivalech.
2. **Zda vás někam posunula, a pokud ano, tak v čem?** – Posunula mě ve vnímání divadla a také v tom, že jsem se na jevišti začala cítit víc sebejistá.
3. **Co vám společná práce přinesla, případně vzala?** – Určitě mi přinesla spoustu skvělých pocitů. Práce na inscenaci byla ve většině případů zábava a skvělé trávení mého volného času. A ještě lepší byl pocit po odehraném představení, kdy jsme na nás (myšleno na celý soubor i s Oksanou) slyšeli převážně pozitivní hodnocení. A co mi vzala? Možná jen spoustu volného času.
4. **Jak ze svého pohledu hodnotíte celý proces?** – Proces byl pro mě něco nového a zajímavého. V té době jsem zároveň pracovala na jiné inscenaci v souboru Aplaus, která byla úplně jiného žánru. Bylo pro mě někdy náročné fungovat ve dvou souborech, zároveň, ale myslím, že mě to obohatilo o mnoho zkušeností.
5. **Co vnímáte jako šikanu?** – Nesnáším šikanu a myslím si, že může napáchat velké škody na životech obětí šikany.
6. **Co pro vás znamená role otce ve vašem životě?** – Mí rodiče jsou rozvedení, a to hodně ovlivnilo roli otci v mém životě. Vztah mezi námi není moc hluboký a obvykle spolu řešíme jen takové praktické věci, jako jsou počítače nebo vaření. Každopádně vztah spolu máme hezký, a když potřebuju s něčím poradit nebo něco potřebuju, tak vím, že se na něj můžu obrátit.
7. **Jak vnímáte a pociťujete osamělost?** – Samota je pro mě velmi nepříjemný pocit. Je to pocit, že nemám nikoho ve svém životě, na koho se mohu spolehnout ve chvíli, kdy cítím, že to opravdu potřebuju. Myslím si, že by nikdo neměl být sám, protože bez ostatních lidí je život mnohem náročnější.

Reflexe Natalia

1. **Co pro vás práce na inscenaci znamenala?** - Tato inscenace pro mne byla neskutečnou výzvou v dobrém slova smyslu. Byli zde totiž momenty, kdy jsem musela vystoupit ze své komfortní zóny a překonat svůj strach z určitých situací.

2. **Zda vás někam posunula, a pokud ano, tak v čem?** – Určitě mě tato inscenace posunula ve větším sebevědomí ohledně hraní, a to že dokážu v podstatě vše, na čem budu pořádně makat.
3. **Co vám společná práce přinesla, případně vzala?** – Společná práce nás určitě velice sblížila se všemi členy skupiny a dokázali jsme spolu pak více harmonizovat i mimo dramatický kroužek.
4. **Jak ze svého pohledu hodnotíte celý proces?** – Určitě jsme se dost posunuli, jak v překonávání hranic, tak i v našich hereckých zkušenostech.
5. **Co vnímáte jako šikanu?** – Šikana je určitý způsob nespokojenosti se sebou samotným, ale jedinec to popírá a vyhledává chyby hlavně v ostatních a ty upřednostňuje.
6. **Co pro vás znamená role otce ve vašem životě?** – Otec je pro mne životním učitelem a ochráncem.
7. **Jak vnímáte a cítíte osamělost?** – Být sám i člověku někdy prospěje, ale osamělosti je dosti špatná pro vývoj samostatného jedince, díky nesocializaci a nedostatečnému pozitivnímu přijímání ostatních.

Reflexe Mikuláš

1. **Co pro vás práce na inscenaci znamenala?** - Inscenaci jsme podstatnou část zpracovávali a nacvičovali během počátku pandemie covidu. Asi proto si ji víc spojuji s tím, co pro mě znamenala z pohledu udržení sociálních vazeb s přáteli, než s kvalitami představení. Bylo pro mě důležité, že jsme na tom všichni chtěli pracovat a že jsme se scházeli online i přes nemožnost zkoušení v divadle nebo v ZUŠ. Celkové to byl pro mě důležitý záchytný bod během doby, kdy jsme byli jinak odtrženi od všeho a všech ostatních. Inscenace samotná, pak pro mě bylo asi nejpropracovanější představení, kterého jsem byl součástí a výjimečné myslím bylo, že jsme to opravdu všichni mysleli vážně a chtěli to udělat dobře, ne jen tak, aby nás to bavilo, ale aby to bylo zajímavé i pro diváky. Mysleli jsme na inscenaci, jako na celek a to pro mě bylo hodně důležité.
2. **Zda vás někam posunula, a pokud ano, tak v čem?** – Řekl bych, že během zkoušek jsme se hodně snažili se zlepšovat v sebranosti v souboru. Vnímat se navzájem, reagovat na sebe, tzv. se naladit. Inscenace obsahuje mnoho prvků, kdy všichni konáme nějakou akci zároveň, nebo ve velmi rychlém sledu. Já pak celkem bojoval s emočním napětím uvnitř mé role, kdy se mi dlouho nedařilo to zahrát uvěřitelně, akčně, přirozeně, a tak, aby to sedlo do dramatické křivky představení.
3. **Co vám společná práce přinesla, případně vzala?** – Přinesla útek, realizaci se, přátele, sounáležitost, emoce, vnímání se i jiných, vcítění se do druhých. Vzala

soukromí, ideu o svém herectví (ale ani jedno nevnímám negativně. Naopak mě to pomohlo se dál zorientovat ve svém ubírání).

4. **Jak ze svého pohledu hodnotíte celý proces?** – Teď jsem nad tím nějakou dobu přemýšlel, jak dlouho jsme to vlastně zkoušeli, no, a hodně dlouho. Asi skoro dva školní roky. To asi není nejrychlejší, ale pravda, že část procesu bylo za covidu, což situaci značně ztížilo a bylo těžké se dohodnout na schůzkách, kde by mohli být všichni a podobně. Počítali jsme také s nějakými alternacemi, jelikož naše časové možnosti se za tu dobu měnily a nebylo jisté kdy, kdo bude moci. Bylo to hodně krkolomné, abych tak vlastně nakonec řekl. Měli jsme tendence mnoho týdnů stát na místě a nikam se nehnout. Občas protože jsme se nedohodli a měli jsme potřebu to probírat ze všech možných úhlů pohledu a navzájem jsme si i třeba s Oksanou nechtěli moc ustupovat, ale občas i prostě proto, že jsme se raději bavili, než abychom zkoušeli. Vždycky to asi bylo hlavně tak, že jsme chtěli trávit čas spolu. Pokaždé jsme se dobře bavili a byl to zábavný a dobrodružný proces. Ať už vytváření scénáře a křivky příběhu, nebo samotné komponování scén, až po nekonečné opakování křehkých scén.
5. **Co vnímáte jako šikanu?** – Jakékoliv nepřiměřené chování vůči sobě i jiným, které způsobuje nevyžádanou psychickou či fyzickou bolest, újmu, ponížení nebo celkově prožitek.
6. **Co pro vás znamená role otce ve vašem životě?** – Role otce z pohledu syna je student. Role otce z pohledu otce je také student. Ani jeden to často neví a ani si neuvědomí, že jsou spolužáci a přátelé.
7. **Jak vnímáte a pociťujete osamělost?** – Moc nevím, co se na této otázce dá zjistit za odlišnosti. Snad jako každý. Velice niterně a zranitelně.

Reflexe Sam

1. **Co pro vás práce na inscenaci znamenala?** – Co pro mě práce nad Skvostnou zemí znamenala? Asi nejvíc za necelých dvanáct let, co jsem dělal divadlo. A to jak po stránce herecké, tak po stránce tvorby inscenace. Dá se říct, že na Skvostné zemi je něco na co jsem za celou dobu v LDO nejvíc hrdý. Zároveň je to inscenace, která mi opravdu nejvíc dala.
2. **Zda vás někam posunula, a pokud ano, tak v čem?** – Skvostná mě posunula hodně. Herecky, ale i co se tvůrčího procesu týče. Nepřestávala mě posouvat ani potom co byla „hotová“ a objížděli jsme s ní festáky. Všechno, co jsem se naučil na festivalech jako Šrámkův písek nebo Wolkráč mě taky hodně posunulo. I tohle přisuzuju jako výsledek Skvostné země, protože bez ní bych na těchto festivalech nejspíš nebyl.
3. **Co vám společná práce přinesla, případně vzala?** – Mně společná práce se Slepým střevem pouze dala. Členové souboru, které jsem znal již předtím, se stali mými blízkými přáteli, a i přesto že jsme se později všichni vydali jinou cestou, strašně rád

na soubor, lidi v něm a společnou práci vzpomínám. Přišlo mi, že při práci na Skvostný jsme všichni na stejný vlně, která je strašně pozitivní a hrozně mi to při tom procesu tvorby pomáhalo.

4. **Jak ze svého pohledu hodnotíte celý proces?** – Na Skvostnou zemi budu hrdý celý svůj život, nebo alespoň dokud na to nezapomenu. Jak už jsem říkal, je to něco, co mi strašně moc dalo a zároveň něco co jsem si hrozně užil. A i když už to jsou skoro 4 roky (aspoň myslím) ukazuju všem dodnes okolo mě videa a fotky z inscenace.
5. **Co vnímáte jako šikanu?** – Já jako šikanu vnímám, když někdo někomu ubližuje jenom z důvodu toho, že se něčím odlišuje, nebo že se šikanátor sám cítí odlišný a cítí potřebu zapadnout, či se pomstít.
6. **Co pro vás znamená role otce ve vašem životě?** – Táta pro mě byl někdo, za kým jsem mohl vždycky přijít, s mámou mám fakt dobrý vztah, ale tátovi řeknu všechno, je to taková moje „safe“ person. Myslím, že lidé v mém okolí ale i v souboru by řekl, že jsem si bližší s mojí mámou, protože o mém tátovi a našem vztahu jsem nikdy tolik nemluvil.
7. **Jak vnímáte a pociťujete osamělost?** – Na tohle přesně nemůžu odpovědět. Já jsem se nikdy osaměle necítil, aspoň ne takový typ osamělosti jako prožívala Judita. Já si myslím, že osamělost je strašná bezmoc, uvědomění si že jsi sám a že všichni ti lidi okolo tebe tě nechápou nebo nechtějí chápat.

Reflexe Natálie

1. **Co pro vás práce na inscenaci znamenala?** – Skvostná země pro mě byl důvod proč se z Prahy vracet do Loun. Celý proces a lidi, kteří v něm byli, pro mě byl natolik důležitý, že mi to za to stálo jezdit či se připojovat online každý pátek a zkoušet až do večera, i přesto, že jsem byla mnohdy po celém týdnu úplně utahaná.
2. **Zda vás někam posunula, a pokud ano, tak v čem?** – Posunula mě v mé vnitřní sebejistotě, uvědomila jsem si, že moje hranice jsou mnohem dál, než jsem si myslela.
3. **Co vám společná práce přinesla, případně vzala?** – Přinesla mi inscenaci, na kterou jsem hrdá. Vzala mi dost volného času, ale nelituji ani minutu, stálo to za to.
4. **Jak ze svého pohledu hodnotíte celý proces?** – Celý proces hodnotím velmi pozitivně, bavil mě. Bavilo mě trávit čas s lidmi, které mám ráda, bavilo mě vymýšlet a tvořit. Mnohdy to byl útěk od mé každodenní reality.
5. **Co vnímáte jako šikanu?** – Jako šikanu vnímám jakékoliv posmívání se, či fyzické ublížení. Lidí, kteří šikanují jiné, jsou velmi nešťastní lidé.
6. **Co pro vás znamená role otce ve vašem životě?** – Můj otec je pro mě vzor, je to člověk, který mě ve všem a vždy podporuje a důvěřuje mi.

7. **Jak vnímáte a pociťujete osamělost?** – Osamělost je stav, který nikdo nechce zažívat. Někdy se člověk může cítit natolik osamělé, že to není už k vydržení. Je důležité o tom mluvit a je důležité se nebát někomu svěřit.

Příloha 2 – Text písně Aleluja

R: [G]Alelu[D]ja, ale[C]lu, alelu[G]ja,

[C]alelu[Em]ja, ale[D]luja.

[G]Alelu[D]ja, ale[C]lu, alelu[G]ja,

[C]alelu[G]ja, ale[D]lu[G]ja.

1. Hledejte nejprve Boží království

a všechno co k němu patří,

ostatní vám bude jistě přidáno,

věřte v to sestry a bratři.

Příloha 3 – Scénář Skvostné země

Soubor: Slepé střevo

Místo působení: Louny

Název inscenace: Skvostná země

Autor: Grace McCleenová, **překlad:** Kateřina Novotná

Hrají:

Niel – Sam (Sa)

Paní Pierceová – Sabina (S)

Bratr Michaels – Natka/Kuba (K)

Otec Judity – Miky (M)

Judita – Natalia (N)

Bůh – Všichni (V)

Členové církve a spolužáci jsou rozdělení mezi herce.

N: V sobotu jsme byli kázat ve městě. Klepali jsme na domy, ale nikdo nám neotevřel. Kolem projela parta kluků na kolech a pokřikovali na nás: „Jehovisti!“

Táta šel dál. Nezastavil se, neohlédl se a pořád mě držel za ruku. Kluci stále křičeli. Hodili kámen nebo dva. Pak se dali na ústup. Zůstali jsme jen my s tátou.

Ještě chvíli mě vedl za ruku. Potom mě pustil. Doma o tom nemluvíme, ale stává se to docela často...

Sa: Co to tam má?

K: Někej kufr.

S: Kufr s bordelem.

M: Ze smeťáku.

K: A smrdí.

S: Stejně jako ona.

Sa: Je to totiž prase.

M: Smrdí jako prase.

Sa: Jako tlustý hnusný prase.

M: Špíno.

Sa: Jsi stejně divná jako tvůj táta.

S: Pošuku.

K: Šeredo.

M: Vždyť je to jehovistka.

Sa: Panbíčkářko.

K: Magore.

M: Ty nechutná čubko.

S: Ty nicko.

Sa: Ty kryso.

K: Zničíme tě.

S: Končíš.

M: Pomodli se.

Sa: Zabiju tě.

N: Ve svém pokoji mám svět. Je z věcí, které nikdo nechtěl, a z věcí, které patřily mámě, a dělám ho skoro celý život. Ten svět se rozkládá od druhého prkna v podlaze u dveří k radiátoru pod oknem. U zdi, kde je nejmíň světla, jsou hory, strmé srázy a jeskyně. Z hor dolů, k pastvinám a kopcům, tečou řeky a tam jsou i první domy. Hned u radiátoru pod oknem, leží moře s několika skalami a majákem. Od stropu visí na krátkých provázcích planety a hvězdy, na delších provázcích je slunce a měsíc.

N: Tati, jaké to je umírat?

M: Cože?

N: Jaké to je, umírat?

M: Co je to za otázku?

N: Jen bych to chtěla vědět.

N: Jak dlouho se dá přežít, když ti někdo drží hlavu pod vodou?

M: Cože?

N: Jak dlouho člověk přežije pod vodou? Podle mě by totiž vydržel déle, kdyby na to byl zvyklý. Aspoň než by ho našli. Ale kdyby to bylo poprvé a kdyby ten člověk, co ho drží, chtěl, aby umřel – což chce – tedy, kdyby mu tlačil hlavu dolů.

M: O čem to mluvíš?

N: Jak dlouho může člověk přežít pod vodou?

M: Nemám ponětí.

M: I stalo se ke mně slovo Hospodinovo v devátém roce, desátého měsíce, desátého dne toho měsíce:

Všichni: Lidský synu, napiš si jméno dne, právě tohoto dne. Právě v tento den napadl babylónský král Jeruzalém...

M: Všechno v pořádku? Sleduješ mě?

M: Nebudeš už čisté, dokud na tobě neuspokojím své rozhořčení.

Všichni: Já Hospodin jsem promluvil.

M: Co to děláš?

N: Tohle udělám. Neutopím se. (do diváků)

N: Rozjímám.

M: Jsi celá rudá.

N: Je to fuška.

M: O tomhle se nežertuje.

N: Já vím.

M: Sleduješ mě?

N: Ano.

M: Však to přijde, učiním to, nepolevím, nepocítím lítost a nebudu toho želet

Všichni: Budu tě soudit podle tvé cesty a tvých skutků, je výrok Panovníka Hospodina.

M: I řekl mi lid:

Všichni: Neoznámíš nám, co pro nás znamená to, co děláš?

M: Odvětil jsem jim: Stalo se ke mně slovo Hospodinovo: Řekni izraelskému domu, Judito!

Píseň Aleluja.

K: Bratři a sestry, jak pohnou horou

Sa: Bagrem

S: Dynamitem

K: Kdo z vás věří, že něco držím?(*Táta se pousměje, zvedne ruku, Judita se na něj dívá a zvedne ruku také.*)

K: toto je, bratři a sestry hořčičné zrnko. Než přijde Armagedon a tento svět skončí, postihnou boží lid mnohá protivenství. Dábel obchází zemi jako řvoucí lev a hledá, koho by zadávil. Víra není pro každého, světu je pro smích. Listujte se mnou ve svých biblích bratří a sestry a pohleďte, co říká Jehova. Pravím Vám, budete-li mít víru jako zrnko hořčice, a řeknete této hoře, přejdi odtamtud tam a ona přejde. Vaše víra dokáže nemožné.

Dříve byl celý život zázračný. Lidé však něco ztratili. Ztratili víru. Potom už existovaly jenom záblesky toho, co bylo. Pamatujte bratři a sestry všechno je možné kdykoli a kdekoliv. Může se to stát každému z vás. Zázraky nemusejí být veliké.

K: Ahoj, jak se jmenuješ?

N:Judita.

N: Vaše přednáška se mi moc líbila. Tak hezkou přednášku jsem nikdy neslyšela.

K: To mě těší.

N: Napadlo mě, jestli bych mohla vidět to hořčičné semínko (Kuba ukáže hořčici) Takovou hořčici jsem nikdy neviděla. Mohla bych jich pár dostat?

K: (*Dá jí pár semínek.*) A je to.

N: Bratře Michaelsi, chci si s vámi promluvit... asi už brzy nebudu. (Kuba nechápavě kouká) Myslím tím, že nebudu existovat.

K: Řekl ti to někdo, nebo je to jen pocit?

N: Nikdo mi to neřekl, ale vím to.

K: Jak to víš?

N: Prostě to vím.

K: (odmlka) Zkusila ses modlit.

N: Ano

K: Někdy to trvá dost dlouho, než je modlitba vyslyšena.

N: Já mám čas jen do zítřka.

K: Musíš věřit, Judito.

Mikuláš - otec

M: Co to máš?

M: Zrnka.

N: Ještě to odpoledne sem zasadila semínka do květináče na parapetu. Ptala jsem se táty, jestli vyklíčí a on řekl, že neví.

Scéna pohybové šikany

Ani ne za devatenáct hodin mě Neil utopí. Představovala jsem, jak najdou moje tělo na zemi na školních záchodcích. Neil se bude dívat taky, to on zavolal pomoc. Nikdo se nic nedozví. Viděla sem svůj pohřeb. Nedovedla jsem si představit, co bude dělat táta.

Uvědomovala jsem si, co říkal bratr Michaela, že mám věřit v pomoc boží a že věci, které považujeme za nemožné, jsou s boží pomocí možné.

Přistoupila jsem k oknu. Dívala jsem se na oblohu. Byla tak bílá, jakoby vůbec neexistovala. Připomínala papír nebo peří. Připomínala sních. Kdyby tak začalo sněžit.

Začala jsem myslet na sních a myslela jsem na něj usilovně. Na to, jak křupe, jak čistě voní a jak všechno pokryje a svět je jako nový. A čím víc jsem na sních myslela, tím víc byla obloha zatažená a tím víc studila okenní tabulka pod mými prsty. Dostala jsem z ničeho nic nápad.

Ostatní sněží pomocí pytlů s kuličkami.

N: Zasněžila jsem domy, obchody i pošty i školu.

Všichni: To je ono. Ještě.

N: Nechala jsem zledovatět silnice, zatarasila mosty a na elektrické vedení jsem připevnila bílé modelářské drátky.

Všichni: Rychleji.

N: Na staniolové jezero bruslaře z tvrdého papíru a na kopec rozdováděnou partu, která ho sjížděla dolů.

Všichni: Ještě.

N: Podívala jsem se kolem sebe. Sních.

Táta a Judita obchází mezi lidmi, vedou dialog a rozdávají letáčky

M: Venku napadl sních a ty nemáš školu. Silnicí se nedá projet. Nedostane se tam ani sypač. Tohle jsem v životě nezažil, rozhodně ne v říjnu.

N: Ten sních je třeba znamení konce. To by bylo bezva. Doufám, že ještě napadne a mohli bychom jet třeba k babičce!

M: Už to nebude padat. A víš přeci, že za babičkou už nejezdíme!

N: Já vím...Jak to víš, že už nebude padat?

M: Předpověď je jasná.

N: Tohle ale nepředpovídali, nebo jo?

N: Tati, jak bys poznal, že se stal zázrak?

M: Zázrak?

N: Ano.

M: O čem to mluvíš?

N: Podle mě by ten sníh mohl být zázrak.

M: Je to jen sníh, Judito.

N: Jak to ale můžeš vědět?

M: Podívej, nebudeme o tom dlouze diskutovat, ano?

N: Jak ale můžeš vědět, že spousta věcí nebyly vlastně zázraky? Lidi by nejspíše nevěřili, že se stal zázrak, ani kdyby se jim stal přímo před očima, a ani kdyby jim to někdo řekl. Vždycky myslí, že je to něco normálního

M: Judito, kam tím míříš?

N: To ti ještě nemůžu říct. Nejdřív musím mít víc důkazů.

M: Důkazů?

N: Ano.

M: Judito, desetileté holky zázraky nedělají.

N: Jak to víš, když nejsi desetiletá holka?

Miky odchází...

N: Mám tajemství a to tajemství je, že mě táta nemá rád. Že mě táta nemá rád, vím proto, že

1. Se na mě nerad dívá
2. Nerad se mě dotýká
3. Nerad si se mnou povídá
4. Často se na mě zlobí
5. A trápí se kvůli mně

Existuje seznam věcí, které schvaluje, které se podle něj musí dodržovat:

M: mluvit, nemumlat

Sedět, nehrbit se

Přemýšlet, nebýt zasněný

Šetřit, neutrácet

táta stojí na bedně

N: A ještě další seznam věcí, které se vůbec nesmějí dělat, jak:

M: brečet, hrát si s jídlem, nedojídat jídlo, šoupat nohama, dělat jakýkoliv rámus, nedávat pozor

Během nedávat pozor všichni stojí na bednách

Všichni: Takže ty (*rozpřahuje ruce do diváků*) umíš přivolat sníh? A co ještě umíš (*skládá si ruce na prsou*), to bych rád věděl. *Všichni stojí zády k Juditě – směrem divákům.*

N: Prosím. Kdo je tam?

V: Ptám se, co ještě umíš? (*Postoj směrem k divákům*)

N: Kdo jsi?

V: Už to víš. (*pokyvuje*)

N: Kde jsi?

V: Všude kolem. (*rozpřahuje ruce*)

N: ty jsi bůh?

V:... už tě nějaký čas pozoruji (*ruce pouštíme dolu*)

N: Jak to myslíš?

V: Mám ale podmínku, musíš mi naprosto důvěřovat (*postoj směrem k divákům*)

N: Já věděla, že mám vykonat něco důležitého.

V: Ne tak nahlas, (*gesto pšššt*)

N: A... myslíš, že mohu přivolávat věci i na lidi?

V: Je to jen otázka víry. Hořčičné zrnko. (*podáváme zrno*)

N: Táta říká, že Bůh je hlas, který každý nosí ve svém srdci.

- Pasáž šikana (rytmické bouchání do bedýnek, gradace, bez mluvení, uvěznění Judity do bedýnek, Neil zatlačí hlavu Judity do bedýnek – pak řekne, chcípni)

Judita si brouká melodii.

Přichází učitelka a pokouší se vysvobodit Juditu z bedýnek a nejde jí to.

N: Musíte za to víc zatáhnout.

učitelka sundává horní bedýnku.

S: Jak se jmenuješ?

N: Judita.

S: Já jsem Piersová.

Učitelka sundává bedýnky a dává je na své původní místo, Natka mluví.

N: (do diváků) Paní Piersová se mi líbila. Líbily se mi její vlasy. Líbily se mi její zuby. Její hlas se mi také líbil a svojí vůní mi připomínala jedlé kaštiny.

S: Ty nechodíš do družiny, Judito?

N: Ne, straním se světa.

S: A proč?

N: Je to doupě neřesti.

S: Hm, tak o tom si budu muset zjistit víc.

Učitelka odchází

Všichni jsou na bednách jak bůh. (koukají ven)

N: Bože, kdybych tak mohla něco udělat.

Všichni: A co?

N: K čemu je mi moc když ji nemohu použít? Ty svou moc přeci používáš.

V: Jenomže já jsem všemohoucí!

N: Já ji zatím použila jen pro dobré věci, nemyslíš?

V: Ano, zatím.

N: ... Nenávidím ho.

V: Znáš přísloví. Oko za oko, zub za zub, ruka za ruku, život za život.

Judita kouká na hotovou figurku

N: Uvidíš jaké to je Nielsi

Hodí Neila do kufru a rychle ho zavře

Přítmí se, Učitelka a Judita se prohodí a zároveň ostatní mechanicky slezou z bedýnek, zdraví se a sedají si na bedýnky, které zasunou na úroveň diváků.

S: Dobré ráno, žáci.

Judita vstane, ostatním se moc nechce, ale nakonec vstanou. Neil pošle papírek pro Juditu.

S: Jsem vaše nová učitelka. Jmenuji se Piercová a nějaký čas Vás budu mít na starosti.

Budeme si muset na sebe zvyknout. Mám svá pravidla.

Učitelka ví o papírku a sleduje komu je poslán, do toho mluví.

S: Judito, co to tam máš?

Judita mlčí, stydí se, neotevívá papírek. Ostatní malují na bedýnky píču.

S: Podej mi to

Neil sleduje zákeřně Juditu, Judita mlčí. Obrázek dokončují a čekají, co se stane a jestli to Judita přečte. Fázování kresby dle promluv Sabiny.

S: Judito!

S: Přečti to nahlas.

N: Judita je píča. (*Kouká na Neila*)

Ticho.

Ostatní tři se tiše posmívají a pomrkávají na sebe. Učitelka vezme Juditě papírek, ukáže píču.

S: Co Vám na tom přijde vtipného? Zdá se, že to je ukázka vaší umělecké tvorby, že?

V: Nevím, o čem mluvíte, slečno.

Všichni naráz smažou obrázek píči z bedýnek.

S: Ale víte, kresba, kterou vidím, je zřejmě kolektivní mistrovské dílo. Nemám pravdu? Předpokládám, že Vám to připadalo velice vtipné, já ale bohužel vaše nadšení nesdílím. A v anatomii lidského těla máte žalostné mezery.

Učitelka odchází a prochází okolo bedny Judity

S: Až zjistím, kdo to byl...

N: Byl to Neil.

S: Vypadá, to pane Lewisi, že si vaše rodiče brzo pozvu do školy.

Sa: Ale slečno...

S: Odchod

Všichni až na Juditu odcházejí dozadu

Judita setře zbytky obrázků na bednách a uklidí bedny na své místo.

N: Milý bratře Michaelsi,

píši, abych vám poděkovala za to, že jste tenkrát přišel do našeho kostela a doufám, že k nám někdy znovu zavítáte. Vaše přednáška mi změnila život. Dělán zázraky. Mám v pokoji svět ze všemožných vyhozených věcí. Zasněžila jsem ho a pak doopravdy padal sníh. A pak jsem potrestala jednoho kluka ve škole. Táta si dělá kvůli mým zázrakům starosti. Nevím, jestli se mám pokoušet o další zázraky, protože mi nikdo nevěří a se spoustou věcí si nevím rady.

Když jste to odpoledne procházel dveřmi, napadlo mě, jestli nejste anděl. Vy jediný mi můžete pomoci.

Abych nezapomněla, ta hořčičná zrnka nikdy nevyklíčila. Mohl byste mi říct, kde je seženu? Doufám, že je nemáte z Biblických zemí, protože by mi pak trvalo dlouho, než bych je sehnala.

Judita

Když se blíží, ke konci dopisu přijde Neil. Až Judita skončí, plivne si do ruky a strčí jí to do vlasů. Chytne jí za vlasy a odhodí jí na zem. Vše v gestu.

Sa: Tak co ty čarodějnice?

Praští jí a Judita padne na zem.

Sa: Kde máš toho svého Boha teď?

Sa: Ještě jednou mě práskni a zabiju tě

Neil odchází a nechává Juditu ležet na zemi. Ta vytáhne z kufru Neilovu postavičku a chvíli na ní našťvaně kouká.

Začne Neilovu postavičku trhat (gradace), ostatní stojí jako bůh a říkají:

N: Co jsem?

S: Prach.

N: A to je všechno?

M: Ano.

N: A co hlava? (Utrhne hlavu)

Sa: Prach.

N: A nohy? (Utrhne nohy)

M: Prach.

N: A ruce? (Utrhne ruce)

K: Taky prach.

N: Prach. Hvězdy jsou prach.

Sa: Prach jsi...

V: A v prach se obrátíš.

Neil odejde. Piersová si sedne na bedýnku.

S: Neboj se, Niels je v nemocnici. Teď nepřijde pár dní do školy.

Naty se podívá na učitelku. A zpět na bednu kde byl Neil.

S: Co tě trápí, Judito?

Judita se kouká na prázdnou bednu.

N: Nic se neděje.

S: Dobře. Víš, někdy bývá těžké vyznat se ve vlastních pocitech. Jsi výjimečný člověk, Judito, pamatuji si to. A pamatuj si i to, že když si budeš potřebovat o něčem promluvit – o čemkoli, můžeš přijít za mnou s důvěrou, že cokoli mi řekneš, zůstane mezi námi. A i když tomu třeba nebudu rozumět, udělám, co bude v mých silách, abych ti pomohla.

Judita kývne.

Piersová se usměje a odejde. Táta sejde z bedýnky.

M: Co máš s tím Neilem Lewisem?

N: Nic jsem neudělala. *(spíš pro sebe, nevěřičně)*

M: Co to máš s tím Neilem Lewisem?

N: Nic...

M: Judito, nelži mi.

N: Dobře! Chtěla jsem ho potrestat. Potrestat za to, co mi každý den prováděl. Nenávidím to.

M: Co myslíš tím potrestat ho?

N: Něco jsem přivolala. Ve Skvostné zemi. Chtěla jsem, aby se mu něco ošklivého stalo. A stalo se mu to.

M: Říkal jsem ti, Judito, že je to NESMYSL!

N: Není to nesmysl! Přivolala jsem to!

M: Krucinál, Judito, ty přeci zázraky neděláš!

N: DĚLÁM! Ale nechtěla jsem to nikomu říct. Ty bys mi nevěřil.

M: NEMÁŠ, A NIKDY JSI NEMĚLA VÝJIMEČNÉ SCHOPNOSTI!

Natka má na krajíčku

N: Mám.

M: A jdi s tím Bohem už do prdele.

Táta zlomeně odhodí květináč s hořčicí na zem, odchází.

Natka schoulená do klubička. Chvilí ticho. Michaels sleze z bedny a kouká na Juditu. Judita ho nevidí je zády k němu, snaží se posbírat semínka do květináče.

K: Milá Judito,

Tvůj dopis mi udělal velkou radost. Svět pomalu končí. Ďábel na nás zkouší, co vydržíme.

Momentálně jsem velmi zaneprázdněný a k vám do kostela se nejspíš tedy jen tak

nepodívám. Pokud jde o hořčičná zrnka, nevěděl jsem, že je chceš zasadit. Nevím, jestli se

Ti to podaří. Sehnal jsem je v Tescu. Když tak se zkus podívat do obchodu se zdravou

výživou nebo v nějakém zahradnictví.

S křesťanskou láskou, bratr Derek Michaels

Michaels odchází. Judita během toho „dává“ dohromady rozbitý květináč.

N: Sehnal jsem je v Tesco.

N: Neměla jsem tě nikdy poslechnout! (*k Bohu*)

V: ... (ticho)

N: Kéž bych s těmi zázraky nikdy nezačala!

... Páni? Ty už mi na to nemáš co říct?!

...Víš, co na tobě nesnáším? To jak si klidně zmizíš, když se ti to hodí!

...Kéž bych já mohla zmizet.

...Jako bych trpěla samomluvou...

Bože, už nechci být tvůj nástroj.

Vracím ti moc.

N: Připadalo mi, že skvostná země nějak zošklivěla. Nemohla jsem si vzpomenout, proč jsem se do ní vůbec pustila. Chaotické ulice, vybledlé louky, líné řeky, žárovka místo slunce a ten nesmyslný nápad, že zrcadlo bude moře. Takhle to je možná se vším. Zajímalo by mě, co jsem ještě neviděla správně.

Během toho Judita pomalu uklízí skvostnou zemi.

M: To, co jsem řekl, mě mrzí.

N: To nevádí.

M: Vadí, ale stalo se. Ty víš, že tě mám moc rád, vid'?' Neumíš si představit, jak moc tě mám rád.

N: Já vím.

M: Nebyl jsem bůhvíjaký táta, ale snažil jsem se. Některé věci ti někdy nedokážu říct. Jaké to bylo potom, co máma umřela. Tys byla najednou tady, vyžadovala péči, potřebovala, abych se o tebe staral. Potřebovala toho tolik a já neměl nic. Byly chvíle, kdy jsem se na tebe nemohl ani podívat, jak moc ses jí podobala.

A ještě jednu věc ti chci říct. V sobotu oznámí mé vyloučení z církve. Chci, abys věděla, že s tím souhlasím.

N: Ale v boha pořád věříš?

M: Nevím, čemu věřit...

Táta odchází. Judita douklízí a zaklapne kufr.

N: A najednou mi to všechno došlo. Uvědomila jsem si, jak se o mě celou dobu staral, ačkoli máma umřela moji vinou, jak se mnou chodil k doktorovi, když jsem byla malá a jak mi četl bibli, abych se rozmluvila. Vedl mě za ruku, abych se nebála a odpustil mi, když jsem lhala. Řekl toho ještě spoustu, ale já měla v hlavě jen to, co řekl na začátku, že mě má moc rád.

Sabina a Sam stojí u bedýnek. Zatímco Bůh (v zastoupení Michaelse) stojí jakoby za zády Judity, ale až za diváky. V průběhu dialogu jí obchází a stojí vždy za jejími zády. Tentokrát

mluví jen představitel Bratra Michaelse – Natálie nebo Kuba. Miky je úplně vzadu, v roli boha nejedná.

Bůh: Nesmíš ztrácet čas.

N: Cože? To by tedy znamenalo...

Bůh: Armagedon.

N: Jaké to bude?

Bůh: Něco takového svět ještě nezažil.

N: A pak bude nový svět. A my s tátou tam budeme žít a setkáme se s mámou a bude to jako na počátku?

Bůh: Víš, tím si nejsem jistý.

N: Táta v tebe věří.

Bůh: Ne, řekl bych, že ve mně vůbec nevěří.

N: Musíš tátu zachránit. Můžeš něco udělat?

Bůh: Na tvém místě bych se na to zeptal sebe.

N: Sebe? Co já můžu udělat.

Bůh: Podívej, cos už udělala. *(V průběhu toho ostatní položí všechny čtyři bedýnky okolo Judity a odříkávají jehovistickou píseň a odejdou dozadu. Judita otevře oči a vidí poskládané bedýnky)*

N: Jestli má někdo umřít tak já.

Bůh: Chytré děvče. Nepamatuješ? Oko za oko, zub za zub...

N: Život za život.

Judita skládá bedýnky do L. a odříkává jehovistickou píseň. Vylézá na bedýnky. Doslova křičí a najednou se zastaví, protože to nedokáže udělat a nezabije se. Sedá si na bedýnku a položí si hlavu do zkřížených rukou.

Přichází Miky – reakce na situaci.

M: Tak pojď, pojedeme za babičkou...

Příloha 4 – Plakáty festivalových přehlídek

27. – 29. 10. 2021

DĚTI VÝCHOVA DIVADLO

FESTIVAL KATEDRY VÝCHOVNÉ DRAMATIKY DAMU

PROGRAM

Středa 27. 10. 2021

13:45 – 16:00 **Retizek**
Studentké divadelní projekty
- studenti 2. a 3. ročníku BcA, KVD

16:30 – 17:30 **Retizek**
Stratený anjel - Feder Teater
r. Srdóna Federová

19:00 – 20:00 **Divadlo DISK**
(vstupné 50,- Kč)
Její Pastorkyňa - Šediny z dědiny
r. Jan Mrázek a Pavel Skála

20:30 off program
sraz ve foyer
Veselé chvíle v životě lidu (českého)
SBOR z DAMU

Čtvrtek 28. 10. 2021
Dopolední blok představení (vstupné 50,- Kč)

9:00 – 10:00 **Zahájení festivalu** v Divadle DISK
Hrdinství – Žadkovy voči
r. Terezie Pecharová, ZUŠ Planá

10:15 – 10:40 **Retizek**
Erben 1862 - Convivium
r. Jaroslava Holasová, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

10:50 – 11:40 **Divadlo DISK**
Sovi zpěv - Všecky Barvy
r. Pavel Skála, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most

11:45 – 13:15
Workshopy, diskuse

Odpolední blok představení (vstupné 50,- Kč)

14:00 – 14:50 **Divadlo DISK**
Skvošná země - Slapě střeva
r. Oksana Kaplanová, ZUŠ Louny

15:00 – 15:25 **Retizek**
Erben 1862 - Convivium
r. Jaroslava Holasová, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

15:40 – 16:20 **Divadlo DISK**
Vyhnaní z ráje už proběhlo
- Studio Divadla Dagmar, r. Hana Franková

Večerní blok

16:30 – 18:00
Workshopy, diskuse

18:30 – 19:30
sraz ve foyer
Tour de Piedres

20:30 off program
Divadlo DISK
Kapela PS

Pátek 29. 10. 2021
Vstupné 50,- Kč

10:00 – 10:15 **Retizek**
Čarymáry, krivdy, rány - JÁÁÁÁ
r. Julie Šibková a kol.

10:30 – 10:50 **Divadlo DISK**
Natalčin andulák - HOP-HOP
r. Irena Konjeková, ZUŠ Ostrov

11:00 – 11:15 **Retizek**
Čarymáry, krivdy, rány - JÁÁÁÁ
r. Julie Šibková a kol.

11:30 – 12:30 **Divadlo DISK**
Recitační vystoupení
dětských recitátorů

12:45 – 13:15 **Divadlo DISK**
Krypín - Děti v kaši
r. Pavel Skála, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most

13:45 – 14:15 **Divadlo DISK**
NANOGAME - KUKUC
r. Ivana a Zuzana Šobkova
ZUŠ Šotného

Změna programu vyhrazena.
Rezervace vstupenek
od 22. 10. 2021
www.divadlodisk.cz

PROUDĚNÍ

www.instagram.com/festival_dvd/
www.facebook.com/festivalDVD
www.dvd-damu.cz
DAMU / Karlova 26 / Praha 1 / www.damu.cz

LOUNY, POETICKÝ! 2020

KRAJSKÁ POSTUPOVÁ PŘEHLIĐKA
UMĚLECKÉHO PŘEDNESU A DIVADLA
POEZIE ÚSTECKÉHO KRAJE
S VÝBĚREM NA FESTIVAL
WOLKRŮV PROSTĚJOV 2020

PŘIHLÁSIT SE MŮŽE KAŽDÝ STARŠÍ 15 LET
INFORMACE NA WWW.MKL.CZ/PREHLIDKY
VSTUP ZDARMA, VEŘEJNOST VÍTÁNA

12. - 13. ČERVNA 2020
KLUB(OVNA) LUNA

Přehlídka je podpořena z prostředků Ministerstva kultury ČR

NaNečisto POPATNÁCTÉ

06. – 09. 02. 2020 ZUŠ F. L. Gassmanna

Vstupné pro veřejnost: Dopáší: 60,- / Studenti, Senioři, ZTP: 50,- www.NaNečisto.eu

Čtvrtek 06. 02. 2020

14:00 – 14:40 HOP - HOP - Malisla
15:20 – 15:55 Aplaus - Šest malých tučňáků
16:40 – 16:55 Vydýcháno 7. r. - Soumrak Bahů
17:15 – 18:15 Diskuse (HOP - HOP Aplaus, Vydýcháno 7. r.)
18:20 – 19:10 Zbytky - El.
20:00 – 22:00 Divadlo SoliTeater - Písněbůh (doporučeno od 15 let)
22:20 – 23:00 Diskuse (Zbytky, Divadlo SoliTeater)

Pátek 07. 02. 2020

14:00 – 14:50 Mladivadlo ZUŠ Litoměřice - Věci v hlavě (doporučeno od 10 let)
15:25 – 15:55 HOP-HOP - Jak byta voso Marcelka
16:35 – 17:25 Slapě střeva - Skvošná země (doporučeno od 14 let)
17:40 – 18:40 Diskuse (Mladivadlo ZUŠ Litoměřice, HOP-HOP, Slapě střeva)
18:45 – 19:45 Divadlo Prkno - Gedeonův uzel (doporučeno od 15 let)
20:45 – 22:20 Kabaret Sauvignon - Byl Václav IV. Homosexuál?
21:45 – 22:25 Diskuse (Divadlo Prkno, Kabaret Sauvignon)

Sobota 08. 02. 2020

14:00 – 14:45 Divadlo Vydýcháno ZUŠ Liberec - Niwahannó Ciandeldae
15:10 – 15:30 Divadlo Vydýcháno - Simulační teorie
15:45 – 16:25 Diskuse (Divadlo Vydýcháno ZUŠ Liberec, Divadlo Vydýcháno)
17:00 – 18:00 Divadelní spolek Dialog - Hra na Zuzanku
19:00 – 20:00 Vanabí Litoměřice - Lásko, sex a zářivost (dobrovolné vstupné)
20:15 – 20:55 Diskuse (Divadelní spolek Dialog, Vanabí Litoměřice)
21:00 After party

Neděle 09. 02. 2020

9:00 – 9:30 Turnovské divadelní studio - Zavilá droga
10:20 – 11:00 Ochotnický spolek ZUMPA - Klub
11:50 – 12:25 Tvaje bába - Nesměle, musíte, esťtejte se (doporučeno od 10 let)
12:40 – 13:40 Diskuse (Turnovské divadelní studio, Ochotnický spolek ZUMPA, Tvaje bába)

Logo: PRAŽSKÉ DIVADLO BENATKY, MOST, ODE VSAD, most creative space

PŘE MOSTĚNÍ

13. – 14. 6. 2020 ZUŠ F. L. GASSMANNÁ MOST

NAJDI SVŮJ ODKAZ

SOBOTA 13. 6.

10:00 – 11:05 / OLĐstara - Kaltes Land (Velký sál)
11:30 – 12:00 / Diskuse (OLĐstara) (Zábrada)
13:00 – 14:00 / HOP - HOP - Jeden z nás (Ze (Velký sál)
14:30 – 14:45 / HOP - HOP - Prase (Velký sál)
15:00 – 16:00 / Diskuse (HOP - HOP) (Zábrada)
16:15 – 16:55 / Španěl a hečubna - SVBD (Velký sál)
17:30 – 17:55 / Pasa na "Eaj" - Čáran (Velký sál)
18:00 – 19:00 / Diskuse (Španěl a hečubna, Pasa na "Eaj") (Zábrada)
20:00 – 21:45 / Hlasovno divadelní společnosti
Divadlo SoliTeater - Písněbůh (Velký sál)
22:00 – 22:30 / Diskuse (Hlasovno divadelní společnosti) (Divadlo SoliTeater) (Velký sál)

NEDĚLE 14. 6.

10:00 – 10:30 / 2x1 - Poslední sen (Velký sál)
11:30 – 12:20 / Mladivadlo - Kart a Sid (Velký sál)
13:30 – 14:30 / Diskuse (2x1, Mladivadlo) (Zábrada)
14:45 – 15:45 / Slapě střeva - Skvošná země (Velký sál)
16:30 – 17:05 / Rasení - Malisla (Velký sál)
17:30 – 18:30 / Diskuse (Slapě střeva, Rasení) (Zábrada)
18:30 / Vyhášení a zakončení festivalu (Zábrada)

WWW.PREMOSTENI.EU

FESTIVAL PŘEMOSTĚNÍ
VZNIKLI ZA FINANČNÍ
PODPORY STATUTÁRNÍHO
MĚSTA MOST A PARTNERŮ:

Logo: MINISTERSTVO KULTURY, Zábavní umělecká Beseda Benátek, ODE VSAD, most creative space, JOTA, BENEDIKT, JAZZ, MI, Dauphin

Wolkrův Prostějov

1. – 5. 9. 2020 63. ročník

1 Úterý

18.00 Zahájení předhlídky /DPČ/
18.30 Geisslers Hofcomodianten: Tři ženy a zamilovaný lovec /DFŠ/ 70'
20.00 Zběsilá pípa, Hlučín: Pivo věčně živo /DPČ/ 50'
21.00 SEMTAM: koncert jihočeské bluegrassové kapely /DPČ/ 90'
23.00 Debata o představení /DPČ/

2 Středa

18.00 Zahájení předhlídky /DPČ/
18.30 Geisslers Hofcomodianten: Tři ženy a zamilovaný lovec /DFŠ/ 70'
20.00 Zběsilá pípa, Hlučín: Pivo věčně živo /DPČ/ 50'
21.00 SEMTAM: koncert jihočeské bluegrassové kapely /DPČ/ 90'
23.00 Debata o představení /DPČ/

3 Čtvrtek

18.00 Zahájení předhlídky /DPČ/
18.30 Geisslers Hofcomodianten: Tři ženy a zamilovaný lovec /DFŠ/ 70'
20.00 Zběsilá pípa, Hlučín: Pivo věčně živo /DPČ/ 50'
21.00 SEMTAM: koncert jihočeské bluegrassové kapely /DPČ/ 90'
23.00 Debata o představení /DPČ/

4 Pátek

18.00 Zahájení předhlídky /DPČ/
18.30 Geisslers Hofcomodianten: Tři ženy a zamilovaný lovec /DFŠ/ 70'
20.00 Zběsilá pípa, Hlučín: Pivo věčně živo /DPČ/ 50'
21.00 SEMTAM: koncert jihočeské bluegrassové kapely /DPČ/ 90'
23.00 Debata o představení /DPČ/

5 Sobota

18.00 Zahájení předhlídky /DPČ/
18.30 Geisslers Hofcomodianten: Tři ženy a zamilovaný lovec /DFŠ/ 70'
20.00 Zběsilá pípa, Hlučín: Pivo věčně živo /DPČ/ 50'
21.00 SEMTAM: koncert jihočeské bluegrassové kapely /DPČ/ 90'
23.00 Debata o představení /DPČ/

Semináře

18.00 Zahájení předhlídky /DPČ/
18.30 Geisslers Hofcomodianten: Tři ženy a zamilovaný lovec /DFŠ/ 70'
20.00 Zběsilá pípa, Hlučín: Pivo věčně živo /DPČ/ 50'
21.00 SEMTAM: koncert jihočeské bluegrassové kapely /DPČ/ 90'
23.00 Debata o představení /DPČ/

pátek 26. června

18.00 zahájení předhlídky /DPČ/
18.30 Geisslers Hofcomodianten: Tři ženy a zamilovaný lovec /DFŠ/ 70'
20.00 Zběsilá pípa, Hlučín: Pivo věčně živo /DPČ/ 50'
21.00 SEMTAM: koncert jihočeské bluegrassové kapely /DPČ/ 90'
23.00 Debata o představení /DPČ/

sobota 27. června

10.00 Špenát a kedlubna, Most: SVBD /DPČ/ 25'
10.35 120dB, ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř: Cik! /DFŠ/ 20'
11.00 HOP-HOP, ZUŠ Ostrov: Jeden z nás lže /DFŠ/ 60'
12.10 120dB, ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř: Cik! /DFŠ/ 20'
13.00 Reservé, Most: Malála /DPČ/ 35'
14.00 Debata o představeních /DPČ/
16.30 Antonín Puchmajer D. S., Praha: Příběhy z pohřbu aneb povídej mi něco hezkého /DFŠ/ 60'
18.00 Slepé střevo, ZUŠ Louny: Skvostná země /DPČ/ 45'
20.00 Antonín Puchmajer D. S., Praha: Beranidla budoucnosti /DPČ/ 120'
22.10 Debata o představeních /DPČ/

neděle 28. června

9.30 Divadelní soubor Tajfun, Ostrava: Čekání na Gellnera /DFŠ/ 50'
10.30 Turnovské divadelní studio, Turnov: Dlouhá cesta /DPČ/ 40'
11.30 Statické divadlo, Ostrava: Párek /DFŠ/ 85'
13.30 Akolektiv Helmut, Praha: S čaganem lamag nohy /DPČ/ 50'
14.30 Debata o představeních, závěr předhlídky /DPČ/

Změna programu vyhrazena

OZNAČENÍ PROSTOR
DFŠ Divadlo Fráni Šrámka Písek
DPČ Divadlo Pod čarou Písek

Z pověření a za finančního příspěví Ministerstva kultury a města Písku, pod záštitou ministra kultury Lubomíra Zaorálka a starostky města Písku Evy Vanžurové pořádá NIPOS-ARTAMA ve spolupráci s Centrem kultury města Písek, Divadlem Pod čarou Písek a Společností Amatérské divadlo a svět, z. s.

Příloha 5 – Zpravodaje a blogy aneb napsali o nás

<https://blog.sramkuvpisek.cz/index.php/2020/06/28/slepe-strevo-skvozna-zeme/>

Šrámkův Písek – blog platforma pro texty a alternativním divadle

Slepé střevo: Skvozná země

Vložil Petr Oto Macháček v 28. 6. 2020 [Přejít na komentáře](#) [Přidat komentář \(0\)](#)

hrálo se v sobotu odpoledne

Dobré divadlo, ne? Bavilo mě, na mnoho způsobů. Jak to u dobrých věcí bývá, je těžké říci proč.

Protože se jednalo o v podstatě normální moderní činohru, pokusím se proti svým zásadám o nějakou rádobý analýzu. Obvykle to nedělám, neumím to, ale nějak mě k tomu tahle inscenace provokuje.

Nejprve ovšem zmínka o scénografii: byla skvělá. Jednoduchá a skvělá. Vřemě arénovosti prostoru, včetně bílých dřevěných kvádrků, včetně bělostného sněhu. Krása v jednoduchosti a účelnosti. Účelností je absurdnost sněhu. Tedy: účelnost v jednoduchosti a absurdnosti.

Ted' zmínka o hercích. Vynikající. S otevřeností a radostností mládež a s vyspělostí lidí z kvalitní ZUŠky. Hlavně černá centiální hrdinka (která hrála úplně otevřeně, odvážně hledavě a lázavě a pouštěla se časlo na tenký led – tam, kde se dá nejvíc najít), ale i ostatní.

Nevím, odkud bych to měl celé začít rozplétat. A už snaha o rozplétání mi přijde divná, až trapná. Mám podezření, že se vlastně nehrálo o tom, co by se dalo označit za témata. Snadř ta šikana – ale jo, ta asi tématem byla; ovšem jen nějak trochu?.. Víra – ať už v „dobrého“ nebo „špatného“ Boha... ta tam byla.. Otec a sestra, to tam taky bylo... Ale nic z toho, a zdůrazňuji, že ani šikana, mi nepřišlo nějak vnitřní, nějak nepodstatnější. Snad jen trochu ta šikana... Ale jen trochu...

Pokud nějaké téma lupě nepřehlídím (což je dobře možně...), znamenalo by to, že inscenace žádné dominantní téma nemá. Absence dominantního tématu by mohla znamenat dvě věci: buď nanicovitou rozbředlost nebo inscenaci mířící hlouběji než jsou témata. Nanicovost vylučuji, vždyť to přece bylo dobré divadlo, ne? Takže zbývá něco hlubšího, co neumím analyzovat.

No a takové divadlo mám rád: divadlo, které jde za tématy a motivy, které se po tématech a motivech ovoze někde hlouběji, někde, kde už se nedá rozumovat.

2020 v Písku, širší úvahy

NAINĚ ČISTO 2023

Domů | O projektu | Program | Semináře | Pro soubory | Zprávy | Média

Po sklenici sektu, navštívíme sektu...

Recenze 6.2.2023 Článek Zpráva

...anož po puzkavém propáchnutí trocha extenzivnější sochy? Divadelní soubor Slepé střevo se v pátečním odpolední urvali v progres inscenaci Skvozná země, je vzmínka na základě inspirace stejnojmennou knihou vešle ale autorů Guye MacCormona. Překladem se hojně řetozou zvolené formy, smyslem pro rytmus, hravosti poezie i expresivní nároky, řadou satanzních scénických gest, a především senzitivním hereckým výkonem předobrazující estetické role, z jejichž úst i sekvence lízání znejí jako přirozený důlekké tvůrčí životní diskursus omládeže lidké bytosti. Sledně a poměrně depresivní téma je interpretováno v evidentním naléhání pro věc (ne)spasnou energii. Netelekká síla ke zlepšení tvoru dosud nespasitelného vodu přeléváním přes vyhlášený vyznamáňlá dramatického obnovení, důležitě epifanální (ne)spasovaných rovin, a logicky i k dalšímu hledání paralel mezi mikrokozmem romanzových postav, a situací realitou situací našich dní. Navzdory se hrdinice vlně hlásá, že Skvozná země dšoděkká jen evokují již na obzoru. Skasné deplují přejí!

Názory od diváků

- Očekují komedie a divoký.
- Líbí se mu puzek a prostorem a smyslnosti využití arény.
- Srozumitelnost textů.
- Přítel a bývalý kuzný.

Lektoři

- Cesta, kterou se soubor vydává je srozumitelná.
- Vřemě se na puzkavosti.
- Puzkavé nám vyvolá kulůčk, jako sněh.
- Věk a si ojasit od začátku do konce vnitřní motivace.

[Zobrazit jako soubor](#)

SEMINÁŘE PRO ROK 2023
Letní semínar pro Vás připravili dva semináře:
[Hravnice: Mitoz a Křesťanské Formasce](#)
[Teoretická Mitoz a Křesťanské Formasce](#)

NANEŠTOST DOŠLÉLO!

- Termin Malbaltice: 1. - 5. 5. 2023
- Vřemě se na Vřemě
- Puzkavost

PODPŮRTE ROČNÍK 2023!
Vřeměto dšoděkká je pro nás šlá doh dšoděkká větší puzkavé zvlášť hravnice rodnost od státu, vřeměto vřeměto hravnice řad rodnost! [Zobrazit soubor](#) [Zobrazit soubor](#)

ROČNÍK 2023 PODPŮRIL:

Pa. Dšoděkká rodnost, dšoděkká Martinu Malbaltice.

[f](#)

divadlo

Rozebory divadel

poslední rozborec divadelní inscenace. Na programu byla pouze jediná inscenace. Přesto napříšla řeč pouze na ni...

Tentokrát to byl Vítek Malota, který se ujal úkolu naposledy představit porotu. Ještě než přišla řeč na Skvostnou zemi, přišla Renata Vordová s návrhem si na chvíli podiskutovat o tom, co je se to vlastně v Prostějově děje před každým představením. Dle jejího názoru zejména tomu pátečnímu představení velmi ublížila scéna moderátorů festivalu.

Ivo Kristián Kubák řekl, že by stálo za to dát festivalu ohledně této věci nějakou zpětnou vazbu. Dovolil si zapochybovat, zda jsou podobné výstupy rutné a zda vůbec mají nějakou přidanou hodnotu.

Jarka Holasová převila, že si před vlastním představením vyžádala, aby k němu uváděcí nic neřikali. Tu však mohla udělat jen díky své letité zkušenosti s Wolkrůvým Prostějovem. Jen díky tomu ví, že si tu na uváděče musí dávat pozor.

Malota dodal, že i v tom případě, kdyby moderátory přijal jako svéráz tohoto festivalu, nikdy jejich akce

nesmí jít proti smyslu inscenace.

Jedna divačka dodala, že kdyby toho moderování nebylo, ulevilo by se všem včetně moderátorů. Nemá z nich pocit, že by to uvádění dělali rádi.

Kubák pro úplnost dodal, že pozval moderátory, aby se zúčastnili diskuse a nesluvílo se o nich bez nich, ale oni nepřišli.

Jeden divák řekl, že přilicp sám o sobě nemusí být špatně. Mluvil o příkladu Světových sobotky, kterou chytře uvádí lidé napojení na festival.

Slepé střevo, touhy: Skvostná země

Následně Malota vrátil diskuzi zpátky k představení.

Tradiční vykopávací diskuse - Vítek - řekl, že to pro něj bylo jedno z nejzapeklitějších přesvědčení festivalu a že neví, co si o něm má myslet. Náboženské téma je zdaleka ne na divadle vždy velmi citlivé. Nevěděl si racy s tím, proč byly před příchodem diváků rozemístěny texty na židličkách.

Na to porota požádala diváky, zda by na to nedokázali

odpovědět.

Jeden z diváků to považoval za jehovistickou propagandu, další v tom četl pobídku, aby se později přidali ke zpěvu písně, jiný se díky tomu mohl cítit jako součást obřadu v kostele.

Toho se chytil Malota, který nadhodil plénu téma specifické práce souboru s prostorem (arénou).

Jarka Holasová Fekla, že pro ni byl vnitřek kruhu ona skvostná země. Nicméně postřídala komplexnější práci s materiálem, například aby si Judita přerovnávala svůj vlastní svět, aby měla víc možností jeho proměňování. Takhle to pro ni byl především v aréně. Chtěl jí obraz Juditina vnitřního boje a introvertního schování se.

Pro jednoho z diváků měla aréna tu funkci, že se cítil být součástí situací. Ocitnul se tak během představení v kostele, stal se přihlížejícím šikanování Judity.

Tomu oponoval jiný divák ze zadní řady, který často neviděl, co Judita dělá na zemi.

Kubák vyhlásil anketní otázku, kdo zná předlohu. Zvedlo se jen pár ruk. (Nicméně ani ty jsem nestihl spočítat)

Následně Jarek Jurečka vykopul za porotu. Jednalo se dle něj o zpracování lite-

atury založené na vyprávění, přecházející do situací. Ocenil, že měl soubor jasný názor na to, jak chce pracovat s prostorem. Jurečka dále pochválil vyprávění, respektive kultivovaný a příjemný projev souboru. Z vyprávění potom vycházela jasná stylizace, kterou herci udrželi celou dobu. Vyřušovalo ho ovšem to, když herci tu stylizaci opouštěli a využívali příliš realistické herectví. Jako příklad uvedl situaci šikary, kdy se pubertální uchechtávají a tím se dopouští průběžného jednání. Kdykoli soubor hrál realisticky, tak pro Jurečku představení naokamkik zaškobrtlo. Jurečkovi také nebylo jasné, proč bylo na konci třeba, aby někdo zemřel. Nevěděl kvůli tomu, ož přenesl v závěru inscenace jde.

Vojta Bárta ocenil pěknou práci souboru s prostředky vycházejícími z formy epického divadla. Líbilo se mu, že herci jsou schopni uhrát vícero postav a odlišit je pouze malými detaily, což bylo možné díky tomu, že hráli tak intimně. Na blízko. Dále upozornil, že mnohde bylo doladit fázováří, udělat přesnější vstupy do situací. Potom pochválil herecký výkon hlavní představitelky - skutečně jsme v ní mohli vidět desetiletou holku v její svět, těžko dcsáhla bez jakéhokoli pitvořání. Dále obecně dodal, že některá místa mu přišla podehraná, někde pro něj zakolísal rytmus, dohromady to však pro něj byl velice pěkný zážitek.

Renata Vordová vyzíchla několik konkrétních drobností, v tak minimalistické formě inscenace velmi důležité. Pokud si všichni herci potřebují najednou zapnout

knoflík; tak, když to najednou někomu z nich nejde, si toho všichni všimnou. Přitom je možné té akci dát větší čas, aby divák viděl proces vstupování do postavy. Dále Vordová připochválila hlavní představitelku. Zamrazilo ji při replice „strním se světa“ pronesené dítětem, které jí vnáší jako běžnou větu. Pro Vordovou byl také velký zážitek moment, kdy agresorův zůstanou zmrznutí ve výhrůžném gestu, a když Judita pronese „nechci si představit, co řekne táta“, tak se tím agresor v otce proměnil.

Kubák zmínil průběžnost této inscenace s Dysfunkcemi superhrdiny. Ta také vznikla na základě adaptace young adult fiction pojednávající o dívce podobného věku. Obě předlohy pracují s fantazijními přesahy a jsou si tematicky blízké. Nicméně obě divadelní zpracování byla značně inscenačně odlišná. Skvostnou zemi inscenační tým adaptoval po tématu a ne v celé své šíři. Ocenil odvalu souboru hrát pro arénu. Kubák si uvědomuje, že to je náročné i pro profesionální herce. Zhlédnutí představení pojmenoval jako divadlo-rituál. Cítil v něm náběh k divadlu fórum. Uvažoval, že by možná bylo zajímavé pustit diváky dovnitř, nechat je vyměnit si s někým roli a věst příběh někam dál. Kubák si ovšem nevěděl rady s koncem představení. Nepochopil, proč je na konci nutná oběť a co se stalo Juditině spolužákoví. Ocenil obraz sněhové vánice v něm podle něj koreluje to, co se děje ve skvostné zemi i v reálném světě. Toto ovšem nefunguje u ničení vodood panenky představující Juditina spolužáka. Nicméně prý nechtěl inscenaci přepřádat nadbytek prostředků. Stále hledá funkčnější řešení.

Oksana, vedoucí souboru, vysvětlila, že inscenaci ještě neuvažovali a stále jí cizelují. Přenýšili o možnostech, jak lépe ztvárnit skvostnou zemi. Cítí také, že ještě nezašli přesný obraz zranění Juditina spolužáka. Nicméně prý nechtěl inscenaci přepřádat nadbytek prostředků. Stále hledá funkčnější řešení.

No s to byl konec. Malota pak už jenom poděkoval kolegům porotcům, diskutujícím i nediskutujícím divákům, celé redakci, mě potom ještě zvlášť a pak ještě pár dalším lidem. Na úplný konec popřál všem dobrého zdraví, k čemuž se jí nemohu nepřipojit.

Malota ocenil vnitřní vklad herců. Někdy ovšem v důsledku jejich velké koncentrace vznikla příliš hutná atmosféra a některé pasáže se tím až nesnesitelně natáhly.

Jurečka poté chvíli analyzoval chyby ve fázování scéně stavení bedýnek.

Malota ocenil, že během obrazu sněhové vánice dostal hrsti papírků od jednoho z herců z blízka do oka. Díky tomu mu byl zprostředkován zážitek sněhové bouře.

Kubák si postesknuv, že jsme všichni byli ochuzeni o anotaci představení, neb nikde nejsou uvedeny.

Vordová navrhla zrušit všechny moderátory a uváděče a místo nich pořádit plynhodnotné programové brožury.

Oksana, vedoucí souboru, vysvětlila, že inscenaci ještě neuvažovali a stále jí cizelují. Přenýšili o možnostech, jak lépe ztvárnit skvostnou zemi. Cítí také, že ještě nezašli přesný obraz zranění Juditina spolužáka. Nicméně prý nechtěl inscenaci přepřádat nadbytek prostředků. Stále hledá funkčnější řešení.

No s to byl konec. Malota pak už jenom poděkoval kolegům porotcům, diskutujícím i nediskutujícím divákům, celé redakci, mě potom ještě zvlášť a pak ještě pár dalším lidem. Na úplný konec popřál všem dobrého zdraví, k čemuž se jí nemohu nepřipojit.

Jakub Maksymov

Skvostná země

RECENZE

Slepé střevo, Louny

FORUM

IKK: Hodně jsme toho řekli v diskusi a určitě se to objeví v jejím přepisu tady ve zpravodaji, rád bych si ale teď více povídal o dramaturgii inscenace. Tys tu knihu četla, tak mi pověz, jestli Ti tato adaptace přišla sdělná?

RV: V předloze je mnohem více rozvinutý příběh otce a dalších postav z kongregace, spolužáků a jejich rodičů.

IKK: Takže soubor akcentoval jednu z mnoha motivických linek románu?

RV: Ano, soubor vypráví příběh z pohledu Judity a interpretaci vklad je pro mě její projasněný postoj ke všem událostem a ostatním postavám. Uvědomuji si to riziko, že když vytahuješ z textu jen něco, tak je možné, že se v něm objeví nějaké nesrozumitelnosti.

IKK: To je přesně to, co se chci zeptat, úplně jsem se ztratil v katastrofickém konci, armagedonu, oběti Judity za otce. Co jsi v tom četla Ty?

RV: V inscenaci jsem to také nepřečetla zcela srozumitelně, ale v knize je to tak, že ve chvíli, kdy přichází Juditě zpráva o armagedonu (a Louňtí poslala interpretují trochu jinak než v knize), tak ví, protože v tom je vychovaná od narození, že ti, kdo opustí víru nebo nevěří, se nedostanou do ráje a z toho plyne její oběť za otce. Jestli má někdo zemřít, tak to má být ona, chce se obětovat, zasebevraždit.

IKK: Je to reálný armagedon nebo je to blud nebo je to fantazie? A teď myslím v té

inscenaci.

RV: V inscenaci tomu rozumím tak, že pro ni je to naprostě reálná hrozba.

IKK: Ta její vyzněná Skvostná země má být náhradou reálného světa, kterého se musí stranit. Jenže to jsem v inscenaci neviděl, přestože je svět této její hry exponován hned na začátku (a pak ještě skrze sny).

RV: Vždyť je tam cukrárna, kino, kadeřnictví, cirkus, běžné radosti ostatních dětí.

IKK: Ale já se nedozvím, že je to náhrada, já se dozvím, že je to podivná vůd, skrze něj se možná dějí zázraky.

RV: Souhlasím, ale neví, jestli to pro inscenátory byl důležitý motiv, nebo našli prostředky k jeho sdělení.

IKK: Myslíš, že ta předloha je pro inscenování vhodná? Mám totiž pocit, že je nejen komplikovaná, ale i kontroverzní.

RV: Kontroverzní není a rozhodně přináší dobrá témata. Je to autobiografický příběh holky, jejíž otec se s fanatismem vypořádá, ale ona, protože v něm vyrůstala, zůstane ztracená, má celoživotní pocity viny. Kniha končí jejím pokusem o sebevraždu, a to jsou přece témata, o kterých se dá a má diskutovat! Ostatně práce souboru dokazuje, že předlohu inscenovat lze.

IKK: S dalším tématem inscenace, šikanou, máme oba divadelní zkušenost, oba jsme inscenovali hru Punk Rock

Simona Stephense, která se šikanou a jejími vážnými důsledky zabývá.

RV: Jenže v inscenaci Skvostné země mám pocit, že vidíme i ty motivy, nejen důsledky.

IKK: Mám celkové pocit, že inscenace nedává moc naděje - což ale není chyba. Je to depresivní ritualizované divadlo, je to divadlo poučené, poctivé, jehož forma a témata se snoubí v jedinečné kompozici. Je to divadlo, které aktivně vybízí k dialogu.

RV: No vždyť! Takže i to se jim to povedlo.

Povídali si Renata Vondrová a Ivo Kristián Kubák

nám pomohl.

A jaké je to téma?

Memňou se nezeptat na téma, jak jste k němu došli?

Sam: Oksana o prázdninách vytvořila skupinu na messengeru a řekla: "Hele, našla jsem dobrou knížku a chtěla bych podle ní udělat věc." Pak jsme se začali scházet v pátek odpoledne, potom o víkendu a následně i čtvrtky. A teď jsme tam skoro furt. Shodli jsme se, že chceme tvořit inscenaci podle této knižní předlohy, ta kniha je celkem bichle.

Miky: (skočí do řeči) Má to 350 stránek.

Sam: A má to hodně témat, tak jsme si vybrali tohleto hlavní, protože nám přišlo nejnosnější. Trochu jako šikana, se kterou jsou všichni seznámení. Jehovisti mi přijdou zajímaví. A ostatním taky, bych řekl.

Jak jste s touto předlohou pracovali?

Všichni: (přes sebe) Všichni jsme to četli. Několikrát. Povinně. Poctivě.

Sam: Hodně jsme škrtili. Ale všechno, co je v té hře, tak je z té knihy. Možná jsme si malinko popravili věty, aby nám to šlo více do pusy.

Miky: Začínali jsme přes postavy, že jsme řekli, které postavy by tam mohly být.

Sabina: Nejdříve jsme vybírali témata; která by tam mohla být. A následně situace, tak aby na sebe navazovaly. A zároveň aby tam toho bylo co nejvíce.

Miky: Na druhou stranu aby tam nebyly žádná zbytečná atmosféra, viděl jsem to i na reakci diváků. Myslím si, že

Natka H: Podle mně je to o malé holce, která je jehovistka, stejně tak jako její rodina. Ale pro ni samotnou je ten její svět skvostná země. A ta jí udržuje nahoře, nad věcí. Postupem času si myslí, že má určitou moc, mluví s Bohem. A to se nelíbí tátovi a následně se jim jejich vztah zhoršuje.

Miky: Těch témat je v knize hromada. Museli jsme je omezit. Postavili jsme to tak, že hlavní postavou je Judita a vše, co se točí kolem ní.

Natka K.: Její vztah k víře.

Jak vy vnímáte jehovismus?

Naty H.: Já měla v rodině jehovisty, moje mamka, babička a děda byli jehovisti. Mnoho věcí mi řekla mamka, což jsem využila v inscenaci. Neberu to jako něco špatného, ale vím jak to prožívá, jak se jí to moc nelíbilo, jak nemohla slavit Velikonoce, Vánoce. Něm tvorby jsem k této víře našla vztah, kde se snažím nevymáhat ho pouze negativně. Měnilo se to k lepšímu.

Sam: Ta inscenace nemá dát jasný názor na jehovisty.

Natka K.: Mě pouze předat příběh Judity.

Miky: Snažili jsme tam dát prostor divákům, aby si sami řekli, jestli zázraky jsou, nebo ne.

Pavel Skála

Všichni jsme to četli.

Rozhovor se souborem Slepé střevo

Jak se Vám hrálo, vy jste od večera bojovali s prostorem, jak jste dobojovali?

Sam: Paradoxně tohle byl asi jeden z nejlépeších. V Mostě v Pisku zas tak ne, ale tady byl nejvíce vyhovující.

Natka K.: Akorát to bylo takové překvapivé.

Miky: Mně přijde, že tento prostor vyhovoval proto, že nejlépe dokázal udržet atmosféru, viděl jsem to i na reakci diváků. Myslím si, že

Příloha 6 – Fotografie inscenace

Příloha 7 – Fotografie souboru

Foto v hodině

Postup na celostátní přehlídce WP

Společný piknik na Šrámkově Písku

Online výuka

